

การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

วรรณภา วิวัฒนวานิชกุล

GRAD VRU

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

พ.ศ. 2558

IMPLEMENTATION OF CHILD CENTERED LEARNING OF SCHOOL
ADMINISTRATOR UNDER PATHUM THANI PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE OFFICE AREA

WANNAPA WIWATTANAVANICHAKUL

GRAD VRU

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
GRADUATE SCHOOL
VALAYA ALONGKORN RAJABHAT UNIVERSITY
UNDER THE ROYAL PATRONAGE PATHUM THANI

2015

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

ชื่อนักศึกษา วรรณภา วิวัฒนาวิชกุล

รหัสประจำตัว 53B54650325

ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน ..... ประธาน

(อาจารย์ ดร.ศักดา สถาพรวงษา)

(อาจารย์ ดร.ชาญชัย วงศ์สิริสวัสดิ์)

..... กรรมการ ..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.เนติ เฉลยวาเรศ)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา โชติสุกานต์)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.เนติ เฉลยวาเรศ)

..... กรรมการและเลขานุการ

(อาจารย์ ดร.ศักดา สถาพรวงษา)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิ

(อาจารย์ ดร.สมศักดิ์ จิตตพรพงษ์)

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรธนิษ ศรีโวหาร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 7 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี
ชื่อนักศึกษา	วรรณภา วิวัฒนวานิชกุล
รหัสประจำตัว	53B54650325
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ดร.ศักดา สถาพรวงษา
กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ดร.เนติ เฉลยวาเรศ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ใน 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผลการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตามสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ในการสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูจำนวน 335 คน โดยการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครชีและมอร์แกน ได้มาโดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ โดยแบ่งตามขนาดโรงเรียน แล้วสุ่มเข้ากลุ่มโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าความตรง อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.0 และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ 0.91 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติการทดสอบใช้ ค่าทีแบบเป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผลการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมา ได้แก่ การวางแผนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านที่มีค่าต่ำสุด ได้แก่ การประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. การเปรียบเทียบการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามด้านต่างๆ ได้ ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ พบว่า ครูที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และครูที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.2 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามขนาดสถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ โดยรวม พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน ขนาดเล็ก และขนาดใหญ่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.3 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนของครู โดยภาพรวมพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 20 ปี และ 20 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ไม่ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

Thesis Title	Implementation of Child Centered learning of School Administrator under Pathum Thani Primary Educational Service Office Area
Student	Wannapa Wiwattanavanichakul
Student ID	53B54650325
Degree	Master of Education
Field of Study	Educational Administration
Thesis Advisor	Dr.Sakda Sathapornwachana
Thesis Co-Advisor	Dr.Neti Chaloeywaes

ABSTRACT

The objectives of this research were to study and compare the implementation of child centered learning of school administrators under Pathum Thani Primary Educational Service Office Area, classified by school location, school size and teaching experience. The research focused on 5 topics consisted management of planning in teaching and learning with child centered method, Management of teaching and learning's development with child centered method, Management of giving information on child centered method, Management of internal supervision, overseeing, monitoring on child centered method, and Management of evaluation on child centered method. The samples consisted of 335 teachers selected by Krejcie and Morgan table. The samples were chosen by stratified random sampling and simple random sampling. The research Instrument was a questionnaire using a 5 point Likert rating scale with a reliability of 0.91 and index of item objectives congruency between 0.60 – 1.0. Statistics used to analyze the data consisted of frequency, percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The results of this research were as follows:

1. Overall, the implementation of child centered learning of school administrators under Pathum Thani Primary Educational Service Office Area was at the highest level. Considering each aspect, it was found that the highest mean was management of internal supervision overseeing, monitoring on child centered method followed by Management of teaching and learning's planning with child center method. On the other hand, the aspect obtaining the lowest mean

was management of on child centered method.

2. The comparisons of implementation of child centered learning of school administrators under Pathum Thani Primary Educational Service Office Area were as follows:

2.1 The comparison of school location with the implementation of child centered learning of school administrator under Pathum Thani Primary Educational Service Office Area showed significant difference at the level of 0.05.

2.2 The comparison of school size with the implementation of child centered learning of school administrator under Pathum Thani Primary Educational Service Office Area showed significant difference at the level of 0.05.

2.3 The comparison of teaching experience with the implementation of child centered learning of school administrators under Pathum Thani Primary Educational Service Office Area showed that teachers with less than 20 years and more than 20 years had no significant difference at the level of 0.05.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาของ ดร.ศักดา สถาพรวงษา และ ดร.เนติ เกลยวาเรศ ซึ่งเป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความกรุณาและเอาใจใส่เป็นอย่างดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูง จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ชาญชัย วงศ์สิริสวัสดิ์ ประธานกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา โชติสุกานต์ กรรมการ และดร.สมศักดิ์ จัตตพรพงษ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้ให้เกียรติมาเป็นคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ และคณาจารย์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งประกอบด้วย อาจารย์ ดร.อัจฉรา นิยมาภา อาจารย์ ดร.สุจิตรา โอสสถกริชย์ ดร.มยุรีย์ แพร์หลาย ดร.วีรภัทร ภัทรกุล ดร.สมชาย สังข์สี ที่กรุณาสละเวลาในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลของบุคลากรในสถานศึกษา

ขอขอบคุณ ครูผู้สอนทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ ในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้มากและขอขอบพระคุณ เพื่อน พี่ น้อง และคนในครอบครัว ที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจเสมอมาในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

คุณค่าอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูตราบาปแก่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ ที่อบรมสั่งสอนและให้ความรู้อันเป็นรากฐานการศึกษาให้แก่ผู้วิจัย ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

GRAD VRU

วรรณภา วิวัฒนวานิชกุล

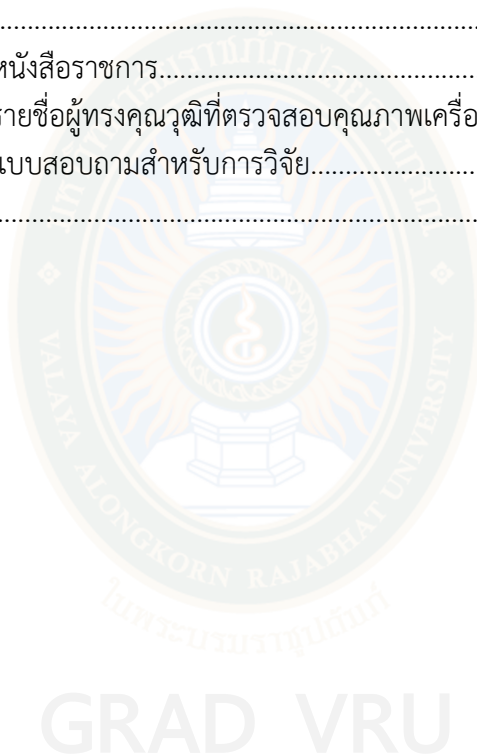

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	3
1.4 สมมุติฐานของการวิจัย.....	4
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	8
2.2 การดำเนินงานของผู้บริหารในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	22
2.3 นโยบายด้านการศึกษาของคณะผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี.....	47
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	50
2.5 สรุปแนวคิดเพื่อนำไปสู่กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	56
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	58
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	58
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	59
3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	60
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	60
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	63
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	63

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	74
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	75
5.2 อภิปรายผล.....	76
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	82
บรรณานุกรม.....	83
ภาคผนวก	90
ภาคผนวก ก หนังสือราชการ.....	91
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย.....	99
ภาคผนวก ค แบบสอบถามสำหรับการวิจัย.....	101
ประวัติผู้วิจัย.....	107

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1	แสดงจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของโรงเรียน..... 59
4.1	จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสังกัดเขตพื้นที่ ขนาด สถานศึกษา และประสบการณ์ในการสอน..... 64
4.2	การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ภาพรวมทุกด้าน..... 65
4.3	การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านการวางแผน การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ..... 66
4.4	การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านการพัฒนา การ เรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ..... 67
4.5	การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านการ ประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ..... 68
4.6	การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านการนิเทศ ภายใน กำกับ ติดตามผลการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ..... 69
4.7	การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านการประเมินผล การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ..... 70
4.8	การเปรียบเทียบการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามสังกัดเขตพื้นที่..... 71
4.9	การเปรียบเทียบการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา..... 72
4.10	การเปรียบเทียบการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามสังกัดเขตพื้นที่ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน..... 73

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิด.....	4

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 ว่าด้วยแนวการจัดการศึกษาระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ” การปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหมวด 4 เป็นหัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้โดยมีสาระสำคัญ 3 ประการ คือ 1) ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ 2) ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด และ 3) กระบวนการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

การปฏิรูปการเรียนรู้เป็นยุทธศาสตร์สำคัญประการหนึ่งของกระทรวงศึกษาธิการที่ทุกส่วนราชการต้องร่วมมือกันดำเนินงานในการพัฒนาเด็กไทยให้เป็นผู้ที่รักการเรียนรู้โดยเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถปรับตัวได้และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งบุคคลที่เป็นกำลังสำคัญในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ดังนั้น ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จึงต้องดำเนินการในเรื่องนี้ให้ชัดเจนเพื่อหาคำตอบว่า การจัดการศึกษาจะดำเนินไปในทิศทางใด โดยเฉพาะเรื่องการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และจำเป็นต้องทำความเข้าใจให้ตรงกัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) กล่าวได้ว่า หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ คือ ปฏิรูปจากการยึดวิชาเป็นตัวตั้งมาเป็นยึดมนุษย์ หรือผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนรู้ในสถานการณ์จริง กิจกรรมและการทำงาน อันนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนครบทุกด้าน ทั้งทางกาย ทางจิต หรืออารมณ์ ทางสังคม และทางสติปัญญา การศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งที่จะทำ

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคน อันเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าของสังคมให้มีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามยุคสมัย การศึกษาจึงต้องเป็นพลวัต นั่นคือต้องปรับเปลี่ยนให้ทันและสอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของประเทศชาติและสังคมโลก (วัฒนาพร ระงับทุกข์, 2541) อุดมการณ์สำคัญของการจัดการศึกษา คือการจัดการศึกษาตลอดชีวิตและสร้างสังคมไทย ให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การศึกษาที่สร้างคุณภาพชีวิตและสังคมบูรณาการอย่างสมดุลระหว่างปัญญา ธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรม เป็นการศึกษาลดชีวิตเพื่อให้คนไทยทั้งปวงมุ่งสร้างความรู้ความสามารถ เพื่อการทำงานที่มีคุณภาพ โดยให้สังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้ได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนและสามารถตรวจสอบได้อย่างมั่นใจว่า การศึกษาเป็นกระบวนการของการพัฒนาชีวิตและสังคม เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองและพึ่งกันเองได้ และสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา องค์กรมหาชน, 2549)

ในสถานการณ์ปัจจุบันของสังคมไทย กระแสการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ จะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี การสื่อสาร คมนาคม การรับส่งข้อมูล และ

วิทยาการต่างๆ การแพร่ขยายของวัฒนธรรมข้ามชาติ รวมถึงการแข่งขันกันอย่างรุนแรงทางเศรษฐกิจ และการค้าในระดับโลก ซึ่งเป็นระบบการค้าเสรี จากการที่ประเทศพัฒนาปัจจุบัณพื้นฐานด้านต่างๆ ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่จะรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ความสามารถที่จะแข่งขันในตลาดโลก ความสามารถที่จะรับถ่ายทอด และพัฒนาเทคโนโลยี การพัฒนาความรู้ ความสามารถและทักษะของฝีมือแรงงาน หรือการพัฒนา “คน” ให้มีคุณภาพทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นล้วนแต่ส่งผลให้เกิดวิกฤตการณ์ขึ้นในสังคมอย่างรุนแรง ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งสภาพการณ์ดังกล่าว ทำให้สังคมไทยต้องหันมาทบทวนการจัดการศึกษากันใหม่ เพื่อให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศอย่างแท้จริง สามารถนำพาชาติบ้านเมืองรอดพ้นจากวิกฤตการณ์ที่รุนแรงไปสู่ความเจริญก้าวหน้าต่อไป (วัฒนาพร ระงับทุกข์, 2541) การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ เป็นนโยบายทางการศึกษา ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษา และเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายสาธารณะ และถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวดที่ 4 ว่าด้วยแนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และ มาตรา 24 (2) ที่กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา องค์กรมหาชน, 2547)

สาระสำคัญของการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญหรือผู้เรียนสำคัญที่สุดนี้ ไม่ได้หมายความว่า ครูจะลดบทบาทหรือลดความสำคัญลงแต่ประการใด ครูยังกลับมีบทบาทและความสำคัญมากขึ้น เพราะเป็นการเปลี่ยนจากการยึดวิชาเป็นตัวตั้ง มาเป็นยึดมนุษย์หรือผู้เรียนเป็นตัวตั้ง ดังนั้น การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ นอกจากจะเปลี่ยนมุมมองของผู้เรียนแล้ว เราจะต้องเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ด้วย เพราะการศึกษาในรูปแบบเดิมเป็นการสอนแบบครูบอกให้ท่องจำ เด็กท่องจำ แล้วก็ลืม แต่แนวคิดใหม่ คือผู้เรียนเป็นสำคัญของการเรียนรู้ สามารถรวบรวมความรู้ต่าง ๆ มาสะสม บูรณาการเข้าด้วยกัน แล้วสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ ทดลองใช้และนำไปใช้จนเกิดการค้นพบความรู้ด้วยตนเอง โดยครูให้ความช่วยเหลือเฉพาะบางส่วน กิจกรรมการเรียนรู้กว่าร้อยละ 80 จึงเปลี่ยนมาเป็นของผู้เรียน (รุ่ง แก้วแดง, 2541)

การเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ต่างๆ มีกระบวนการและวิธีการที่หลากหลายผู้สอนต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกาย และสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน เป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น ควรใช้รูปแบบและวิธีการที่หลากหลายเน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง และการเรียนรู้แบบบูรณาการ การใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนรู้ การเรียนรู้คู่คุณธรรม ทั้งนี้ต้องพยายามนำกระบวนการจัดการ กระบวนการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม กระบวนการคิดและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ไปสอดแทรกในการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เนื้อหาและกระบวนการต่าง ๆ

ข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้ในลักษณะองค์รวม การบูรณาการ เป็นการกำหนดเป้าหมาย การเรียนร่วมกัน การจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยนำเอากระบวนการเรียนรู้จากกลุ่มสาระ เดียวกันหรือต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ มาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

จากบทสรุปรายงานการประเมินผลการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาที่พบว่า ผู้บริหาร และครูอาจารย์ส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับการขาดความรู้ ความเข้าใจในวิธีการดำเนินงาน โดยเฉพาะ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนสำคัญ การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และปัญหาเกี่ยวกับการขาดเอกสารหรือสิ่งต่างๆ ที่ช่วยในการดำเนินงานตามลำดับ (สุวิมล ว่องวานิช และคนอื่นๆ, 2543)

ปัจจุบันผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาการจัดการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ในทุกภาคส่วน ได้ จัดเวทีพบปะเสวนากันอย่างกว้างขวาง เพื่อพิจารณากำหนดทิศทางของการจัดการศึกษาในอนาคต โดยเฉพาะการปฏิรูปการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งถือว่าเป็นธงนำหรือเป็น หัวใจของการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งทุกฝ่ายยังคงมีความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวแตกต่างกันไป ประกอบ กับผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียน เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอนที่จะ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง รูปแบบของการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้วิจัยจึงมี ความสนใจที่จะทำการศึกษาเรื่อง การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี เพื่อให้ได้ ข้อค้นพบสำหรับเป็นข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา และผู้มีความสนใจ สำหรับนำไปใช้ให้ เป็นประโยชน์ และเป็นแนวทางในการวางแผนเพื่อปรับปรุง พัฒนาการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูและบุคลากรในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามสังกัด เขตพื้นที่การศึกษา ขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์ในการสอน

1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ กระทรวงศึกษาธิการ (2542) สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2541) สมบัติ คชสิทธิ์ (2551) นำมา สังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 5 ด้าน ได้แก่

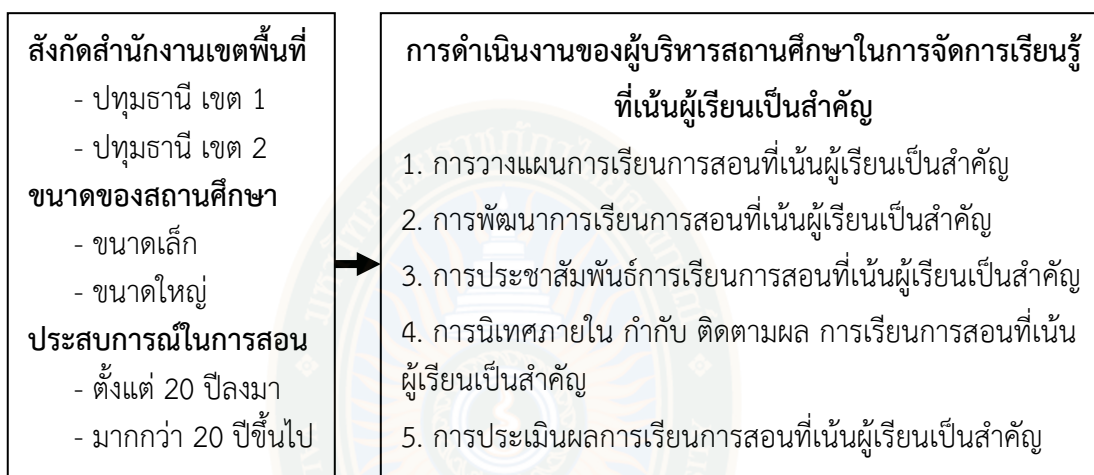
1. การวางแผนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. การพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. การประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. การนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผล การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
5. การประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

1.4 สมมติฐานของการวิจัย

1.4.1 ครูที่ปฏิบัติงานในเขตพื้นที่การศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน

1.4.2 ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน

1.4.3 ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1.5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ กระทรวงศึกษาธิการ (2542) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2541) สมบัติ คชสิทธิ์ (2551) นำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.5.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.5.2.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2555 สถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 103 โรงเรียน จำนวนครู 1,502 คน และ สถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 67 โรงเรียน

จำนวนครู 1,009 คน รวมทั้งสิ้น 2 เขต เป็นจำนวน 170 โรงเรียน และจำนวนครูรวมทั้งสิ้น 2,511 คน

1.5.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยใช้การเปิดตาราง การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 335 คน จากนั้นผู้วิจัยนำมาสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งตามขนาดโรงเรียน แล้วสุ่มเข้ากลุ่มโดยวิธีการสุ่มแบบสัดส่วน (Simple Random Sampling)

1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1.6.1 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดการกระบวนการเรียนการสอน ที่ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนโดยเน้นให้ผู้เรียนได้พบองค์ความรู้ด้วยตนเองได้ ปฏิบัติจริงหรือลงมือปฏิบัติได้ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและสิ่งแวดล้อม ได้เรียนรู้กระบวนการคิด กระบวนการทำ การแก้ปัญหา และสามารถประยุกต์ความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตโดยมีครูวางแผน ร่วมกับผู้เรียน กระตุ้นท้าทายให้กำลังใจช่วยแก้ปัญหาชี้แนะแนวทางการแสวงหาความรู้ที่ถูกต้อง

1.6.2 การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การแสดงออกของผู้บริหารด้วยการเอาใจใส่ในการบริหารงานด้านบริหาร และส่งเสริม สนับสนุน การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในด้านต่างๆ ดังนี้

1.6.2.1 การวางแผนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การกำหนด นโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ มาตรการและจัดทำแผนงานโครงการและกำหนดวิธีการดำเนินงาน เกี่ยวกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน บรรยากาศและสภาพแวดล้อม ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.6.2.2 การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น การปรับปรุงบรรยากาศและ สภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอนการปรับปรุง ผลิตจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่ดีและแหล่ง เรียนรู้ให้เพียงพอ การปรับปรุงทัศนคติสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องโดย วิธีการต่าง ๆ เช่น อบรม ประชุม ชี้แจง สัมมนาศึกษาดูงาน เป็นต้น เพื่อให้การเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญมีประสิทธิภาพ

1.6.2.3 การประชาสัมพันธ์การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง ชี้แจงประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายเข้าใจ สนับสนุนและช่วยเหลือรวมทั้งร่วมมือในการดำเนินการจัดการ เรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การประชาสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อให้ชุมชนช่วยเหลือด้านวัสดุ อุปกรณ์ หรือเปิดโอกาสให้ใช้สถานที่ สถานประกอบการเป็นแหล่งศึกษาดูงาน หรือทำกิจกรรมตาม ความเหมาะสม เช่น จัดให้มีสิ่งพิมพ์เผยแพร่ จัดเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

1.6.2.4 การนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผล การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ หมายถึง การให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาอำนวยความสะดวก คอยเอาใจใส่สอดส่อง ดูแล ให้กำลังใจแก่ครูเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนสื่อวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้

บรรยากาศและสภาพแวดล้อม ให้สามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.6.2.5 การประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้วยวิธีที่หลากหลาย แล้วสรุปผลการตัดสินใจ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนบรรยากาศและสภาพแวดล้อม เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้มีประสิทธิภาพ

1.6.3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาใน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี แบ่งออกเป็น 2 เขตพื้นที่ คือ

1.6.3.1 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ครอบคลุม 4 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอลาดหลุมแก้ว อำเภอสสามโคก อำเภอคลองหลวง

1.6.3.2 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ครอบคลุม 3 อำเภอ คือ อำเภอธัญบุรี อำเภอหนองเสือ อำเภอลำลูกกา

1.6.4 โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาของรัฐที่จัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เปิดสอนในระดับ อ.1 – ป.6 หรือ อ.1 – ม.3

1.6.5 ขนาดสถานศึกษา หมายถึง จำนวนนักเรียน ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2555 โดยจำแนกเป็น 2 ขนาด คือ (จำแนกตามขนาดสถานศึกษาจำนวน 7 ขนาด ของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

1.6.5.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1-500 คน

1.6.5.2 สถานศึกษาขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 501 คน ขึ้นไป

1.6.6 ประสบการณ์ในการสอน หมายถึง ระยะเวลาในการสอนของครูผู้สอน จำแนกเป็น ตั้งแต่ 20 ปีลงมา และ มากกว่า 20 ปีขึ้นไป

1.6.6.1 ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครู หรือพนักงานราชการ หรือครูอัตราจ้างที่ทำหน้าที่สอนในโรงเรียนประถมศึกษา ที่เปิดทำการสอนระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และ เขต 2

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1.7.1 นำผลการวิจัยมาเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของตนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา

1.7.2 นำผลการวิจัยมาเป็นข้อมูลให้หน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษา ได้นำไปกำหนดนโยบายพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าวิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสาร หนังสือ ตำรา และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอ ดังนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.1.1 สาระสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.1.2 ความเป็นมา และความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.1.3 ความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.1.4 แนวคิด ทฤษฎีและหลักการของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.1.5 หลักการของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.1.6 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 การดำเนินงานของผู้บริหารในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2.1 การวางแผนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2.2 การพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2.3 การประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2.4 การนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผล การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2.5 การประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.3 นโยบายด้านการศึกษาของคณะผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

2.3.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

2.3.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5 สรุปแนวคิดเพื่อนำไปสู่กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.1.1 สาระสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เกษม วัฒนชัย (2545) สรุปสาระสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไว้ดังนี้

1. เน้นการให้การศึกษาแก่ปวงชน (Education for all) ทั้งเด็ก เยาวชนวัยทำงานและวัยสูงอายุ รูปแบบการจัดการศึกษาจึงต้องหลากหลาย และเหมาะสม

2. เน้นการให้ทุกภาคส่วนในประเทศ ร่วมมือร่วมใจกันในการจัดการศึกษา (All for Education) ผู้ให้การศึกษา มีทั้งรัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันต่างๆ เช่น ครอบครัว สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงเรียน ฯลฯ

3. ให้มีเอกภาพในการจัดการศึกษา โดยให้ดำเนินการดังนี้

3.1 หลอมรวมกระทรวงศึกษาธิการทบวงมหาวิทยาลัยและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเป็นกระทรวงใหม่คือ กระทรวงการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

3.2 รวมการศึกษาระดับอนุบาล ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Basic Education) ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.3 รวมอุดมศึกษาเข้ามาอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการการอุดมศึกษา

3.4 มีหน้าที่กำกับแผนและนโยบายการศึกษาแห่งชาติ

4. กระจายอำนาจความรับผิดชอบในการบริหารการศึกษา ไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยกระจายอำนาจความรับผิดชอบดังนี้

4.1 กำหนดให้มีระบบเขตพื้นที่การศึกษา

4.2 กำหนดรูปแบบการบริหารสถานศึกษา

5. ให้มีผู้แทนของประชาชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษา

6. ปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

7. ปฏิรูประบบอาชีวศึกษา

8. ปฏิรูประบบครู ผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา

9. ปฏิรูปการเรียนรู้

นอกจากแนวคิดดังกล่าวในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้ระบุเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในหมวด 4 ตั้งแต่มาตราที่ 22 -30 มีรายละเอียด ดังนี้

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

มาตรา 23 สาระการเรียนรู้ เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ตลอดจนความเป็นมาของสังคมไทย การเมืองและการปกครอง ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งเรื่องการจัดการ ด้านคณิตศาสตร์ ด้านภาษา การประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข การใช้และการบำรุงรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญ สถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆอย่างได้ส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
5. ส่งเสริมสนับสนุน ให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ
6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคุมไปในกระบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อและให้นำผลการประเมินผู้เรียนตามวรรคหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา 28 หลักสูตรการศึกษาระดับต่างๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาระดับบุคคลตาม มาตรา 10 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ สาระของหลักสูตรทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม สำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากคุณลักษณะในวรรคหนึ่งและวรรคสองแล้ว ยังมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการ วิชาชีพขั้นสูงและการค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม

มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อันอยู่ในแต่ละระดับการศึกษา

2.1.2 ความเป็นมาและความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ประเทศไทยได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ขึ้นซึ่งมีข้อกำหนดเกี่ยวกับแนวทางจัดการศึกษาไว้หลายมาตรา โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้ระบุว่า รัฐจะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อย 12 ปีอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จาย (มาตรา 43) รวมทั้งระบุให้ผู้เรียนเกิดความรู้คู่คุณธรรมและกำหนดให้มีกฎหมายทางการศึกษาขึ้น (มาตรา 81) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) จากแรงผลักดันและสภาพปัญหาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยเฉพาะคุณภาพของนักเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้เริ่มปฏิรูปการศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 เป็นต้นมา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) ในที่สุดก็เกิดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ขึ้นซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาระดับแรกของประเทศไทย ได้มีการกำหนดเนื้อหาสาระต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมวดที่ 4 ที่ว่าด้วยแนวทางการจัดการศึกษา ตั้งแต่มาตราที่ 22-30 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ว่า การจัดการศึกษาต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้การจัดการเรียนการสอนต้องมุ่งประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญจึงต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้คิดได้แก้ปัญหาได้มีนิสัยรักการเรียนรู้ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนตลอดชีวิต เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรม มีค่านิยมที่ดีงาม โดยเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสังคม ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีรู้จักใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล ยั่งยืน กระบวนการเรียนรู้ การจัดเนื้อหา ต้องให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการฝึกกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ความรู้เพื่อใช้แก้ปัญหาเรียนรู้จากประสบการณ์จริง จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน อำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ผู้เรียนและผู้สอนเรียนรู้ไปพร้อมกัน การเรียนต้องเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง ชุมชน ทุกฝ่าย

จึงสรุปได้ว่า ในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 บัญญัติว่า มาตรา 22 - 30 ซึ่งมีความหมายเดียวกันกับ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้คำว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามสาระที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าวแล้ว

2.1.3 ความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มีผู้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ ดังนี้

อุไรวรรณ ฉัตรสุภางค์ (2551) ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้จัดหรือดำเนินการให้สอดคล้องกับผู้เรียนตามความแตกต่าง

ระหว่างบุคคล ความสามารถทางปัญญา โดยมุ่งมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การคิดค้น สร้างและสรุป ข้อความรู้อย่างตนเอง ตามความถนัด ความสนใจ ด้วยวิธีการ กระบวนการและแหล่ง การเรียนรู้ที่หลากหลาย รวมถึงสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้

อุดม ธารณะ (2553) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือเน้นผู้เรียนเป็น ศูนย์กลาง หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง เรียนรู้ได้อย่างมีความสุข ได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ รอบด้านสมดุล มีทักษะการแสวงหาความรู้ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

กระทรวงศึกษาธิการ (2544) ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้จัดหรือดำเนินการให้สอดคล้องกับผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสามารถทางปัญญา วิธีการเรียนรู้โดยบูรณาการคุณธรรม ค่านิยมอันพึงประสงค์ ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง ได้พัฒนากระบวนการคิด วิเคราะห์ ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามความถนัด ความสนใจ ด้วยวิธีการ กระบวนการ และแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามมาตรฐานหลักสูตรที่กำหนด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ผู้เรียน ได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้เรียนสามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้ และทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน

ชนธิป พรกุล (2545) ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญหรือผู้เรียน เป็นศูนย์กลางเป็นการจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียน ได้มีบทบาทในการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมากที่สุด กิจกรรมการเรียนรู้คืองานที่ผู้เรียนทำแล้วเกิดการเรียนรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยแสดงเป็นพฤติกรรมที่ครูกำหนดไว้ในจุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทุกด้าน

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2544) ให้ความหมายว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child-Centered Approach) คือ แนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ โดยการใช้กระบวนการทางปัญญา (กระบวนการคิด) กระบวนการทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม) และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

ประวิทย์ บึงสว่าง (2543) ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุดโดยให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ได้คิดเอง ปฏิบัติเอง และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล หรือแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายจนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้ โดยครูเป็นผู้วางแผนร่วมกับผู้เรียนจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ กระตุ้นท้าทายให้กำลังใจและแก้ปัญหา หรือชี้แนะ แนวทางการแสวงหาความรู้ที่ถูกต้องให้แก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

กรมวิชาการ (2543) ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการดำเนินการใดๆ ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้คำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนมากที่สุดโดยในการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้

ทิตนา แชมมณี (2542) ให้ความหมายว่า การสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางหมายถึง การสอนที่มุ่งจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต เหมาะสมกับความสามารถ และความสนใจของผู้เรียนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วม และลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอนจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542) ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือ วิธีการสำคัญที่สามารถสร้างและพัฒนา “ผู้เรียน” ให้เกิดคุณลักษณะต่างๆ ที่ต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเอง และได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง เรียนรู้ด้วยความสุข ได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีทักษะการแสวงหาความรู้ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

2.1.4 แนวคิด ทฤษฎีและหลักการของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.1.4.1 แนวคิดจากปรัชญาที่เกี่ยวข้อง

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีแนวคิดมาจากปรัชญาที่เชื่อว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียน ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบเห็นกับความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม (ไสว พักขาว, 2542) นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญยังได้แนวคิดมาจากปรัชญาต่างๆ ที่พอสรุปได้ ดังนี้ (วัฒนาพร ระงับทุกข์, 2541)

1. ปรัชญาพิพัฒนนิยม (Progressivism) ซึ่งมองว่า การศึกษาจะต้องพัฒนาผู้เรียนทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์สังคม อาชีพ และสติปัญญา ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนต้องจัดให้สนองความสนใจ ความถนัด และความสามารถ โดยให้สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน และสังคมของผู้เรียนมากที่สุด รวมทั้งส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยทั้งในและนอกห้องเรียน บทบาทของครูในปรัชญาสาขานี้คือ เตรียม แนะนำและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจ เห็นจริงด้วยตนเอง ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้เมื่อได้ประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองและทำงานร่วมกัน

2. ปรัชญาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) เป็นรูปแบบและแนวคิดมาจากปรัชญา การศึกษาจะต้องมุ่งปรับปรุงและพัฒนาสร้างสรรค์สังคมใหม่ที่ดีขึ้นมา ครูต้องเป็นผู้บุกเบิก เป็นนักแก้ปัญหา สนใจและใฝ่รู้เรื่องของสังคม และปัญหาสังคมอย่างกว้างขวาง ผู้เรียนจะได้รับการปลูกฝังให้ตระหนักถึงคุณค่าของสังคม ผู้เรียนจะได้รับการฝึกฝนให้รู้จักเทคนิคและวิธีการต่างๆ ที่จะทำความเข้าใจและแก้ปัญหาสังคมตามแนวทางประชาธิปไตย

3. ปรัชญาอัตถิภาวะนิยม (Existentialism) ซึ่งเห็นว่า มนุษย์ควรมีสติและโอกาสที่จะเลือกสรรสิ่งต่าง ๆ ด้วยตัวเองมากกว่าที่จะให้ใครมาป้อนให้เป้าหมายของการศึกษา คือ การมุ่งมั่นพัฒนาให้คนมีอิสรภาพและมีความรับผิดชอบ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีสติเสรีภาพที่จะเลือกเรียนด้วยตนเอง ครูเป็นเพียงผู้กระตุ้น ส่งเสริมการเรียนรู้

4. ปรัชญาการศึกษาตามแนวพุทธศาสตร์ (Buddhistic Philosophy of Education) ปรัชญานี้อิงคำสอนของพุทธศาสนา โดยอาศัยหลักของไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิปัญญา ในการอธิบายถึงเรื่องราวของชีวิตโลก และปรากฏการณ์ต่างๆ โดยมีความเชื่อว่า มนุษย์มีศักยภาพที่จะจัดกิเลสควบคุมพฤติกรรมของตนให้เป็นไปตามแนวทางที่ดีได้ การเรียนการสอนตามแนวนี้ ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือทำเอง เรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อให้เกิดปัญญาด้วยกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ ที่หลากหลายลงมือปฏิบัติจริงครูมีบทบาทเป็นผู้ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ทำตนเป็นกัลยาณมิตรของผู้เรียน

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้จากแนวคิดจากปรัชญาตามแนวพุทธศาสตร์คือ มนุษย์มีศักยภาพที่จะจัดกิเลส ควบคุมพฤติกรรมของตนให้เป็นไปตามแนวทางที่ดีได้ การเรียนการสอนตามแนวนี้ ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือทำเอง เรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อให้เกิดปัญญาด้วยกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลาย ลงมือปฏิบัติจริง ครูมีบทบาทเป็นผู้ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ทำตนเป็นกัลยาณมิตรของผู้เรียน

2.1.4.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง

ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แนวคิดจากทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ สนับสนุน ดังนี้ (วิฒนาพร ระวังทุกข์, 2541)

1. แนวความคิดของกลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้มีความเชื่อว่า สิ่งแวดล้อมและประสบการณ์จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อมีการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า และการตอบสนอง การแสดงพฤติกรรมจะมีความถี่สูงขึ้นหากมีการเสริมแรง

2. แนวคิดของกลุ่มพุทธินิยม (Cognitivism) นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้มองว่า คนทุกคนมีธรรมชาติภายในที่ใฝ่ใจใคร่รู้ใคร่เรียน เพื่อก่อให้เกิดสภาพสมดุล ดังนั้นการที่เด็กได้มีโอกาสเลือกเรียนตามความต้องการและความสนใจของตนเอง จึงมีความหมายสำหรับเด็ก

3. แนวคิดของกลุ่มมนุษยนิยม (Humanism) นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้คำนึงถึงความเป็นมนุษย์มนุษย์มีอิสระที่จะนำตนเองและพึ่งตนเองได้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่จะทำประโยชน์ให้สังคม มีเสรีภาพในการเลือกทำสิ่งต่าง ๆ ที่จะไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มนี้เสนอแนะว่า ควรให้ผู้เรียนมีสมรรถภาพทั้ง 3 ด้าน พัฒนาไปพร้อมๆ กัน คือ ด้านความรู้ (Cognitive) ด้านเจตคติ (Affective) และด้านทักษะ (Psychomotor) คือ ครูต้องฝึกให้ผู้เรียน รู้จักคิด รู้จักใช้เหตุผล มีความชื่นชม และมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียน และให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำ กิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง

จึงสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แนวคิดมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ตาม แนวคิดของกลุ่มพุทธินิยม และแนวคิดของกลุ่มมนุษยนิยม คือ คนทุกคนมีธรรมชาติภายในที่ใฝ่ใจใคร่รู้ใคร่เรียน เพื่อก่อให้เกิดสภาพสมดุล ดังนั้นการที่เด็กได้มีโอกาสเลือกเรียนตามความต้องการและความสนใจของตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่จะทำประโยชน์ให้สังคม มีเสรีภาพใน

การเลือกทำสิ่งต่างๆ ที่จะไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ควรให้ผู้เรียนมีสมรรถภาพทั้ง 3 ด้าน พัฒนาไปพร้อมๆ กัน คือ ด้านความรู้ (Cognitive) ด้านเจตคติ (Affective) และด้านทักษะ (Psychomotor) คือ ครูต้องฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักใช้เหตุผล มีความชื่นชม และมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียน และให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง

2.1.5 หลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ดังนี้

อุดม ธารณะ (2553) จากหลักการดังกล่าว สรุปได้ว่า หลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นต้องเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเกิดทักษะการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ต้องเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ผู้เรียนสามารถเลือกในสิ่งที่อยากจะเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง เพื่อให้ความสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ในชีวิตจริง

นวลจิตต์ เขาวงกิตพงศ์ และคนอื่น ๆ (2545)

1. ด้านหลักสูตร กล่าวถึงการปฏิรูปหลักสูตรให้ต่อเนื่อง เชื่อมโยง มีความสมดุลในเนื้อหาสาระ ทั้งที่เป็นวิชาการ วิชาชีพ และวิชาว่าด้วยความเป็นมนุษย์ และให้มีการบูรณาการเนื้อหาหลากหลายที่มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ได้แก่

1.1 เนื้อหาเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสังคม

1.2 เนื้อหาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การบำรุงรักษา ใช้ประโยชน์จากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื้อหาเกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย

1.3 เนื้อหาความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

1.4 เนื้อหาความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

2. ด้านกระบวนการเรียนรู้ กล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และเป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต ดังข้อมูลที่ระบุไว้เป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาที่สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2543) ได้สรุปถึงลักษณะกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสาระของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไว้ ดังนี้

2.1) มีการจัดเนื้อหาที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน

2.2) ให้มีการเรียนรู้จากประสบการณ์และฝึกนิสัยรักการอ่าน

2.3) จัดให้มีการฝึกทักษะกระบวนการและการจัดการ

2.4) มีการผสมผสานเนื้อหาสาระด้านต่างๆ อย่างสมดุล

2.5) จัดการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และรอบรู้

2.6) จัดให้มีการเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่และให้ชุมชนมีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้ด้วย

3. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะต้องประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง โดยการใช้วิธีการประเมินผู้เรียนหลายวิธี ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรม การเรียนและการร่วมกิจกรรม การใช้แฟ้มสะสมงานการทดสอบ การสัมภาษณ์ ควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน ผู้เรียนจะมีโอกาสแสดงผลการเรียนรู้ได้หลายแบบ ไม่เพียงแต่ความสามารถทางผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ซึ่งวัดได้โดยแบบทดสอบเท่านั้น การวัดและการประเมินผล การเรียนรู้แบบนี้แสดงให้เห็นความแตกต่างอันเกิดจากผลการพัฒนาตนเองของผู้เรียนในด้านต่างๆ ได้ชัดเจนมากขึ้น

สมศักดิ์ ภูวิภาตาวรรณ (2545) ได้กล่าวถึงหลักสำคัญของการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องคำนึงถึง

1. ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน (Learners Needs Interests) เป็นสำคัญ
2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม (Participation) ในการเรียนรู้มากที่สุด
3. เน้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง (Constructionism) กล่าวคือให้สามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ในสภาพความเป็นจริง (Experiential Learning) สามารถวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) และสืบค้นหาความรู้ได้ด้วยตนเอง (Inquiry)

4. เป็นการพึ่งพาตนเอง (Autonomy) เพื่อให้เกิดทักษะที่จะนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน และสามารถเข้าใจวิธีการเรียนรู้ของตนเองได้ (Metacognition) กล่าวคือวิธีคิดของตนเองและพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนวิธีคิดได้อย่างเหมาะสม ไม่เน้นที่การจดจำเพียงเนื้อหา

5. เน้นการประเมินตนเอง (Self Evaluation) ซึ่งแต่เดิมครูผู้สอนจะเป็นผู้ประเมินผลการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตนเองได้ชัดเจนขึ้น รู้จุดเด่น จุดด้อย และพร้อมที่จะปรับปรุงหรือพัฒนาตนเองให้เหมาะสมยิ่งขึ้น การประเมินในส่วนนี้เป็นการประเมินตามสภาพจริง และใช้แฟ้มสะสมงานเข้าช่วย

6. เน้นความร่วมมือ (Cooperation) ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวัน ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ วิธีหนึ่งที่ใช้ก็คือการเรียนแบบร่วมมือในรูปแบบต่าง ๆ เช่น TGT, Jigsaw, STAD เป็นต้น

7. เน้นรูปแบบการเรียนรู้ (Learning Styles) ซึ่งอาจจัดได้ทั้งในรูปแบบที่เป็นกลุ่มหรือเป็นรายบุคคล

ทีศนา แคมมณี (2545) เสนอหลักการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางไว้ ดังนี้

1. การสร้างความรู้ (Construct) หมายถึง การสร้างความรู้ตามแนวคิดการสร้างสรรค์ (Constructivism) ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

2. การปฏิสัมพันธ์ (Interaction) หมายถึง ผู้เรียนมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนเพื่อน สื่อ และสิ่งแวดล้อมรอบตัว

3. การมีส่วนร่วมทางกาย (Physical Participation) หมายถึง ผู้เรียนมีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกายในการทำกิจกรรมลักษณะต่าง ๆ

4. การเรียนรู้กระบวนการ (Process Learning) หมายถึง ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต

5. การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (Application) หมายถึง ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ ในสถานการณ์ต่าง ๆ

ชนาธิป พรกุล (2544) ได้นำหลักการจัดการเรียนการสอนโมเดลซิปปาซึ่งเป็นหลักการ ที่นำมาใช้การเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางซึ่งเป็นแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี ดังนี้

1. C มาจากคำว่า Construct หมายถึง การสร้างความรู้ตามแนวคิด การสรุสร้างความรู้ ได้แก่ กิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งทำให้ผู้เรียนเข้าใจ และเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญา

2. I มาจากคำว่า Interaction หมายถึง การปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว ได้แก่ กิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล เช่น ครู เพื่อน ผู้รู้ หรือ มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เช่น แหล่งความรู้และสื่อประเภทต่างๆ กิจกรรมนี้ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสังคม

3. P มาจากคำว่า Physical Participation หมายถึง การมีส่วนร่วมทางร่างกายได้แก่ กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนมีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกายในลักษณะต่างๆ

4. P มาจากคำว่า Process Learning หมายถึง การเรียนรู้กระบวนการต่างๆ ที่เป็นทักษะ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ได้แก่ กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนทำเป็นขั้นตอนจนเกิดการเรียนรู้ทั้งเนื้อหาและ กระบวนการ เช่น กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่มกระบวนการแสวงหา ความรู้ เป็นต้น กิจกรรมนี้ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญา

5. A มาจากคำว่า Application หมายถึง การนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ใน สถานการณ์ต่าง ๆ ได้แก่กิจกรรมที่ให้โอกาสผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้ทางทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติที่เป็น ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน กิจกรรมนี้ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ได้หลายอย่างแล้วแต่ ลักษณะของกิจกรรม

สนอง อินละคร (2544) ได้เสนอหลักการพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ ไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน
2. เนื้อหาวิชามีความสำคัญและมีความหมายต่อการเรียนรู้ การเรียนรู้ที่สำคัญและ มีความหมายขึ้นกับสิ่งที่สอน (เนื้อหา และวิธีที่ใช้สอน เทคนิคการสอนหรือกระบวนการเรียนรู้)
3. การเรียนจะประสบผลสำเร็จ หากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน
4. สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียนจะช่วยให้เกิดการเจริญงอกงาม และช่วยส่งเสริม การแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
5. ครู คือ ผู้อำนวยการความสะดวกและเป็นแหล่งการเรียนรู้ กล่าวคือ ครูเป็นผู้คอยแนะนำ และสามารถค้นคว้าหาวัสดุอุปกรณ์และกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้กับผู้เรียน
6. การพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนหลายๆ ด้าน ทั้งด้านความรู้ความคิด ด้านการปฏิบัติและด้านอารมณ์หรือความรู้สึก
7. ผู้เรียนมีโอกาสมองเห็นความสามารถของตนเอง มีความมั่นใจตนเองควบคุมตนเองได้ มากขึ้น ตลอดจนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมและมีส่วนร่วม กับ เหตุการณ์ต่างๆ มากขึ้น

สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2541) ได้เสนอหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ดังนี้

1. ให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง (Construct) ดังนี้
  - 1.1) แสวงหาข้อมูล
  - 1.2) ศึกษาทำความเข้าใจ
  - 1.3) คิดวิเคราะห์
  - 1.4) ตีความ
  - 1.5) แปลความ
  - 1.6) สร้างความหมายแก่ตนเอง
  - 1.7) สังเคราะห์ข้อมูล
  - 1.8) สรุปข้อความรู้
2. ให้ผู้เรียนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ให้มากที่สุด (Participation)
3. ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกัน และได้เรียนรู้จากกันและกันได้แลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ความคิด และประสบการณ์แก่กันและกันมากที่สุดเท่าที่จะทำได้
4. ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ “กระบวนการ” ควบคู่ไปกับ “ผลงาน/ข้อความรู้ที่สรุปได้” (Process/Product)
5. ให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน (Application)

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า หลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นต้องเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเกิดทักษะการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ต้องเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.1.6 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง ดี และมีความสุข ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยปัจจัย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้ และการเรียนรู้ของผู้เรียน (นวลจิตต์ เขาวงกิตพิงส์, 2545) มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. การบริหารจัดการ

การบริหารจัดการเป็นองค์ประกอบที่สนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญ โดยเฉพาะการบริหารจัดการของโรงเรียนที่เน้นการพัฒนาทั้งระบบของโรงเรียนการพัฒนาทั้งระบบของโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของโรงเรียนให้ไปสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ คุณภาพของนักเรียนตามวิสัยทัศน์ที่โรงเรียนกำหนดตั้งนั้นตัวบ่งชี้ที่แสดงถึงการพัฒนาระบบของโรงเรียนประกอบด้วย

- 1) การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาที่มีจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างชัดเจน
- 2) การกำหนดแผนยุทธศาสตร์สอดคล้องกับเป้าหมาย

3) การกำหนดแผนการดำเนินงานในทุกองค์ประกอบของโรงเรียนสอดคล้องกับเป้าหมาย และเป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์

4) การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน

5) การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อรายงานผู้เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพจากภายนอกอย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของโรงเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เน้นถึงการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ดังนั้นในการดำเนินการของโรงเรียนจึงเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ ร่วมกำหนดเป้าหมายและจัดทำแผนยุทธศาสตร์ร่วมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ร่วมประเมินผล เป็นต้น

2. การจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบด้าน “การจัดการเรียนรู้” นับว่าเป็นองค์ประกอบหลักที่แสดงถึงการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม ประกอบด้วยความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายที่แท้จริงของการเรียนรู้ บทบาทของครูและบทบาทของผู้เรียนการจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นสำคัญจะทำได้สำเร็จเมื่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ครูและผู้เรียน มีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับความหมายของการเรียนรู้ดังสาระที่ ทิศนา แคมมณี (2544) ได้กล่าวไว้ ดังนี้

1) การเรียนรู้เป็นงานเฉพาะบุคคลทำแทนกันไม่ได้ครูที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้เขาได้มีประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตัวของเขาเอง

2) การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสติปัญญา ต้องมีการใช้กระบวนการคิดสร้างความเข้าใจความหมายของสิ่งต่าง ๆ ดังนั้นครูจึงควรกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดทำความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ

3) การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคมเพราะในเรื่องเดียวกันอาจคิดได้หลายแง่หลายมุมทำให้เกิดการขยาย เติมเต็มข้อความรู้ตรวจสอบความถูกต้องของการเรียนรู้ตามที่สังคมยอมรับด้วย ดังนั้นครูที่ปรารถนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลอื่นหรือแหล่งข้อมูลอื่น ๆ

4) การเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน เป็นความรู้สึกเบิกบานเพราะหลุดพ้นจากความไม่รู้ นำไปสู่ความใฝ่รู้ อยากรู้อีก เพราะเป็นเรื่องน่าสนุก ครูจึงควรสร้างภาวะที่กระตุ้นให้เกิดความอยากรู้หรือคับข้องใจบ้าง ผู้เรียนจะหาคำตอบเพื่อให้หลุดพ้นจากความข้องใจ และเกิดความสุขขึ้นจากการได้เรียนรู้เมื่อพบคำตอบด้วยตนเอง

5) การเรียนรู้เป็นงานต่อเนื่องตลอดชีวิต ขยายพรมแดนความรู้ได้ไม่มีที่สิ้นสุด ครูจึงควรสร้างกิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดการแสวงหาความรู้ไม่รู้จบ

6) การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงเพราะได้รู้มากขึ้นทำให้เกิดการนำความรู้ไปใช้ในการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ เป็นการพัฒนาไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับรู้ผลการพัฒนาของตัวเองด้วย

จากความหมายของการเรียนรู้ที่กล่าวมา ครูจึงต้องคำนึงถึงประเด็นต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

1) ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

2) การเน้นความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก

- 3) การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน
- 4) การจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ ไม่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อหน่าย
- 5) ความมีเมตตากรุณาต่อผู้เรียน
- 6) การท้าทายให้ผู้เรียนอยากรู้
- 7) การตระหนักถึงเวลาที่เหมาะสมที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้
- 8) การสร้างบรรยากาศหรือสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง
- 9) การสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้
- 10) การมีจุดมุ่งหมายของการสอน
- 11) ความเข้าใจผู้เรียน
- 12) ภูมิหลังของผู้เรียน
- 13) การไม่ยึดวิธีการใดวิธีการหนึ่งเท่านั้น
- 14) การเรียนการสอนที่ดีเป็นพลวัต (Dynamic) กล่าวคือ มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทั้งในด้านการจัดกิจกรรม การสร้างบรรยากาศ รูปแบบเนื้อหาสาระเทคนิควิธีการ

- 15) การสอนสิ่งที่ไม่ไกลตัวผู้เรียนมากเกินไป
- 16) การวางแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

3. การเรียนรู้ของผู้เรียน

องค์ประกอบสุดท้ายที่สำคัญและนับว่าเป็นเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ องค์ประกอบด้านการเรียนรู้ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างจากเดิมที่เน้นเนื้อหาสาระเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับองค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้ทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนรู้ก็เพื่อเน้นให้มีผลต่อการเรียนรู้ ดังนั้น ตัวบ่งชี้ที่บอกลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน ประกอบด้วย

1. การเรียนรู้อย่างมีความสุข เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล คำนึงถึงการทำงานของสมองที่ส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการทางอารมณ์ของผู้เรียน ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องที่ต้องการในบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติ บรรยากาศของการเอื้ออาทรและเป็นมิตร ตลอดจนแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย นำผลการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้

2. การเรียนรู้จากการได้คิดและลงมือปฏิบัติจริง หรือกล่าวอีกลักษณะหนึ่งคือ “เรียนด้วยสมองและสองมือ” เป็นผลจากการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้คิด ไม่ว่าจะเกิดจากสถานการณ์หรือคำถามก็ตาม และได้ลงมือปฏิบัติจริงซึ่งเป็นการฝึกทักษะที่สำคัญคือ การแก้ปัญหา ความมีเหตุผล

3. การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นเป้าหมายสำคัญด้านหนึ่งในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ ผู้เรียนแสวงหาความรู้ที่หลากหลายทั้งในและนอกโรงเรียน ทั้งที่เป็นเอกสาร วัสดุสถานที่สถานประกอบการ บุคคลซึ่งประกอบด้วยเพื่อน กลุ่มเพื่อน วิทยากร หรือผู้เป็นภูมิปัญญาของชุมชน

4. การเรียนรู้แบบองค์รวมหรือบูรณาการ เป็นการเรียนรู้ที่ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ ได้สัดส่วนกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ความดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกวิชาที่จัดให้เรียนรู้

5. การเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง เป็นผลสืบเนื่องมาจากความเข้าใจของผู้จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่า ทุกคนเรียนรู้ได้และเป้าหมายที่สำคัญคือพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถที่จะแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ผู้จัดการเรียนรู้จึงควรสังเกตและศึกษาธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าถนัดที่จะเรียนรู้แบบใดมากที่สุด ในขณะที่เดียวกันกิจกรรมการเรียนรู้จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง การสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง นอกจากผู้เรียนจะได้ฝึกด้านการจัดการแล้วยังได้ฝึกด้านสมาธิความมีวินัยในตนเอง และการรู้จักตนเองมากขึ้น

เมื่อครูจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลแล้ว และมีความประสงค์จะตรวจสอบว่าได้ดำเนินการถูกต้องตามหลักการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือไม่ครูสามารถตรวจสอบด้วยตนเองโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานด้านกระบวนการ มาตรฐานที่ 8 ซึ่งมีตัวบ่งชี้ ดังต่อไปนี้

1. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน
2. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ
3. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหาความรู้แสวงหาคำตอบ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
4. มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
5. มีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน
6. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วน ทั้งด้านดนตรี ศิลปะและกีฬา
7. ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย การทำงานร่วมกับผู้อื่นและความรับผิดชอบต่อกลุ่มร่วมกัน
8. มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง
9. มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรักสถานศึกษาของตนและมีความกระตือรือร้นในการไปโรงเรียน

ชนาธิป พรกุล (2544) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับตัวบ่งชี้การจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางไว้ ดังนี้

1. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน
2. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนฝึกค้นคว้า สังเกต รวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ คิดอย่างหลากหลาย สร้างสรรค์ และสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
3. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาค้นคว้าหาความรู้และแสวงหาคำตอบด้วยตนเอง
4. มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน
5. มีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน

6. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วน ทั้งด้านดนตรี ศิลปะ และกีฬา

7. ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและมีความรับผิดชอบกลุ่ม

8. มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง

9. ผู้เรียนรักโรงเรียนของตนเองมีความกระตือรือร้นในการไปโรงเรียน

กรมวิชาการ (2543) ได้สรุปตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ ดังนี้

1. ตัวบ่งชี้การเรียนของผู้เรียน

1.1) นักเรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2) นักเรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตน

1.3) ผู้เรียนทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม

1.4) ผู้เรียนฝึกคิดอย่างหลากหลายและสร้างสรรค์จินตนาการ ตลอดจนแสดงออกอย่างชัดเจนและมีเหตุผล

1.5) ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงให้ค้นหาคำตอบแก้ปัญหาทั้งด้วยตนเอง และร่วมด้วยช่วยกัน

1.6) นักเรียนได้ฝึกค้น รวบรวมข้อมูล และสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง

1.7) นักเรียนเลือกทำกิจกรรมตามความถนัด ความสนใจของตนเองอย่างมีความสุข

1.8) ผู้เรียนฝึกตนเองให้มีวินัยและรับผิดชอบในการทำงาน

1.9) ผู้เรียนฝึกประเมินตน ปรับปรุงตนเองเสมอ

2. ตัวบ่งชี้การสอนของครู

2.1) ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ

2.2) ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลุกเร้า จูงใจ และเสริมแรงให้นักเรียนเกิด

การเรียนรู้

2.3) ครูเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาผู้เรียนอย่างทั่วถึง

2.4) ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกและคิดอย่าง

สร้างสรรค์

2.5) ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกคิดฝึกทำและปรับปรุงตนเอง

2.6) ครูส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่มพร้อมทั้งสังเกตจุดดีจุดด้อยเพื่อ

ปรับปรุง

2.7) ครูใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกฝนการคิด การแก้ปัญหา และการค้นพบความรู้

2.8) ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงกับประสบการณ์ชีวิตจริง

2.9) ครูฝึกฝนกิจกรรมรายท และวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย

2.10) ครูสังเกตและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

สรุปว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการจัดการให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่โดยผ่านกระบวนการคิดด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ

เกิดความเข้าใจ และสามารถนำความรู้ไปบูรณาการใช้ในชีวิตประจำวัน มีคุณสมบัติตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่ต้องการให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุข

2.2 การดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผู้บริหารโรงเรียนถือว่าเป็นบุคคลที่สำคัญอย่างยิ่งคนหนึ่ง ที่จะผลักดันการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไปสู่ความสำเร็จ เพราะผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่จะต้องคอยอำนวยความสะดวกให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ และรับการส่งเสริมอย่างจริงจัง ทั้งคำพูดและการปฏิบัติ ซึ่งมีนักการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้เสนอบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนที่สามารถปฏิบัติให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและหากผู้บริหารสามารถปฏิบัติตามบทบาทดังกล่าวแล้ว ย่อมทำให้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญประสบความสำเร็จ ซึ่งขอนำแนวคิดของแต่ละท่านมาเสนอ ดังต่อไปนี้

วันทนา เมืองจันทร์ (2544) ได้สรุปบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ ดังนี้

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางวิชาการ ได้แก่
  - 1.1 การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
  - 1.2 การพัฒนางานและพัฒนาหลักสูตร
  - 1.3 การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน
  - 1.4 การนิเทศภายในเชิงพัฒนา
2. บทบาทในการบริหาร/จัดการคุณภาพการศึกษา ในด้าน
  - 2.1 การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
  - 2.2 การจัดระบบของการสื่อสารของบุคลากรในสถานศึกษา
  - 2.3 การจัดวางระบบสารสนเทศ
  - 2.4 การจัดระบบการบริหารงานกิจการนักเรียน/นักศึกษา
  - 2.5 การจัดระบบการควบคุม กำกับ ติดตาม ตรวจสอบเพื่อประเมินผลคุณภาพผู้เรียน
3. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านสร้างสรรค์และพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การสร้างสรรค์และพัฒนาในด้าน
  - 3.1 การสร้างศรัทธา ความเชื่อมั่น ความไว้วางใจในตัวผู้บริหารแก่ผู้เรียนครูผู้สอนและชุมชน
  - 3.2 การสร้างสรรค์ส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมในสถานศึกษา
  - 3.3 การสร้างและพัฒนาทีมงาน
  - 3.4 การเปลี่ยนแปลงและพัฒนา
4. บทบาทในการเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ แก่กุลผู้ร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชา
5. บทบาทในการตัดสินใจที่มีประสิทธิผลแบบมีส่วนร่วม 5 ระดับ
6. บทบาทในฐานะนักพูดที่มีศิลป์ และผู้ฟังที่ดี ได้แก่
  - 6.1 การเป็นนักพูดที่มีศิลป์
  - 6.2 การเจรจาต่อรอง

6.3 การเป็นผู้ฟังที่ดี

กระทรวงศึกษาธิการ (2542) ได้กำหนดบทบาทของบริหารโรงเรียนในการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาจัดทำหลักสูตร
2. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีภูมิปัญญาท้องถิ่น มาร่วมกันจัดการเรียนการสอน
4. สนับสนุนให้มีการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน
5. ส่งเสริมการจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน
6. พัฒนาครูและบุคลากรให้รู้และเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน
7. ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจกับชุมชนในการจัดการเรียนการสอน
8. ประเมินผลการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) ได้เสนอแนะว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทในการบริหารสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด ดังนี้

1. ปรับเปลี่ยนแนวคิดในการบริหารเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้โดยสนับสนุนและมีส่วนร่วมกับครูและผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
2. กำหนดแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียนไว้ในธรรมนูญโรงเรียนที่มีแผนงานในการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามแนวทางการจัดการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
3. นำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ในการกำหนดนโยบายของสถานศึกษา
4. บริหารจัดการให้เอื้ออำนวยความสะดวกให้ครูผู้สอนมีเสรีในการคิด พัฒนารูปแบบการเรียนรู้ ทำวิจัยในชั้นเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนครู การทำงานเป็นทีมเพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้ให้ได้ตามมาตรฐานหลักสูตร
5. พัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ สามารถใช้แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นห้องเรียน
6. จัดให้มีระบบนิเทศภายใน ช่วยเหลือครูในด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2541) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ ดังนี้

1. จัดทำแผนงานโครงการเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน
  - 1.1 กำหนดนโยบายของโรงเรียน
  - 1.2 กำหนดความต้องการจำเป็นด้านต่าง ๆ
  - 1.3 จัดทำแผนงานโครงการ
2. การพัฒนาบุคลากร
  - 2.1 การปรับกระบวนทัศน์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
  - 2.2 การพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีการ
3. การเตรียมสิ่งสนับสนุน

- 3.1 การเตรียมแหล่งค้นคว้าสำหรับผู้เรียน
- 3.2 การเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์
4. การบริหารและบริการหลักสูตรเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน
  - 4.1 การจัดให้มีรายวิชาเลือกตามโครงสร้างหลักสูตรที่หลากหลาย
  - 4.2 การจัดกิจกรรมให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน
  - 4.3 การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการศึกษาค้นคว้าใฝ่รู้ใฝ่เรียน
  - 4.4 การจัดบริการแนะแนวอย่างมีประสิทธิภาพ
5. การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจ
6. การดำเนินการจัดการเรียนการสอน
  - 6.1 จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียน
  - 6.2 สนับสนุนให้ครูผู้สอนทำงานเป็นกลุ่มหรือเป็นคณะ
7. การจัดระบบนิเทศภายใน กำกับ ติดตาม
8. การประเมินผลการปฏิบัติงาน การนำผลการประเมินเป็นข้อมูลป้อนกลับเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการ

สมบัติ ศุขสิทธิ์ (2551) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ดังนี้

1. การจัดทำแผนงานโครงการเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน
  - 1.1 ผู้บริหารจะต้องกำหนดนโยบายของสถานศึกษา โดยกำหนดให้จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นนโยบายและเป้าหมายสำคัญที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการให้ประสบความสำเร็จ บุคลากรทุกคนจะต้องรับทราบยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ และสนับสนุนการปฏิบัติให้เกิดผลอย่างจริงจัง

1.2 การกำหนดความต้องการจำเป็นต่างๆ การเตรียมการให้เกิดความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน ควรได้มีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของสถานศึกษาทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นสภาพการจัดการเรียนการสอน ความรู้ความสามารถของครูรวมถึงสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนทุกด้าน เพื่อกำหนดความต้องการจำเป็น (Need) ในการพัฒนาว่าสถานศึกษาจะต้องดำเนินการเตรียมในด้านใดบ้าง เพื่อที่จะจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็น การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน แล้วพบว่าครูขาดเทคนิค ทักษะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ขาดสื่อการเรียนการสอน ก็จะนำไปสู่การกำหนดแนวทางการดำเนินการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาที่เหมาะสมและไปได้มากที่สุด

1.3 การจัดทำแผนงานโครงการ เมื่อระบุความต้องการจำเป็นในการพัฒนาและทางเลือกในการดำเนินการที่เหมาะสมแล้ว จะเป็นการจัดทำแผนงานโครงการที่จะกระทำเพื่อสนับสนุนการดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้ประสบความสำเร็จ โครงการอาจประกอบไปด้วยกิจกรรมต่างๆ เพื่อเตรียมความพร้อม เช่น การพัฒนาบุคลากร การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การผลิตสื่อนวัตกรรมหรือเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน เช่น การนิเทศติดตามผล เป็นต้น

2. การพัฒนาบุคลากร คน คือ หัวใจของการพัฒนา การพัฒนาบุคลากรจึงเป็นยุทธศาสตร์สำคัญเบื้องต้นของการพัฒนาทุกด้าน เพื่อให้แผนงานโครงการบรรลุจุดมุ่งหมายขั้นตอนของการพัฒนาบุคลากรอาจประกอบด้วย

2.1 การปรับกระบวนการทัศนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เนื่องจากแนวคิดนี้เป็นสิ่งที่หลายคนเห็นว่ายากที่จะนำไปสู่การปฏิบัติจริง บางคนมองว่าเป็นสิ่งยุ่งยาก ต้องใช้สื่อและเวลามากในการจัดกิจกรรม ก่อให้เกิดการปฏิเสธ ไม่ยอมรับไม่ยอมเรียนรู้และไม่นำไปใช้ การสร้างความตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนจากแนวทางแบบเดิมที่มุ่งการบอกเล่าเนื้อหา เน้นบทบาทครู มาสู่วิธีใหม่ซึ่งยอมรับกันว่าสามารถสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียนได้ จึงเป็นความจำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการให้สำเร็จ เพื่อให้ครูเห็นความสำคัญของแนวคิดนี้ เกิดการยอมรับและเต็มใจที่จะปฏิบัติให้เกิดผลอย่างจริงจังบุคลากรที่ต้องได้รับการปรับกระบวนการทัศนตามขั้นตอนนี้ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและบุคลากรทุกฝ่ายเพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญจำเป็นดังกล่าวเพื่อให้มีการปฏิบัติและการสนับสนุนอย่างจริงจัง เทคนิควิธีในการปรับกระบวนการทัศนอาจใช้การระดมพลังสมอง การประชุมชี้แจง การศึกษาดูงาน การประชุมปฏิบัติการ ฯลฯ

2.2 การพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับเทคนิควิธีการ เมื่อครูผู้สอนเกิดความตระหนักและยอมรับแนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแล้ว ควรจัดให้มีการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจแก่ครูสอนในเรื่องที่ได้กำหนดเป็นความต้องการจำเป็นไว้ไม่ว่าจะเป็นเทคนิค ทักษะ และวิธีการจัดการเรียนการสอน การออกแบบกิจกรรมและวิธีการสอนการผลิตสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับแนวคิดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง การจัดให้ความรู้ ความเข้าใจในหัวข้อต่างๆ ควรกระทำอย่างจริงจัง ใช้การฝึกปฏิบัติด้วยวิธีการหลากหลาย ให้ครูได้ปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดความชำนาญ ความมั่นใจ ฝึกให้ครูได้ทำงานเป็นคณะ ร่วมกันออกแบบวิธีการสอน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ฝึกการวิพากษ์วิจารณ์ผลงานของตนและเพื่อน เพื่อเป็นการเปิดโลกทัศน์ให้กว้าง รู้จักการยอมรับฟังผู้อื่น และสามารถนำเทคนิควิธีการและความรู้ด้านต่างๆ ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลายได้

3. การเตรียมสิ่งสนับสนุน เป็นการเตรียมความพร้อมด้านการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนในลักษณะต่างๆ และเพื่อให้ครูสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้วิธีการสอนหลากหลาย น่าสนใจสิ่งสนับสนุน ในที่นี้ประกอบด้วย

3.1 การเตรียมแหล่งค้นคว้าสำหรับผู้เรียน เช่น ห้องสมุด ศูนย์หนังสือ ศูนย์วิทยุบริการ ห้องโสตทัศนศึกษา และเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลต่างๆ เป็นต้น ซึ่งควรเป็นสถานที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่งค้นคว้าที่เป็นระบบ สะดวก ง่ายต่อการค้นคว้าการเลือกใช้ทั้งในส่วนที่เป็นเอกสารและไม่ใช่อเอกสาร เป็นสถานที่สะอาดสงบ มีสื่อหลากหลายนำเข้าไปใช้บริการ

3.2 การเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จะเน้นให้ผู้เรียนได้คิด ทำ และแสดงออก ครูจึงมีบทบาทเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดและปฏิบัติด้วยตนเอง ซึ่งต้องอาศัยสื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลาย น่าสนใจ โรงเรียนจึงควรสนับสนุนสิ่งเหล่านี้ให้

พร้อมให้ครูสามารถเลือกใช้ เตรียมหรือจัดทำเพื่อเติมได้อย่างสะดวกและให้ผู้เรียนได้ใช้คิดค้นปฏิบัติ ด้วยตนเอง

4. การบริหารและบริการหลักสูตรเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน การบริหารและบริการ หลักสูตรให้เอื้อและสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ และฝึกปฏิบัติทักษะต่างๆ ด้วยตนเองโรงเรียนสามารถดำเนินการบริหารและบริการหลักสูตรในลักษณะต่อไปนี้

4.1 การจัดให้มีรายวิชาเลือกตามโครงสร้างหลักสูตรที่หลากหลาย เพื่อสนองความถนัด ความสามารถ และความสนใจที่แตกต่างกันไปของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกสิ่งที่จะเรียนด้วยตนเอง โดยเน้นรายวิชาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ ฝึกทักษะด้านต่างๆ ที่สำคัญจำเป็นครบถ้วน ไม่ว่าจะเป็นทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการดำรงชีวิต ทักษะการแก้ปัญหา หรือทักษะ การสื่อสาร

4.2 การจัดกิจกรรมให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน การจัดกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมตามระเบียบๆ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมแก้ปัญหา กิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อื่นๆ และกิจกรรมอิสระของผู้เรียน รวมถึงกิจกรรมนอกเวลาเรียน เช่น กิจกรรมตามวาระสำคัญวันสำคัญ กีฬาสี กิจกรรมหลังเคารพธงชาติ หรือการแสดงความสามารถต่างๆ ควรให้ผู้เรียนได้มีบทบาทในการดำเนินการ ตั้งแต่วางแผนเลือกวิธีดำเนินการ ดำเนินการและประเมินผล โดยเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง มีบทบาทสำคัญในการแสดงออกอันจะเป็นการสนับสนุนให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการ ดำเนินกิจกรรม ซึ่งจะช่วยสนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้เป็นอย่างดี

4.3 การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการศึกษาค้นคว้า ใฝ่รู้ใฝ่เรียน โรงเรียนควรมุ่งเน้นการจัดบรรยากาศภายในโรงเรียนให้มีความเป็นวิชาการบวกกับความเป็นระเบียบ สบายงามทำทนายให้ผู้เรียนค้นคว้า แสวงหาความรู้ เช่น จัดอุทยานการศึกษา จัดสวนในวรรณคดี จัดป้ายความรู้ตามบริเวณต่างๆ จัดสวนหนังสือ ป้ายนิเทศ เครื่องมือวิทยาศาสตร์พร้อมข้อความรู้ ง่ายๆ เช่น นาฬิกาทราย กังหันลมซึ่งจะให้ความสวยงามและความรู้ในเวลาเดียวกันรวมทั้งจัด การแสดงความสามารถของผู้เรียนในโอกาสต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสแสดงออกในทักษะด้านต่างๆ

4.4 การจัดบริหารแนะแนวอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเกิด ประสิทธิภาพสูงสุดสำหรับโรงเรียนควรดำเนินการให้มีการแนะแนวที่มีประสิทธิผล เปิดโอกาสให้ ผู้เรียนได้ใช้บริการอย่างทั่วถึง ทันทต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคม และสามารถช่วย แก้ปัญหาของผู้เรียนได้อย่างทันเหตุการณ์ โดยจัดให้ครูมีประสบการณ์ด้านการแนะแนวประจำที่ห้อง แนะแนวอย่างเพียงพอ จัดห้องแนะแนวให้มีบรรยากาศเสมือนบ้าน มีศูนย์สารสนเทศการศึกษา อาชีพ และการปรับตัวที่มีข้อมูลทันสมัย ทันเหตุการณ์ จัดให้ครูทุกคนมีความรู้เกี่ยวกับการแนะแนว จิตวิทยาการเรียนการสอนและการให้คำปรึกษาสามารถให้ความช่วยเหลือผู้เรียนที่มีปัญหาต่างๆ มีการติดตามผลผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ ใช้การสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในบทเรียนทุกวิชาและเน้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และพัฒนาการของผู้เรียน

5. การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจ การประชาสัมพันธ์เป็นขั้นตอนสำคัญขั้นตอน หนึ่งที่จะช่วยให้บุคลากรทุกฝ่ายของโรงเรียนรวมทั้งผู้เรียนและผู้ปกครอง ได้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ว่าเป็นแนวทางที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึก

คิด ทำ แสดงออก และแก้ปัญหาการเรียนการสอนจะเน้นกระบวนการควบคู่ไปกับเนื้อหาข้อความรู้ ซึ่งจะเป็นแนวทางที่ต่างจากการเรียนการสอนแบบเดิม โรงเรียนจะต้องชี้แจงประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายเข้าใจ สนับสนุนและช่วยเหลือรวมทั้งร่วมมือในการดำเนินการเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างจริงจัง นอกจากนี้ ควรมีประชาสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อให้ชุมชนช่วยเหลือด้านวัสดุ อุปกรณ์ หรือเปิดโอกาสให้ใช้สถานที่ประกอบการเป็นแหล่งศึกษาดูงานทำกิจกรรมตามความเหมาะสมด้วย

6. การดำเนินการจัดการเรียนการสอน เมื่อเตรียมการด้านต่างๆ พร้อมแล้วครูผู้สอนก็จะดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามที่ได้วางแผนไว้ เพื่อให้แนวคิดเกิดประสิทธิผลในทางปฏิบัติสถานศึกษาดำเนินการ ดังนี้

6.1 จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาการเรียนการสอนของสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปในเป้าหมาย ทิศทางเดียวกัน มีผู้รับผิดชอบ ดูแลอำนวยความสะดวกให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างราบรื่น มีประสิทธิผล โรงเรียนควรจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาดูแลรับผิดชอบ โดยกำหนดให้มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. ดูแลให้คำปรึกษาแก่ครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการพูดคุย รับฟังปัญหาอุปสรรค ให้คำแนะนำ และร่วมแก้ไข

2. อำนวยความสะดวกด้านต่างๆ แก่ครูผู้สอนไม่ว่าจะเป็นการจัดสิ่งสนับสนุนด้านต่างๆ การอำนวยความสะดวก เรื่องห้องเรียน วัสดุ อุปกรณ์ ตารางเวลา ฯลฯ

3. นิเทศ กำกับ ติดตาม เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์

4. ให้แรงเสริม ขวัญและกำลังใจแก่ครูผู้สอน ยกย่องเชิดชูผู้ที่ประสบความสำเร็จ และให้กำลังใจคนอื่นๆ ให้เกิดความมานะ อดทนในการสอนซึ่งจะต้องใช้เวลา และความพยายามอย่างมาก

5. ประเมินผลการดำเนินงาน

6.2 สนับสนุนให้ครูผู้สอนทำงานเป็นกลุ่มหรือเป็นคณะ เพื่อให้ครูผู้สอนรู้สึกว่าคุณเองไม่ได้โดดเดี่ยวหรือทำงานตามลำพัง แต่มีเพื่อนคอยปรึกษาหารือ และช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยมีขั้นตอนการทำงานกลุ่ม ดังนี้

1. การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกัน เพื่อระดมความคิดในงานที่มีเป้าหมายร่วมกัน นำแผนมาอภิปราย และเปลี่ยนความคิดเห็น พิจารณาความเป็นไปได้ปัญหาอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นได้ วิเคราะห์ความน่าสนใจและการเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติและร่วมกันปรับปรุงแก้ไขแผนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. การดำเนินการจัดกิจกรรมพร้อมๆ กัน เพื่อให้ครูรู้สึกว่ามีเพื่อนร่วมคิดร่วมทำจริง มีที่ปรึกษาคอยช่วยแก้ไข ปรับปรุงเมื่อปัญหาอุปสรรค

3. การนำผลการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นวิเคราะห์ความสำเร็จ ปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้น

4. การสรุปเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ควรดำเนินการหลังจากวิเคราะห์หาข้อสรุปของการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งแล้ว ควรได้มีการร่วมกันคิด และเขียนแนวทางการจัดกิจกรรมที่ควรดำเนินการในครั้งต่อไป

7. การจัดระบบนิเทศภายใน กำกับ ติดตาม เป็นขั้นตอนซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาการเรียนการสอนตามหัวข้อ 6.1 ซึ่งจะดำเนินการหลังจากได้วางแผนนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ตามช่วงเวลาที่กำหนด เพื่อตรวจสอบว่าการดำเนินงานเป็นไปตามที่ได้วางแผนหรือไม่ เพียงใด ประสบความสำเร็จ หรือมีอุปสรรคใดเกิดขึ้น และได้มีการแก้ไขปรับปรุงในครั้งต่อมาหรือไม่ รวมทั้งเข้าไปให้คำปรึกษาให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน เหมาะสมยิ่งขึ้น

8. การประเมินผลการปฏิบัติงาน เป็นบทบาทของคณะกรรมการพัฒนาการเรียนการสอนที่จะประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ซึ่งสามารถพิจารณาจากผลการดำเนินการที่กำหนดเป้าหมายทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลที่เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียนในด้านต่างๆ

9. การนำผลการประเมินเป็นข้อมูลป้อนกลับเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานเป็นการนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ เพื่อหาข้อบกพร่องหรือจุดอ่อนในการดำเนินการทั้งในส่วนของ การเตรียมการด้านต่างๆ และการดำเนินการจัดการเรียนการสอนเพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขให้ตรงประเด็น ให้การดำเนินการครั้งต่อไปประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น

จากแนวคิดทางทฤษฎีและผลของการวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับ การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีดังนี้

ตารางที่ 2.1 แสดงการสังเคราะห์กรอบแนวคิดการวิจัย

การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	วัฒนธรรม ระวังทุกซ์	กระทรวงศึกษาธิการ	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ	สมบัติ คชสิทธิ์
	2541	2542	2543	2551
1. การวางแผนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	✓	✓	✓	✓
2. การพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	✓	✓	✓	✓
3. การประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	✓	✓	✓	✓
4. การนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผล การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	✓	✓	✓	✓
5. การประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	✓	✓	✓	✓

จากแนวคิดของนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์เพื่อดูความต่างของการดำเนินงานและสังเคราะห์เป็นแนวคิดที่จะได้ศึกษาวิจัยใน ครั้งนี้ โดยบทบาทที่คล้ายคลึงกันหรือสามารถจัดเป็นกลุ่มเดียวกันได้ ผู้วิจัยได้รวบรวมไว้ด้วยกันเพื่อให้มีความครอบคลุมมากขึ้น จึงได้การดำเนินงานของผู้บริหารในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. การวางแผนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. การพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. การประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. การนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผล การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
5. การประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2.1 ด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การวางแผน ถือเป็นบทบาทสำคัญของผู้บริหารเป็นอันดับแรกซึ่งมีบุคคลต่างๆ ได้ให้ความหมายไว้เป็นจำนวนมาก เช่น คูณยส์ และดอนเนล (Koontz & O' Donnell, 1968) ได้กล่าวไว้ว่า การวางแผน คือ การตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร ทำอย่างไร ทำเมื่อไร และใครเป็นผู้ทำเป็นสะพานเชื่อมช่องว่างระหว่างปัจจุบันและอนาคต วอลท์แมน (Waltman, 1981) ให้ความหมายไว้ว่า การวางแผน คือ ความพยายามขององค์กรในการกำหนด การจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย การคาดคะเนถึงเงื่อนไขและทรัพยากรต่างๆ การพิจารณาทางเลือกเพื่อใช้ทรัพยากรและการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมาย ส่วน คเนเซวิช (Knezevich, 1984) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการเตรียมการอย่างมีจุดมุ่งหมายในการไปสู่จุดหมายปลายทางของการตัดสินใจที่จะเป็นพื้นฐานของการดำเนินงานต่อไป

การวางแผน ถือเป็นหน้าที่ทางการบริหารที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรก เป็นการกำหนดทางเลือกในการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าเพื่อให้งานบรรลุตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่ต้องการ การวางแผนไม่ใช่การตัดสินใจในอนาคต แต่เป็นการตัดสินใจในปัจจุบันที่มีผลต่ออนาคต (ผจญ กุณา, 2540) การวางแผนถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการบริหารที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการใช้แผนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการใช้แผนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการเรียนการสอน (ธงชัย สันติวงษ์, 2534) เพราะเป็นผู้มีหน้าที่พิจารณากำหนดนโยบายวัตถุประสงค์และกิจกรรม พิจารณาเลือกผู้ปฏิบัติในแต่ละกิจกรรม พิจารณาอนุมัติให้ข้อเสนอแนะหรือทางเลือกต่างๆ ดังเช่น ชีรวัดน์ นิจนตร (2542) ได้กำหนดภารกิจเกี่ยวกับ การวางแผนไว้ว่า การวางแผนจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการวิเคราะห์การตรวจสอบข้อบกพร่อง หรือปัญหาของการจัดการศึกษา การออกแบบและปรับปรุงวิธีการหรือแนวทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น การกำหนดวัตถุประสงค์นโยบาย เป้าหมาย การกำหนดเทคนิคและวิธีการต่างๆ การประมาณการความต้องการทรัพยากรการจัดทำแผนงาน โครงการและการประเมินผลการปฏิบัติงาน เช่นเดียวกับที่ วิโรจน์ สารัตนะ (2539) ได้กล่าวว่า การวางแผนเป็นแนวทางที่กำหนดไว้ล่วงหน้า เพื่อให้เกิดการกระทำที่บรรลุผลตามวัตถุประสงค์โดย

เริ่มต้นจากการศึกษาวิเคราะห์เป้าหมาย ความจำเป็น หรือปัญหาจากนั้นจึงกำหนดวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นสภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นเมื่อหมดสภาพปัญหา และกำหนดแนวทางการกระทำให้บรรลุตาม วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญคือการกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาไว้ หลาย ๆ ทาง การเลือกแนวทางแก้ปัญหาที่ดีที่สุด การนำแนวทางแก้ปัญหาที่เลือกไปจัดทำแผน การนำแผนที่จัดทำไปปฏิบัติแล้วประเมินผลการดำเนินงานและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของแผน ต่อไป

วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2541) ได้เสนอแนวทางการวางแผนและกำหนดวิธีการดำเนินงาน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้เป็นนโยบายและเป้าหมายที่สำคัญของโรงเรียนที่ บุคลากรทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือดำเนินการให้ประสบความสำเร็จ นั่นคือทุกคนจะต้องรับทราบ ร่วมมือ ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติและสนับสนุนการปฏิบัติให้บังเกิดผลอย่างจริงจัง ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้อง ร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องจัดการวางแผนในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

2.2.1.1 การวางแผนด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องร่วมกับผู้เกี่ยวข้องกำหนดความต้องการจำเป็นศึกษา สภาพปัจจุบันของปัญหาและรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และตรวจสอบข้อบกพร่องรวมทั้งออกแบบ ปรับปรุงร่างวัตถุประสงค์เกี่ยวกับหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน (จิรวัดน์ นิจนตร, 2542) ให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) บัญญัติไว้ว่า ลักษณะของหลักสูตรต้องมีความหลากหลาย เหมาะสมกับ ผู้เรียนในแต่ละระดับ สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างของแต่ละบุคคล เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และ ความรับผิดชอบต่อสังคม นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีบทบาทในการวางแผน เพื่อจัดทำ สารของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มี คุณลักษณะที่เหมาะสม ได้กำหนดไว้ว่า หลักสูตรมี 2 ส่วน คือ หลักสูตรที่เป็นแกนกลาง เพื่อความ เป็นไทยเพื่อความเป็นพลเมืองดีของชาติและเพื่อการศึกษาต่ออีกส่วนหนึ่ง คือ หลักสูตรท้องถิ่นที่ นำเอาสภาพปัญหา ความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสร้างเป็นหลักสูตร ซึ่งจะเกิดจากสถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น ร่วมกันจัดทำขึ้นหรือพัฒนาขึ้น นอกจากนี้ผู้บริหาร โรงเรียนต้องมีความรู้และเข้าใจถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถ วางแผน ร่วมกับครูและผู้เกี่ยวข้องจัดได้ ซึ่งการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีผู้กล่าวไว้ หลากหลาย แต่โดยสาระแล้วคล้ายคลึงกัน เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) ได้กำหนดไว้ว่า ให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้โดยต้องจัดสภาวะแวดล้อม บรรยากาศ รวมทั้ง แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้หลากหลาย เพื่อให้เอื้อต่อความสามารถและความสนใจของบุคคล เพื่อให้ ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้ตามธรรมชาติที่สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจ โดยเหมาะสมกับวัย และทุกสถานที่ต้องถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด การเรียนต้องมุ่งประโยชน์ต่อผู้เรียนเป็นสำคัญจึงต้องจัด ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นมีนิสัยรัก การเรียนรู้ และใฝ่รู้ใฝ่เรียนตลอดชีวิต

2.2.1.2 การวางแผน การจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

บรรยากาศและสภาพแวดล้อมนั้นมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างยิ่งซึ่ง สมยศ นาวิกการ (2539) ได้ให้ความหมายว่า บรรยากาศเป็นการรับรู้หรือความรู้สึกต่อลักษณะที่มองเห็นได้ซึ่งขึ้นอยู่กับความต้องการและบุคลิกภาพของบุคคล การรับรู้เหล่านี้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน โดยบรรยากาศสามารถรับรู้ได้จากคุณลักษณะของสภาพแวดล้อมทั้งโดยตรงและโดยอ้อม บรรยากาศจะเป็นแรงผลักดันที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อการทำงานของบุคคล ส่วนบรรยากาศของการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนการสอนได้เปลี่ยนไปจากเมื่อก่อนที่ครูมีอำนาจในชั้นเรียน ครูถือว่าตนเองมีความรู้มากที่สุด ผู้เรียนมีหน้าที่รับและปรับตัวให้สอดคล้องกับเนื้อหา ความรู้และวิธีการของครูสถานศึกษาจึงไม่เป็นโรงเรียนเพื่อการเรียนรู้ แต่เป็น “โรงเรียน” บรรยากาศของการเรียนอับเฉา น่าเบื่อหน่าย ยึดหลักสูตรเป็นหลักเกณฑ์เนื้อหาสาระทั้งหมด การสอบและคะแนนเป็นสิ่งพิพากษาความสำเร็จทุกคนเครียด การเรียนการสอนใช้วิธีบรรยาย นักเรียนท่องจำเนื้อหา เชื่อฟัง นิ่งนิง การเรียนรู้เกิดเฉพาะในห้องเรียน บรรยากาศไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ ขาดความสัมพันธ์กับชีวิตและชุมชน ห่างไกลธรรมชาติ เกิดความแปลก แยกจากสังคม ห่างไกลแหล่งเรียนรู้และครอบครัว ชุมชนไม่มีโอกาสร่วมคิด ร่วมสร้างกระบวนการเรียนรู้ (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2543) ปัจจุบันบรรยากาศการเรียนรู้ต้องคำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียน คำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ เด็กเป็น ผู้ค้นพบองค์ความรู้ได้ ปฏิบัติจริง ได้เรียนรู้กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการคิดวิเคราะห์เด็กได้ปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อม ได้ประยุกต์ความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) บทบาทครูต้องเปลี่ยนไปกลายเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ เป็นกัลยาณมิตรคอยแนะนำ กระตุ้นให้กำลังใจ ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ใคร่รู้ (เยาวภา ทนันทชัยบุตร, 2542) บรรยากาศเป็นแบบประชาธิปไตย ทุกคนเชื่อมั่น เคารพในศักดิ์ศรีของกันและกัน ทุกคนมีอิสระเสรีภาพทางความคิด ต่างฝ่ายยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน ร่วมมือทำงานเป็นทีมมากกว่าการแข่งขัน ซึ่งดีซึ่งเด่น ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจะต้องกำหนดวิธีการ หาแนวทางร่วมกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง วางแผนกำหนดนโยบาย จัดทำแผนงานโครงการ เพื่อพัฒนาบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2.1.3 การวางแผนด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยสภาพสังคมที่เปลี่ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ ประกอบกับความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ดำเนินไปอย่างไม่หยุดยั้ง โลกได้กลายเป็นแหล่งความรู้อันมหาศาลที่บรรจุเต็มไปด้วยข้อมูล ข่าวสาร ที่มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทำให้บุคคลสามารถเรียนรู้ได้หลายๆ ช่องทาง หลายๆ รูปแบบ และวิธีเรียน ซึ่งสื่อดังกล่าวสามารถตอบสนองความต้องการและความสนใจได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) สื่อวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีสารสนเทศจึงพลอยมีความหลากหลายไปด้วย ดังที่ วารินทร์ รัศมีพรหม (2531) ได้จำแนกสื่ออุปกรณ์เทคโนโลยีทางการศึกษาในโรงเรียนไว้ ดังนี้

- 1) วัสดุสามมิติเช่น ของจริง หุ่นจำลอง ลูกโลก กระดาษทราย

2) ทัศนวัสดุประเภทไม่ฉาย เช่น กระดานดำ ภาพพลิก แผ่นป้ายสำลี บัตรคำ แผ่นที่ การ์ตูน ป้ายนิเทศ แผ่นป้ายแม่เหล็ก ป้ายไฟฟ้า แผนภูมิ แผนสถิติ (Graphs) ภาพโครงร่าง (Diagrams) รูปภาพและวัสดุฉายเส้น (Picture and Graphic Material)

3) ทัศนวัสดุประเภทฉาย เช่น แผ่นใส สไลด์ฟิล์มสตริป ภาพทึบแสง

4) สื่อประเภทเสียง เช่น แผ่นเสียง โทรทัศน์ช่วยสอน เทปตลับขนาดเล็ก เทป 8 ช่องทาง (Cartridge) แผ่นการ์ดเสียง (Audio Card) ไมโครโฟน วิทยุ

5) สื่อประสม เช่น สไลด์ประกอบเสียง โทรทัศน์ช่วยสอน (ITV) คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) Interactive Video ชุดสื่อประสม (Multimedia Kit) ศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center) กล้องถ่ายรูป ฟิล์ม

6) โทรทัศน์และภาพยนตร์เช่นโทรทัศน์ออกอากาศ (Broadcasting) โทรทัศน์ประกอบการสอน (Instructional Television) โทรทัศน์วงจรปิด โทรทัศน์สัญญาณไมโครเวฟ โทรทัศน์สัญญาณดาวเทียม โทรทัศน์ตามสาย (Cable Television)

7) การจัดสถานที่ การจัดตั้งและการใช้เครื่องมือสื่อการสอน เช่น การจัดเครื่องเสียง เครื่องฉาย และการจัดสภาพแวดล้อมในการใช้อุปกรณ์

8) เทคโนโลยีการสอน เช่น บทเรียนโปรแกรม (Programmed Instruction) โปรแกรมการสอน (Programmed Tutoring)

9) เกมและสถานการณ์จำลองเพื่อการสอน (Instructional Games and Simulation)

10) คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน เช่น อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ภาษาคอมพิวเตอร์ คอมพิวเตอร์ในการบริหาร

11) อุปกรณ์สื่อสารโทรคมนาคม (Telecommunication) (Multiplex Phone) (Facsimile Fax)

12) การศึกษาทางไกล (Distance Education)

13) โทรทัศน์เพื่อการสอนบรรยาย (Telelecture)

14) โทรทัศน์ผ่านสัญญาณวิทยุ (Radiophone)

15) โทรประชุม หรือการประชุมทางไกล (Teleconference)

16) นวัตกรรมการศึกษา (Education Innovation)

2.2.1.4 การวางแผนเกี่ยวกับครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ครู หมายถึง บุคลากรที่ทำหน้าที่หลักด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) ส่วนบุคคลผู้เกี่ยวข้อง หมายถึง ผู้สนับสนุนการศึกษา ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาของโรงเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) นอกจากนั้นยังมีบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนร่วมและให้การสนับสนุน

การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งบุคคลเหล่านี้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียนในฐานะคณะกรรมการโรงเรียน เมื่อผู้บริหารที่ต้องการเห็นความสำเร็จของการจัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องการทำให้บุคคลเหล่านี้มีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักเห็นความสำคัญและให้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน (อุทัย บุญประเสริฐ, 2542) ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้โดยผู้บริหารโรงเรียนจะต้องวางแผนเพื่อกำหนดแนวทางพัฒนาความรู้และประสบการณ์ด้านการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้กับครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องดังกล่าว จะต้องวางแผนในการส่งเสริม พัฒนาบทบาทครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความสอดคล้องกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หากทางปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของครู (วัฒนาพร ระวังทุกข์, 2541) จะต้องมีการกำหนดความต้องการจำเป็นด้านต่างๆ การเตรียมการให้เกิดความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน มีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาของโรงเรียนทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดการเรียนการสอน ความรู้ความสามารถของครูรวมถึงวางแผนหาทางสนับสนุนในทุกๆ ด้าน จัดทำแผนงานโครงการ เพื่อสนับสนุนการจัด การเรียนการสอน สนับสนุนบทบาทของครู ปรับเปลี่ยนบทบาทครูให้สอดคล้อง

สรุปได้ว่า การวางแผนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีบทบาทหน้าที่ร่วมกับครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์วิเคราะห์ตรวจสอบ กำหนดเทคนิค มาตรการ รายละเอียด และจัดทำแผนงานโครงการ กำหนดวิธีดำเนินงาน ทั้งในด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้และด้านครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญประสบความสำเร็จ

2.2.2 การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การพัฒนา เป็นคำกลางๆ เซเลอร์และอเล็กซานเดอร์ (Saylor & Alexander, 1974) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือการทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ รวมถึงการผลิตเอกสารต่างๆ สำหรับผู้เรียนด้วย ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาการเรียนการสอน ถ้านำการพัฒนาไปใช้กับครูและบุคลากร หมายถึง กรรมวิธีในการเพิ่มสมรรถภาพในการทำงานของครูและบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ ความชำนาญ ส่วนการพัฒนาด้านสื่ออุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมก็มีลักษณะเช่นเดียวกัน คือ การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สิ่ง ดังกล่าวดีขึ้น เจริญขึ้น ดังนั้นเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญประสบความสำเร็จ ผู้บริหารโรงเรียนต้องเอาใจใส่ กระตือรือร้นและส่งเสริมสนับสนุน สิ่งสำคัญ 4 ด้าน คือ

2.2.2.1 การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เนื่องจาก หลักสูตรการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีลักษณะ ที่หลากหลาย สามารถตอบสนองความสนใจ ความถนัดของผู้เรียนได้สาระของหลักสูตรทั้งด้านวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้สมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตร อย่างแจ่มแจ้ง นับแต่ความหมายของหลักสูตร ความสำคัญของหลักสูตร ความสัมพันธ์ระหว่าง

หลักสูตรกับการสอน องค์ประกอบของหลักสูตร ตลอดจนสิ่งที่กำหนดหลักสูตร (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2539)

2.2.2.2 การพัฒนาบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

บรรยากาศภายในโรงเรียน มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญประสบความสำเร็จ หรือเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนฮอยและมิสเกล (Hoy & Miskel, 1982) กล่าวว่า บรรยากาศภายในโรงเรียน หมายถึงคุณลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนที่เป็นผลมาจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียนมีผลทำให้โรงเรียนเกิดความแตกต่างกัน นั่นคือบรรยากาศภายในโรงเรียนย่อมมีผลต่อพฤติกรรมของบุคคลในโรงเรียน เช่นเดียวกับที่คิลเลียน (Killian, 1968) กล่าวว่าบรรยากาศของโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการเกิดแรงจูงใจ ความพึงพอใจ ตลอดจนความสำเร็จของการปฏิบัติงาน

2.3.2.3 การพัฒนาสื่อ วัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โรงเรียนจะเป็นองค์กรหลักสำคัญของการสร้างความมั่นใจในด้านมาตรฐานและคุณภาพซึ่งในสภาพปัจจุบันหมายถึง การทำให้ลูกค้าพึงพอใจ ประทับใจ หรือมั่นใจในผลผลิต และคุณภาพด้านหนึ่งก็คือ สื่อ อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ตั้งนั้นห้องสมุดจึงเป็นศูนย์รวมแหล่งวัสดุอุปกรณ์แห่งหนึ่งซึ่งผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาให้ได้มาตรฐานโดยต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน ทั้งผู้บริหาร บรรณารักษ์ครูผู้สอน ต้องร่วมพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้อย่างแท้จริง (พริ้มเพรา คงชนะ, 2543) ทั้งนี้เพราะทรัพยากรสารสนเทศมีอยู่อย่างหลากหลายในห้องสมุด ทั้งที่เป็นวัสดุสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ สื่อเทคโนโลยี การคัดเลือกวัสดุดังกล่าวต้องคำนึงถึงความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ ความทันสมัยประโยชน์และคุณค่า และมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย (พริ้มเพรา คงชนะ, 2543) สื่อที่เป็นเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาจะเพิ่มความสำคัญขึ้นทุกขณะ ดังนั้นครูและผู้บริหารจะต้องปรับตัวครั้งยิ่งใหญ่ให้เข้ากับเทคโนโลยีดังกล่าว แต่อย่าลืมว่าไอที เป็นเทคโนโลยีที่มีการลงทุนและมีราคาแพงจึงขึ้นอยู่กับหน่วยงานว่าจะนำมาใช้อย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดหรือไม่ (ยีน ภู่วรรณ, 2543)

2.3.2.4 การพัฒนาครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2541) ได้เสนอว่า การพัฒนาครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องเริ่มจากการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์เกี่ยวกับการจัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเนื่องจากแนวคิดนี้เป็นสิ่งที่หลายคนเห็นว่ายากที่จะนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้ บางคนมองว่าเป็นสิ่งยุ่งยาก ต้องใช้สื่อและเวลามากในการประกอบกิจกรรม จนก่อให้เกิดการปฏิเสธไม่ยอมรับ ไม่ยอมเรียนรู้การสร้าง ความตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องปรับเปลี่ยน ให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้เห็นความสำคัญองแนวคิดนี้เกิดการยอมรับและเต็มใจที่จะปฏิบัติให้บังเกิดผลอย่างจริงจัง เทคนิค วิธีการปรับกระบวนทัศน์ อาจใช้การระดมพลังสมอง การประชุมชี้แจง การศึกษาดูงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการ จากนั้น

ก็จะเป็นการพัฒนาให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของตนเอง การให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิค และวิธีการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการฝึกฝนให้เกิดทักษะ เกิดความชำนาญ จนสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน การผลิตสื่อวัตกรรมการเรียนการสอน ความรู้ความสามารถในการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลการจัดให้มีความรู้ความเข้าใจในหัวข้อต่างๆ ควรกระทำอย่างจริงจัง ใช้วิธีการที่หลากหลาย ให้ครูได้ปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญ ความมั่นใจ ฝึกให้ครูและบุคลากรได้ร่วมกันทำงานเป็นคณะ ร่วมกันคิดและออกแบบวิธีสอน แลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ของกันและกัน ฝึกการวิพากษ์วิจารณ์ผลงาน ฝึกให้รู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น สามารถนำเทคนิควิธีการไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีบทบาทหน้าที่ ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและการจัดการเรียน การสอนให้ดีขึ้น การปรับปรุงบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอนการปรับปรุงจัดหาผลิตสื่อวัสดุ อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ให้เพียงพอ การปรับเปลี่ยนทัศนคติการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยวิธีการต่างๆ เช่น อบรม ประชุม ชี้แจง สัมมนา ศึกษาดูงาน เป็นต้นเพื่อให้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีประสิทธิภาพ

2.2.3 การประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การประชาสัมพันธ์มีความหมายที่หลากหลาย ดังเช่น อุดมศักดิ์ เวชราภรณ์ และคณะ (2538) ได้ให้คำนิยามของการประชาสัมพันธ์ไว้ว่า เป็นการติดต่อเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลต่างๆ จากหน่วยงานหรือผู้บริหารไปยังกลุ่มชนหรือผู้เกี่ยวข้อง.ด้วยการประชาสัมพันธ์โดยตรงหรือการใช้สื่อต่างๆ ส่วน อับชรรี พลอดเปลี่ยว (2533) ได้กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์โรงเรียน คือการสร้างความรู้ความเข้าใจอันดีระหว่างกลุ่มบุคคล ซึ่งมีหน้าที่อยู่ในโรงเรียนกับกลุ่มชนที่โรงเรียนตั้งอยู่หรือกับผู้ปกครอง รวมทั้งองค์กรหรือบุคคลภายนอกที่มีส่วนสัมพันธ์กับโรงเรียนที่โรงเรียนจะต้องรับใช้ หรือให้บริการดำเนินงานอย่างมีแบบแผนต่อเนื่อง และเป็นกระบวนการไม่ตรีสัมพันธ์ซึ่งสอดคล้องกับ เสนีย์ แต่งวัง (2526) ที่กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์เป็นการสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถาบันกับประชาชน ส่วน ชม ภูมิภาค (2526) ได้กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การปฏิบัติโดยมีการวางแผนอย่างดีและปฏิบัติตามแผนนั้น เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจ มีเจตคติที่ดีต่อหน่วยงาน และเกิดกิจกรรมของหน่วยงานเพื่อให้หน่วยงานสามารถดำเนินงานต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกันที่ วิจิตร อวระกุล (2522) ได้กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์โรงเรียน เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องดำเนินงานกิจการต่างๆ ของโรงเรียนเพื่อสร้างชื่อเสียง ความเชื่อถือ เลื่อมใสนิยม มั่นใจ เข้าใจให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชนเพื่อเชิญชวนสนับสนุนช่วยเหลือเกื้อกูลใกล้ชิดสนิทสนม เพื่อให้โรงเรียนสามารถตอบสนองความต้องการ ลดความขัดแย้ง ความเข้าใจผิดเนื่องจากการปฏิรูป การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นภาระงานที่หนักเป็นเรื่องใหม่ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งระดับหน่วยงาน และระดับบุคคลดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้รวมไว้ในมาตรา 9 (5) (6) ที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย คือ ครูนักเรียนผู้บริหาร ผู้ปกครอง ครอบครัว และชุมชน (เรณูมาศ มาอ่อน และภาวิณี ศรีสุขวัฒนานันท์,

2542) ซึ่งการที่โรงเรียนจะได้รับความร่วมมือส่งเสริมสนับสนุนจากทุกฝ่ายได้นั้น ผู้บริหารโรงเรียนต้องประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่อไปนี้ให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้รู้ เข้าใจ คือ

2.2.3.1 การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจกับครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ถึงลักษณะของหลักสูตรว่า หลักสูตรตามแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะมีลักษณะที่หลากหลาย เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับ เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) หลักสูตรจะมีความเป็นสากล มุ่งอนาคต มีมาตรฐานกว้างและมีความยืดหยุ่น เชื่อมโยงและสัมพันธ์กับชีวิตจริง (กรมวิชาการ, 2542) หลักสูตรจะมี 2 อย่าง คือ หลักสูตรแกนกลางหรือหลักสูตรระดับชาติเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ และหลักสูตรท้องถิ่นที่นำเอาสภาพปัญหา ความต้องการของชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) ซึ่งหลักสูตรในส่วนที่ 2 นี้ สถานศึกษาและชุมชนสังคมจะต้องร่วมกันกำหนดส่วนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจกับครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยให้ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ กระบวนการเรียนการสอนต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) การจัดการกระบวนการเรียนรู้จะต้องจัดเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จะต้องเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานความรู้ ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา การเรียนรู้ก็เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) ซึ่งแนวทางนี้มีความสอดคล้องกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของ ทิศนา ขัมมณี (2542) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องมุ่งให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น หรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว ได้มีโอกาสได้เรียนรู้กระบวนการแก้ปัญหา และทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตได้เรียนรู้กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการกลุ่ม กระบวนการพัฒนาตนเองได้เคลื่อนไหวร่างกายประกอบกิจกรรมในลักษณะต่างๆ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ซึ่งกิจกรรมที่ใช้ในการเรียนการสอนก็มีมากมาย เช่น วิธีการเรียนแบบสืบค้น แบบแก้ปัญหา แบบใช้กรณีศึกษา แบบรายงาน แบบการค้นคว้าอิสระ แบบโครงงาน ศูนย์การเรียนสถานการณ์ทำงาน การทัศนศึกษา การสัมภาษณ์จริง บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง เป็นต้น (วัฒนาพร ระวังทุกข์, 2541) ซึ่งการที่ผู้บริหารดำเนินการประชาสัมพันธ์ถึงแนวทาง

การจัดการเรียนการสอนดังกล่าวนี้ก็เพื่อให้ครูและผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ มีความเข้าใจ หากได้ยินได้ฟังหรือเห็นการปฏิบัติดังกล่าวก็จะเกิดความรู้ความเข้าใจและไม่คัดค้าน กีดกัน ต่อต้าน แต่จะให้การส่งเสริมสนับสนุนอย่างเต็มที่ เพราะการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

2.2.3.2 การประชาสัมพันธ์ด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องดำเนินการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจถึงลักษณะของสื่อ วัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่า สื่อวัสดุอุปกรณ์จะมีความหลากหลาย สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน สอดคล้องกับชีวิตจริงส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ส่งเสริมการทำจริงปฏิบัติจริง ส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคล (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2543) เด็กที่มีความถนัดด้านภาษา สื่อ วัสดุอุปกรณ์ก็จะเป็นหนังสือ เทป อุปกรณ์การเขียน การพูดคุย อภิปราย โต้แย้งที่ นิทาน ฯลฯ เด็กที่มีความถนัดด้านตรรกศาสตร์จะรักการทดลอง การถามคำถาม การคิดคำนวณ วัสดุอุปกรณ์จะเป็นสิ่งของในการสำรวจและคิดอุปกรณ์วิทยาศาสตร์การไปทัศนศึกษาตามสถานที่ต่างๆ เด็กที่มีความถนัดด้านมิติสัมพันธ์ก็คิดเกี่ยวกับรูปภาพ และจินตนาการ รักการวาดภาพ การออกแบบ เป็นต้น สิ่งที่ต้องการหรือใช้เป็นอุปกรณ์จะเป็นภาพตัดต่อ จิ๊กซอ หนังสือนิทานมีภาพประกอบ อุปกรณ์ศิลปะ เกม การไปทัศนศึกษาที่พิพิธภัณฑ์ศิลปะ เป็นต้น เด็กที่มีความถนัดด้านการใช้ร่างกายหรือส่วนต่างๆ ก็จะรักการเต้นรำ การกีฬา การสัมผัสต่าง ๆ และต้องการแสดงบทบาทสมมติการเคลื่อนไหวร่างกาย การกีฬา การเรียนรู้โดยผ่านการสัมผัสและเกมที่ต้องใช้ร่างกาย เป็นต้น เด็กที่มีความถนัดด้านดนตรีจะคิดเกี่ยวกับจังหวะและท่วงทำนอง รักการร้องเพลง การเคาะจังหวะ การรับและการฟัง เป็นต้น ดังนั้นอุปกรณ์ก็จะเป็นดนตรีช่วงเวลาในการร้องเพลง หรือเล่นดนตรีการไปชมคอนเสิร์ต เป็นต้น เด็กที่ถนัดด้านมนุษยสัมพันธ์จะคิดถึง การพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับบุคคลรอบข้าง รักการเป็นผู้นำ การจัดการ การสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ต้องการเพื่อน การเล่นเป็นกลุ่ม การทำงานเป็นทีม เด็กที่มีความถนัดด้าน การรู้จักตนเองจะคิดเรื่องภายในตนเอง รักการตั้งวัตถุประสงค์ของตนเอง สมาธิ การวางแผน การอยู่เงียบๆ การคิด เป็นต้น จึงต้องการที่จะอยู่โดยลำพัง กิจกรรมต่างๆ ที่เสนอทางเลือกสถานที่เฉพาะของตนเอง (นภเนตร ธรรมบวร, 2542)

2.2.3.3 การประชาสัมพันธ์ด้านครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องดำเนินการประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับครูและบุคลากร ที่เกี่ยวข้องทราบถึงบทบาทหน้าที่ของครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังที่ นภเนตร ธรรมบวร (2542) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางว่า ครูจะมีหน้าที่อำนวยความสะดวกวิทยากรนำเรียนส่วน (นภเนตร ธรรมบวร, 2542) ได้เสนอบทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีหน้าที่จัดเตรียมสิ่งแวดล้อม จัดเตรียมกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม ให้ความช่วยเหลือเด็กเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2541) ได้เสนอ บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน

เป็นสิ่งสำคัญ ใ้ว่าครูมีหน้าที่จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม จัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้กระตุ้น และส่งเสริมการคิด ส่งเสริมให้นักเรียนได้ค้นพบกระบวนการและวิธีการเรียนรู้ของตนเอง ส่งเสริมให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเพื่อนและกลุ่ม ส่งเสริมการใช้สื่อ ฝึกคิด ฝึกแก้ปัญหา และค้นพบความรู้ประเมินพัฒนาการของผู้เรียน ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างโดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามของวิถีไทยและสากล ส่วนทีศนา แคมมณี (2542) ได้เสนอว่า บทบาทของครูจะแบ่งเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงเตรียมการสอน ครูจะต้องศึกษาวิเคราะห์เรื่องที่จะสอนให้เข้าใจศึกษาแหล่งความรู้ที่หลากหลาย วางแผนการสอน จัดเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ เอกสาร หนังสือข้อมูลต่างๆ ติดต่อแหล่งความรู้ต่างๆ เตรียมเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ ห้องเรียนหรือสถานที่ประกอบกิจกรรม ในขณะที่สอนจะต้องสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี กระตุ้นผู้เรียนให้สนใจร่วมกิจกรรม ดูแลให้คำแนะนำ แก้ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ สังเกตและบันทึกพฤติกรรมและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนรวมทั้งเหตุการณ์ที่จะส่งผลกระทบต่อ การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นขณะทำกิจกรรม ให้คำแนะนำ บันทึกปัญหาข้อขัดข้องให้การเสริมแรง ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานและอาจให้ข้อมูลเนื้อหาความรู้เพิ่มเติมให้ข้อมูลย้อนกลับในขณะที่ ประเมินผล เก็บรวบรวมผลงาน และประเมินผลงานและผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในแผน การสอน

สรุปได้ว่า การประชาสัมพันธ์การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ ผู้บริหาร โรงเรียนจะต้องมีบทบาทหน้าที่ในการสร้างความรู้ความเข้าใจ เผยแพร่ความรู้ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับ หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน สื่อวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ บรรยากาศและ สภาพแวดล้อม ตลอดจนบทบาทของครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ให้ผู้ปกครองและชุมชนได้ทราบและ เข้าใจ พร้อมทั้งจะให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ

2.2.4 การนิเทศภายใน กำกับ ติดตาม การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ

การนิเทศภายใน กำกับ ติดตาม การเรียนการสอนเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารโรงเรียน ที่ต้องดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียน ซึ่งมีนักการศึกษาต่างๆ ได้ให้ ความหมายไว้มากมาย เช่น นิกร เพ็ญเวียง (2538) ได้กล่าวว่า การนิเทศภายในเป็นกิจกรรมที่ ผู้บริหารหรือบุคลากรในโรงเรียนร่วมมือร่วมใจกันปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ สัจจ อูทรานันท์ (2530) ที่ให้ความหมายว่า การนิเทศภายในเป็น กระบวนการทำงานของผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ได้รับมอบหมายร่วมมือกับครูและบุคลากรภายใน โรงเรียน เพื่อสัมฤทธิ์ผลสูงสุดของการเรียนของนักเรียน ส่วน คลิกแมน (Clickman, 1998) ได้ให้ ความหมายไว้ว่า เป็นความคิดเกี่ยวกับเรื่องของงาน (Tasks) และกิจกรรมที่ทำร่วมกันของผู้บริหาร และครูรวมทั้งผู้เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนการกำกับ ติดตามผล เป็นการคอยติดตาม ตรวจสอบว่าผู้บริหารได้ปฏิบัติงานตามขั้นตอน หรือตามแผนงานโครงการ หรือไม่งาน มีความก้าวหน้า หรือมีปัญหาอะไร อิศระเสียงเพราะดี และอวัชชัย พิกุลแก้ว (2541) การนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผล เป็นหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหารโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องใหม่เป็นความเปลี่ยนแปลงแนวทางการจัดการเรียน การสอนที่เกิดขึ้นใหม่โดยมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 คอยกำกับเป็นสิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนมีอาจหลีกเลี่ยงได้จะต้องคอยเอาใจใส่

ส่งเสริม สนับสนุนทั้งด้วยตนเอง และมอบหมายให้ผู้อื่นดำเนินการอย่างจริงจัง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) ซึ่งการนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผล ผู้บริหารโรงเรียนสามารถใช้เทคนิควิธีต่างๆ ดังนี้
 นิกธ เพ็ญเวียง (2538) ได้เสนอไว้ว่า การนิเทศภายในตาม ยุทธวิธีกำหนดไว้ 8 วิธีคือ วิธีการประชุม การนำศึกษาดูงาน การให้การศึกษาคำปรึกษา การสนทนาวิชาการ การบริการเอกสาร การให้คำปรึกษาหารือ การสาธิตการสอน และการสังเกตการสอน ส่วน อิศระ เสียงเพระดี และธวัชชัย พิภกุลแก้ว (2541) ได้รวบรวมแนวทางติดตามผลของผู้บริหารโรงเรียนไว้หลายวิธี คือการสัมภาษณ์ การสังเกต การพูดคุย สนทนา การใช้แบบสอบถาม การตรวจงาน การกำหนดมาตรฐานของงานส่วน วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2541) ได้เสนอว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรตั้งคณะกรรมการเพื่อคอยให้คำปรึกษา อำนวยความสะดวก ให้การช่วยเหลือ ให้กำลังใจแก่ครู เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญประสบความสำเร็จ การนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผล เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญควรทำใน 4 เรื่อง ดังนี้คือ

1) การนิเทศภายใน กำกับ ติดตาม ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผู้บริหารจะใช้กระบวนการนิเทศภายในในการบริหารงานวิชาการแทบทุกขั้นตอน ผู้บริหารโรงเรียนควรแนะนำให้ครูเข้าใจ หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างและสิ่งที่สำคัญๆ ของ หลักสูตร ซึ่งหลักสูตรตามแนวทางแห่ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีลักษณะที่หลากหลาย เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับ สอดคล้อง กับความสนใจ ความถนัดและความแตกต่างของแต่ละบุคคล เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาคนให้มีความ สมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) นอกจากนั้นผู้บริหารโรงเรียนต้องคอยแนะนำสร้างความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการดำเนินการพัฒนาหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตร ให้ความช่วยเหลือในการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่นซึ่งเป็นส่วนที่นำสภาพปัญหา ความต้องการจำเป็นของท้องถิ่น ชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสร้างเป็นหลักสูตรให้ครูและบุคลากรทราบถึงแนวทางการเข้ามามีส่วนร่วมในการ จัดทำหลักสูตรท้องถิ่น (กรมวิชาการ, 2543) ส่วนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญก็ เช่นกัน ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ความช่วยเหลือ แนะนำ เสนอแนะ คอยเอาใจใส่ ให้กำลังใจ เพื่อให้ครู สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งให้นักเรียนได้เรียนรู้และค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเอง ได้ ปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและ สิ่งแวดล้อม ได้เคลื่อนไหวประกอบกิจกรรม ได้เรียนรู้กระบวนการต่างๆ ที่ จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และรู้จักการประยุกต์ความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง (ทิศนา แคมมณี, 2542) เมื่อ ผู้บริหารโรงเรียนนิเทศครูและบุคลากรให้รู้และเข้าใจ มีกำลังใจ สะดวกในการจัดทำหลักสูตรและ จัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแล้วก็ต้องคอยตรวจสอบ สังเกต ดูแล เอาใจใส่ว่าครูและ บุคลากรได้ปฏิบัติตามที่ได้นิเทศไปหรือไม่ได้ผลเพียงไร คอยให้กำลังใจช่วยเหลืออย่างจริงจัง

2) การนิเทศภายใน กำกับ ติดตาม ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผู้บริหารโรงเรียนต้องเอาใจใส่คอยช่วยเหลือสนับสนุนให้ครูได้รู้และเข้าใจ ได้จัด บรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยให้ครูได้รู้ และเข้าใจว่า บรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนต้องเป็นแบบ ประชาธิปไตย ทุกคนเคารพในสิทธิเสรีภาพของกันและกัน บรรยากาศจะเป็นแบบร่วมมือแลกเปลี่ยน ความคิดและประสบการณ์มากกว่าการแข่งขัน มีความสนุก ผ่อนคลาย ไม่เคร่งเครียด มีการเสริมแรง มากกว่าการตำหนิการลงโทษ (ไสว พักขาว, 2542) บรรยากาศจะมุ่งให้เด็กได้คิดได้ทำได้แก้ปัญหา ด้วยตนเองมากกว่ารับการถ่ายทอดจากครูสภาพแวดล้อมต้องส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า ความอยากรู้ อยากรู้อยากเห็นของผู้เรียนส่งเสริมการคิดการแสดงออกมีความเป็นระเบียบสวยงามและร่มรื่น (วัฒนาพร ระวังทุกข์, 2541) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน แสดงออกอย่างนุ่มนวลเป็นมิตรเมตตาอบอุ่น เข้าอกเข้าใจ และยอมรับกันและกัน ให้กำลังใจและเกื้อกูลกัน (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2543) เมื่อผู้บริหารโรงเรียนได้ช่วยเหลือแนะนำให้กับครูตามแนวทางดังกล่าวข้างต้นแล้ว ต้องคอย กำกับติดตาม เอาใจใส่ให้กำลังใจ กระตุ้นครูให้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องให้เป็นนิสัย

3) การนิเทศภายใน กำกับ ติดตาม เกี่ยวกับสื่อ วัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ในการจัด การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผู้บริหารโรงเรียนต้องคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ ให้การสนับสนุน ให้กำลังใจในการใช้ สื่อ วัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ให้คำแนะนำในการจัดทำสื่อ วัสดุอุปกรณ์ลักษณะของสื่อวัสดุ อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะต้องมี ความหลากหลายสอดคล้องกับชีวิตจริง ส่งเสริมการทำจริงปฏิบัติจริง ตอบสนองความแตกต่าง ระหว่างบุคคล (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2543) ได้กล่าวไว้ว่า เด็กที่มีความถนัดด้านภาษา ครูควรใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่เป็นหนังสือ เทป อุปกรณ์การเขียน การพูดคุย การอภิปราย การโต้วาที ฯลฯ เด็กที่มีความถนัดด้านตรรกศาสตร์จะเป็นคนมีเหตุผล ชอบทดลอง ชอบถามคำถาม ชอบคิด วัสดุอุปกรณ์จะเป็นเครื่องมือสำรวจ เช่น กล้อง อุปกรณ์เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์การไป ทักศึกษาตามสถานที่ต่างๆ เด็กที่มีความถนัดด้านมิติสัมพันธ์ก็คิดเกี่ยวกับ รูปภาพและจินตนาการ รักการวาดภาพ การออกแบบ เป็นต้น สิ่งที่ต้องการใช้เป็นวัสดุอุปกรณ์ควรเป็นภาพตัดต่อ จิ๊กซอ หนังสือนิทาน ที่มีภาพประกอบ อุปกรณ์ศิลปะ เกม การไปทัศนศึกษาที่พิพิธภัณฑ์ศิลปะ เป็นต้นเด็กที่ มีความถนัดการใช้ร่างกายหรือส่วนต่าง ๆ ก็จะรักการเคลื่อนไหวร่างกาย การเต้นรำ การเล่นเกม การสัมผัสต่างๆ และต้องการแสดงบทบาทสมมติการเรียนรู้โดยการสัมผัส และเกมที่ต้องใช้ร่างกาย เป็นต้น เด็กที่มีความถนัดด้านดนตรีจะคิดเกี่ยวกับจังหวะและท่วงทำนอง รักการร้องเพลงการเคาะ จังหวะ การรับและการฟัง เป็นต้น

4) การนิเทศภายใน กำกับ ติดตาม เกี่ยวกับครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องร่วมมือกับครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ให้คำแนะนำให้การ ส่งเสริม สนับสนุน ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ เอาใจใส่ดูแล คอยติดตามการปฏิบัติงานของครูและ

บุคลากรผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้และเข้าใจ สามารถปฏิบัติติดตามบทบาทหน้าที่ของงานและของบุคลากรผู้เกี่ยวข้องได้สามารถร่วมมือกันจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งบทบาทของครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องที่ผู้บริหารโรงเรียน จะต้องเอาใจใส่ในทิศกำกับ ติดตาม นกเนตร ธรรมบวร (2542) ได้กล่าวไว้ว่า บทบาทของครูตามแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะเป็นผู้อำนวยการ เป็นวิทยากรนักเรียน ส่วน นกเนตร ธรรมบวร, (2542) ได้เสนอว่า บทบาทของครูตามแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะมีหน้าที่จัดเตรียมสิ่งแวดล้อม จัดเตรียมกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม ให้ความช่วยเหลือเด็กเป็นรายบุคคล และรายกลุ่ม ส่วน วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2541) ได้เสนอบทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่า มีหน้าที่จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้กระตุ้นและส่งเสริมการคิด ส่งเสริมให้นักเรียนได้ค้นพบวิธีการเรียนรู้ของตนเอง ส่งเสริมให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเพื่อน และกลุ่มส่งเสริมการใช้สื่อฝึกคิด ฝึกแก้ปัญหา และค้นพบความรู้ ประเมินพัฒนาการของผู้เรียน ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างโดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงงามของวิถีไทยและสากล ส่วน ทิศนา แคมมณี (2542) ได้เสนอว่า บทบาทของครูจะแบ่งเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงเตรียมการสอน ครูจะต้องศึกษาวิเคราะห์เรื่องที่จะสอนให้เข้าใจ ศึกษาแหล่งความรู้ที่หลากหลาย วางแผนการสอน จัดเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์เอกสารหนังสือ ข้อมูลต่างๆ ติดต่อแหล่งเรียนรู้ เตรียมเครื่องมือการประเมินผล ห้องเรียนหรือสถานที่ประกอบกิจกรรมในขณะสอน จะต้องสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจร่วมกิจกรรม ดูแลให้คำแนะนำแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ สังเกตและบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียน รวมทั้งเหตุการณ์ที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนขณะทำกิจกรรม ให้คำแนะนำ บันทึกปัญหาข้อขัดข้อง ให้การเสริมแรง ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงาน และอาจให้ข้อมูล เนื้อหา ความรู้เพิ่มเติม ให้ข้อมูลป้อนกลับ

สรุปได้ว่า การนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทหน้าที่ในการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา อำนวยความสะดวก คอยเอาใจใส่สอดส่องดูแล ให้กำลังใจแก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้สามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2.5 การประเมินผลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การประเมินผล เป็นบทบาทหน้าที่อย่างหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียนที่ต้องดำเนินการเพื่อทราบผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ได้มีผู้ให้ความหมายของการประเมินผลไว้ต่างๆ กัน เช่น ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2542) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประเมินผลเป็นกระบวนการแสวงหา รวบรวม และจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศที่มีประโยชน์มาใช้ในการพิจารณาตัดสินใจหาทางเลือกต่างๆ อิสรเสียงเพราะดี และธวัชชัย พิกุลแก้ว (2541) ได้สรุปความหมายของการประเมินผลว่า การประเมินผล คือ การวางแผนล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ เป็นการเปรียบเทียบผลงานที่ทำกับมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือคาดหวังไว้ หรือเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของการทำงานนั้น ๆ แล้วตัดสินว่าเป็นที่พอใจหรือไม่ ดีไม่ดียังไง ส่วนสำนักงานทดสอบการศึกษากรมวิชาการ (2539) ได้ให้ความหมายว่าการประเมินผล หมายถึง การสรุปอย่างเป็นระบบต่อผลลัพธ์ที่เกิดจากโครงการทั้งทางตรงและ

ทางอ้อม ทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจ โดยเปรียบกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ว่าเกิดขึ้นจริงหรือไม่ มีประโยชน์หรือไม่ การเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง มีคุณภาพหรือประสิทธิภาพ หรือไม่ซึ่งการประเมินผลดังกล่าวเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่น่ามาใช้ในการประเมินผลการดำเนินงาน แต่แนวทางการประเมินผลที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะใช้การประเมินผลแนวใหม่ ซึ่งเชื่อว่าสามารถที่จะวัดและประเมินผลความสามารถของผู้ทำงาน หรือผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกว่าวิธีเดิมๆ มีหลายแนวทาง เช่น การประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic Assessment) ซึ่งจะมุ่งเน้นการประเมินภาคปฏิบัติของผู้เรียนตัวอย่างหนึ่งของการประเมินผลที่ชัดเจนและยอมรับกันแพร่หลาย คือ การประเมินจากแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio Assessment) (วิฒนาพร ระวังบุทช์, 2541)

การประเมินผลตามสภาพจริง หมายถึง การวัดและประเมินผลกระบวนการทำงานในด้านมอง หรือการคิด และจิตใจของผู้เรียนอย่างตรงไปตรงมาตามสิ่งที่ผู้เรียนกระทำ โดยพยายามตอบคำถามว่าผู้เรียนทำอย่างไร และทำไมทำอย่างนั้น การได้ข้อมูลว่า “เขาทำอย่างไร” และ “ทำไม” จะทำให้ผู้สอนได้ช่วยผู้เรียนพัฒนาการเรียนของผู้เรียนและการสอนของผู้สอน (อรัทัย มูลคำ และ คนอื่นๆ, 2542) ความคิดเกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพจริงค่อนข้างใหม่ หมายถึงกระบวนการสังเกตการณ์บันทึกและรวบรวมข้อมูลจากงานและวิชาการที่นักเรียนทำ เพื่อเป็นพื้นฐานของการตัดสินใจในการศึกษาถึงผลกระทบต่อเด็กเหล่านั้น การประเมินผลตามสภาพจริงไม่เน้นเฉพาะทักษะพื้นฐาน แต่จะเน้นการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อนในการทำงานของนักเรียนความสามารถในการแก้ปัญหา และการแสดงออกที่เกิดจากการปฏิบัติในสภาพจริงในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบและผู้ผลิตความรู้ นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง รวมทั้งเน้นพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อสนองจุดประสงค์ของหลักสูตรและความต้องการของสังคม (สุวิทย์ มูลคำ, 2542) การประเมินผลตามสภาพจริง เป็นการประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียนความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรม การร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ การทดสอบเพื่อค้นหาศักยภาพ จุดเด่น จุดด้อยของผู้เรียน การวัดผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องวัดและประเมินให้ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งกระบวนการและผลงานทั้งความรู้ ความรู้สึก และทักษะการแสดงออกทุกด้าน (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2542) การประเมินผลจะต้องครอบคลุมสภาพที่แท้จริงสอดคล้องกับการแสดงออกของผู้เรียนทั้งกระบวนการและผลผลิต จะเน้นการมีส่วนร่วมอย่างมากระหว่างผู้เรียน ผู้สอนและผู้ปกครอง การประเมินผล ถือเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการเรียนการสอนและต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การสังเกต พฤติกรรม การใช้แฟ้มสะสมงาน การทดสอบการจะเลือกใช้เทคนิคและวิธีการแบบใดขึ้นอยู่กับเนื้อหาและวิชาเป็นสำคัญ (นภเนตร ธรรมบวร, 2542)

การประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงมีลักษณะสำคัญดังนี้ (อรัทัย มูลคำ และคนอื่นๆ , 2542)

- 1) เป็นการประเมินที่ทำไปพร้อม ๆ กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำได้ตลอดเวลา ทุกสถานการณ์ทั้งที่โรงเรียน บ้าน และชุมชน
- 2) เป็นการประเมินที่ยึดพฤติกรรมแสดงออกของผู้เรียนที่แสดงออกมาจริง ๆ
- 3) เป็นการพัฒนาผู้เรียนอย่างเด่นชัด และให้ความสำคัญในการพัฒนาจุดเด่นของผู้เรียน
- 4) เน้นการประเมินตนเองของผู้เรียน

- 5) ตั้งอยู่บนพื้นฐานของสถานการณ์ที่เป็นจริง รวมทั้งเชื่อมโยงการเรียนรู้ไปสู่ชีวิตจริง
- 6) ใช้ข้อมูลที่หลากหลาย มีการเก็บข้อมูลระหว่างปฏิบัติในทุกๆ ด้าน ทั้งที่โรงเรียน บ้าน และชุมชน
- 7) เน้นคุณภาพของผลงานที่ผู้เรียนสร้างขึ้นซึ่งเป็นผลจากการบูรณาการความรู้ ความสามารถหลายๆ ด้านของผู้เรียน
- 8) เน้นการจัดความสามารถของการคิดระดับสูง (ทักษะการคิดที่สลับซับซ้อน) เช่น การวิเคราะห์การสังเคราะห์
- 9) ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์เชิงบวก มีการชื่นชม ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข
- 10) เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างผู้สอน ผู้เรียน และผู้ปกครอง

การประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงสามารถประเมินได้หลายวิธี คือ การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจงาน การทดสอบ บันทึกจากผู้เกี่ยวข้อง การรายงานตนเองของผู้เรียนแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) (สุวิทย์ มูลคำ, 2542)

จากแนวทางการประเมินผลดังกล่าวข้างต้นผู้บริหารในฐานะผู้มีหน้าที่ในการประเมินผลโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน ผู้สนับสนุนให้ผู้ร่วมงานเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์และ ผู้กำหนดเป้าหมายของโรงเรียน (Minudin, 1987) จะต้องใช้กระบวนการประเมินผลดังกล่าวข้างต้น ประเมินผลการดำเนินการทุกอย่างที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่ว่าจะเป็นการประเมินผลโครงการ ประเมินผลการพัฒนาครูและบุคลากร ประเมินผล การใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ประเมินผลการใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้รวมทั้งการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนตลอดจนการประเมินผลการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจกับชุมชน นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องประสานความร่วมมือกับครูนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลด้วยวิธีที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สุวิทย์ มูลคำ, 2542) สำหรับการประเมินผลตามแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เป็นสำคัญผู้วิจัยใคร่จะศึกษาใน 4 ด้าน คือ

- 1) การประเมินผลหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญผู้บริหารโรงเรียนจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินให้ชัดเจน เช่น อาจประเมินเพื่อนำข้อมูลมาประกอบการวินิจฉัยสั่งการ หรือเพื่อสะท้อนกลับไปสู่การปรับปรุง การเรียนการสอนดังที่ กล้า ทองขาว (2538) ได้กำหนดแนวทางการประเมินหลักสูตรไว้ดังนี้

- 1.1) ประเมินเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร มีวิธีการประเมิน คือ

- 1.1.1) การใช้แบบสอบถามผู้เกี่ยวข้อง
- 1.1.2) การสัมภาษณ์ครูผู้สอน
- 1.1.3) การวิเคราะห์เนื้อหาวัสดุอุปกรณ์หลักสูตร
- 1.1.4) การวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูล การทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มที่เรียนต่างหลักสูตร

1.1.5) การศึกษารายกรณีในห้องเรียน

1.2) ประเมินเพื่อตัดสินใจส่วนบุคคล มีวิธีการประเมิน คือ

1.2.1) การวิเคราะห์ข้อมูลผลการทดสอบเปรียบเทียบเกณฑ์

1.2.2) การสัมภาษณ์แบบคลินิก

1.2.3) การจัดประชุมสัมมนาเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตร

1.2.4) การประชุมสัมมนาผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับจุดอ่อนจุดแข็งของหลักสูตร

อย่างไรก็ตามแม้จะมีแนวทางการประเมินหลักสูตรตามวัตถุประสงค์เป็น 2 แนวทางดังกล่าว แต่ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากการประเมินก็สามารถนำไปใช้ได้ทั้งในแง่การตัดสินใจส่วนบุคคลและการตัดสินใจเกี่ยวกับภาพรวมทั้งหมดของหลักสูตร ขึ้นอยู่กับว่าผู้บริหารเน้นการประเมินแนวทางใด ข้อมูลที่ได้ก็จะเอื้อประโยชน์โดยตรงต่อการนำไปใช้แนวทางนั้นมากกว่า

ส่วนการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารโรงเรียนสามารถประเมินจากสภาพที่แท้จริงของการจัดการเรียนการสอน ซึ่ง วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2541) ได้กล่าวว่า สามารถดำเนินการได้หลายวิธีคือ การสืบค้น ผู้บริหารอาจใช้วิธีถามจากครูและนักเรียนโดยตรงเกี่ยวกับความรู้สึกที่มีต่อตนเอง ต่อการปฏิบัติงานของตนเอง ต่อกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ครูรายงานผลการจัดการเรียนการสอน ให้นักเรียนรายงานผล การเรียนรู้การสังเกตผู้บริหารสังเกตการจัดการเรียนการสอนจากครู การประกอบกิจกรรมของนักเรียนรวมถึงการตอบคำถามและการทำงานที่ได้รับมอบหมาย การวิเคราะห์ ผู้บริหารวิเคราะห์การปฏิบัติงานของครูและร่วมประกอบกิจกรรมของนักเรียน เพื่อค้นหาว่าส่วนใดที่ครูทำได้ มีส่วนใดควรปรับปรุง และการทดสอบ คือ การทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และทดสอบการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการวัดการเรียนการสอน การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและการกำหนดวิธีการบันทึกคะแนนหรือความสามารถของผู้เรียน นอกจากนั้นก็เป็น การวัดโดยแฟ้มสะสมงาน ทั้งของครูและของนักเรียน เพราะแฟ้มสะสมงานของนักเรียนจะแสดงถึงความสามารถ จุดเด่น จุดด้อย ความสำเร็จ พัฒนาการในการเรียนรู้ของผู้เรียน (สุวิทย์ มูลคำ, 2542)

สมณฑา พรหมบุญ และคนอื่นๆ (2542) ได้เสนอวิธีการประเมินผลโดยกระบวนการ 5 ประการ ได้แก่

- 1) การประเมินผลโดยทดสอบความรู้พื้นฐาน หรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2) การประเมินผลจากแฟ้มสะสมผลงานของเด็ก
- 3) การประเมินผลจากการติดตามกระบวนการทำงานของเด็ก
- 4) การประเมินผลจากการพัฒนาลักษณะนิสัยของเด็ก
- 5) การประเมินผลจากข้อสอบมาตรฐาน

ดังนั้น การประเมินผลหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การที่ผู้บริหารรวบรวม จัดเตรียม ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ด้วยวิธีการต่าง ๆ แล้วสรุป นำมาใช้พิจารณาตัดสินใจว่าหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดีหรือไม่ดีประสบความสำเร็จหรือไม่

2) การประเมินผลด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินให้ชัดเจนแล้ววางแผนล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ เปรียบเทียบผลการผลิตสื่อ วัสดุอุปกรณ์คุณภาพมาตรฐานของสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอน (อิสระ เสียงเพราะดี และธวัชชัย พิกุลแก้ว, 2541) จากนั้น ก็ตัดสินใจว่า สื่อดังกล่าวมีคุณภาพดีได้มาตรฐาน มีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนหรือไม่ ซึ่งลักษณะของสื่อที่ดีจะต้องช่วยให้นักเรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเองส่งเสริมการคิด การวิเคราะห์ (วันเพ็ญ จันทร์เจริญ, 2542) ส่วนแหล่งความรู้เช่น ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ศูนย์วิทยบริการ ศูนย์สื่อ ห้องสมุด ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการทางภาษาห้องพิพิธภัณฑ์ในโรงเรียน หรือแม้แต่แหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่เป็นสถานที่จริง (วันเพ็ญ จันทร์เจริญ, 2542) ผู้บริหารโรงเรียนก็ใช้วิธีการประเมินตามสภาพที่แท้จริงจากครูและนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสอบถาม การสัมภาษณ์ การทดสอบ การบันทึกจากผู้เกี่ยวข้อง การสังเกต พฤติกรรมรายงาน (สุวิทย์ มูลคำ, 2542) และเพิ่มสะสมงานโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพิ่มสะสมงาน ถือเป็นแหล่งข้อมูลหรือหลักฐานที่แสดงรายการความสามารถ ความสำเร็จ ความก้าวหน้า ความภาคภูมิใจที่ทั้งครูและนักเรียนนำมารวบรวมไว้อย่างเป็นระบบ และเพิ่มสะสมงานก็มีหลายประเภท เช่น เพิ่มสะสมงานส่วนบุคคล เพิ่มผลงานเชิงวิชาชีพ เพิ่มผลงานทางวิชาการ และเพิ่มผลงานสำหรับโครงการ (ประดิษฐ์ ทองคำปลิว และครรชิต มนูญผล, 2541)

3) การประเมินผลบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในเบื้องต้นผู้บริหารต้องทำความเข้าใจก่อนว่าบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นอย่างไร จากนั้นก็แสวงหาและรวบรวมข้อมูล (ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ, 2542) แล้วเปรียบเทียบข้อมูลและสารสนเทศด้านบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมที่ดำเนินอยู่กับมาตรฐาน คือ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (อิสระ เสียงเพราะดี และธวัชชัย พิกุลแก้ว, 2541) ส่วนวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ก็สามารถดำเนินการได้โดยวิธีการที่หลากหลาย เช่น สุวิทย์ มูลคำ (2542) ได้กล่าวว่า การประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงสามารถประเมินได้ด้วยวิธีการที่หลากหลายเช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจงาน การทดสอบ จากการรายงานของตนเองของครู และนักเรียน จากเพิ่มสะสมงาน แบบบันทึกย่อย แบบบันทึกแสดงความรู้สึก แบบบันทึกของครูนักเรียน เพื่อน ผู้ปกครอง เมื่อผู้บริหารโรงเรียนดำเนินการดังกล่าวนี้ก็จะสามารถตัดสินใจว่าบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดำเนินการอยู่ในโรงเรียนสอดคล้องกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือไม่สามารถที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาบรรยากาศให้ดีขึ้นได้

4) การประเมินผลครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องประเมินครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินให้ชัดเจนแล้วแสวงหารวบรวม และจัดเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงบทบาทของครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง (ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ, 2542) ที่ปฏิบัติอยู่เดิม ได้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากขึ้นแค่ไหน

ทศนา แชมมณี (2542) ได้เสนอบทบาทของครูไว้ว่า บทบาทของครูในการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะต้องศึกษาวิเคราะห์เรื่องที่จะสอนให้เข้าใจ ศึกษาแหล่งความรู้ที่ หลากหลาย วางแผนการสอน เตรียมกิจกรรม เตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้คอยกำกับดูแล อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ สังเกต บันทึกพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้คำแนะนำให้ การเสริมแรง และประเมินผลการเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียน

วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2541) ได้เสนอบทบาทครูตามแนวทางการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญว่า ครูมีหน้าที่จัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองจัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมความคิด การค้นหาความรู้และการแสดงออกของผู้เรียนจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่มี ชีวิตชีวา มีความสุข ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ประเมินพัฒนาการทุกด้านของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

อรทัย มูลคำ และคนอื่นๆ (2542) ได้เสนอบทบาทของครูตามแนวทางการจัดการเรียน การสอนไว้ว่า การวางแผนจัดกิจกรรมการสอนร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูรายวิชาครูวิชาการ ศึกษาวิเคราะห์ ผู้บริหาร และนักเรียน กำหนดกิจกรรมและวางแผนการสอนไว้ล่วงหน้า ลดบทบาทจาก ผู้สอนเป็นผู้กำกับ สนับสนุน กระตุ้น วัตถุประสงค์และประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง จะเห็นได้ว่า บทบาท ของครูได้เปลี่ยนไปจากที่ครูเป็นศูนย์กลาง เป็นนักเรียนเป็นศูนย์กลางนอกจากนั้นยังประเมินจาก ตัวบ่งชี้ การสอนของครู ซึ่งศูนย์พัฒนาคุณภาพ

นอกจากนั้นยังประเมินจากตัวบ่งชี้ การสอนของครู ซึ่งศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียน การสอน (นภเนตร ธรรมบวร, 2542) ได้วิเคราะห์ตัวบ่งชี้การสอนของครูที่เน้นการสอนที่ยึดนักเรียน เป็นสำคัญ โดยดูจากครูต้องเตรียมทั้งเนื้อหาและกระบวนการ ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ ไร่ใจ จูงใจ และเสริมแรง ครูเอาใจใส่นักเรียนเป็นรายบุคคล และแสดงความเมตตาต่อนักเรียนอย่าง ทั่วถึงครูได้จัดกิจกรรมให้เด็กได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์ครูส่งเสริมให้นักเรียนฝึกคิด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุงตนเอง ครูได้ส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้จากกลุ่ม ครูได้ใช้สื่อการสอน ที่ส่งเสริมการคิด การแก้ปัญหา และการค้นพบความรู้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ประเมิน พัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายนอกจากประเมินบทบาทของครูแล้ว ยังประเมินจาก บทบาทของนักเรียนโดยประเมินจากการประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน ประเมินจากความ เปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรม ซึ่ง

ทศนา แชมมณี (2542) ได้เสนอ บทบาทของผู้เรียนตามแนวทางการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่า นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น และประสบการณ์ต่างๆ บทบาทในการศึกษาและลงมือประกอบกิจกรรมด้วยตนเอง บทบาทในการ จัดระเบียบ ความรู้ บทบาทในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ส่วน วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2541) ได้เสนอ บทบาทของนักเรียนตามแนวทางการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่า มีบทบาทในการสร้าง ความรู้ด้วยตนเอง ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง บทบาทในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและสิ่งแวดล้อม บทบาทในการเรียนรู้กระบวนการทำงานต่างๆ และบทบาทในการร่วมประเมินตนเองและเพื่อน อรทัย มูลคำ และคนอื่นๆ (2542) ได้เสนอว่า บทบาทของนักเรียนตามแนวทางการเรียนการสอนที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การฝึกวางแผนทำงานกับผู้อื่น ค้นหาหาความรู้ที่ตนเองและเพื่อนสนใจ ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้จากกลุ่ม ส่วนตัวบ่งชี้การเรียนของนักเรียนนั้นศูนย์พัฒนาคุณภาพ

การเรียนการสอน นภเนตร ธรรมบวร, 2542 เสนอว่า การเรียนที่ถือว่าเป็นการเรียนที่ยึดนักเรียนเป็นสำคัญมีลักษณะดังนี้ คือ นักเรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นักเรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง นักเรียนทำกิจกรรมเรียนรู้จากกลุ่ม นักเรียนฝึกคิดวิเคราะห์ นักเรียนได้ฝึกค้น รวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ นักเรียนได้ทำกิจกรรมตามความสามารถตามความถนัด และความสนใจของตนเอง นักเรียนฝึกประเมินและปรับปรุงตนเอง ส่วนบุคลากรที่เกี่ยวข้องในที่นี่ หมายถึง ผู้ปกครองและชุมชน ผู้บริหารสามารถประเมินจากความร่วมมือ ประเมินจากความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดการเรียนการสอนประเมินจากบทบาทของบุคคลดังกล่าวตามแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และประเมินจากการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการศึกษาในรูปแบบต่างๆ (เรณูมาศ มาอ่อน และภาวิณี ศรีสุขวัฒนานันท์, 2542)

ส่วนวิธีการประเมินที่สอดคล้องตามแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง ได้แก่ การสืบค้น ซึ่งใช้วิธีถามจากครูและนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนโดยตรง การสังเกต การวิเคราะห์การให้รายงานการสัมภาษณ์การบันทึก การดูจากแฟ้มสะสมงานทั้งของครูและนักเรียน

จึงสรุปได้ว่า การประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทหน้าที่ในการรวบรวม แสวงหา จัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน สื่อวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้บรรยากาศและสภาพแวดล้อม รวมทั้งครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้วยวิธีการต่างๆ แล้วสรุปนำมาตัดสินใจ ปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้มีประสิทธิภาพ

2.3 นโยบายด้านการศึกษาของคณะผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

2.3.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

2.3.1.1 ทิศทางการจัดการศึกษา

วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เป็นองค์กรขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่การศึกษาให้สูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศและเข้าสู่มาตรฐานสากลในปี 2558

พันธกิจ

พัฒนาและส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพโดยการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ คุณธรรม ความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการพัฒนาสู่คุณภาพระดับประเทศและสากล

ค่านิยมองค์กร   บริการประทับใจ โปร่งใส ยุติธรรม

ประเด็นกลยุทธ์ที่ 1   สร้างโอกาสทางการศึกษา

เป้าประสงค์หลัก	ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมทั่วถึงและเสมอภาค
กลยุทธ์	ส่งเสริม สนับสนุนและขยายโอกาสทางการศึกษา
ประเด็นกลยุทธ์ที่ 2	ยกระดับคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
เป้าประสงค์หลักที่ 1	นักเรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา
กลยุทธ์	1. พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐานตามหลักสูตรและส่งเสริมเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียน
	2. ปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
เป้าประสงค์หลักที่ 2	ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ ความสามารถทักษะตามสมรรถนะ และปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ
กลยุทธ์	พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
ประเด็นกลยุทธ์ที่ 3	พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา
เป้าประสงค์หลักที่ 1	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้มาตรฐานของสำนักงาน
เป้าประสงค์หลักที่ 2	โรงเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน
กลยุทธ์	1. พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาตามแนวทางกระจายอำนาจและเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน
	2. พัฒนาระบบการนิเทศ ติดตามและกำกับดูแลช่วยเหลือโรงเรียน
	2.3.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2
	2.3.2.1 มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
	มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย 5 มาตรฐาน 11 ตัวบ่งชี้ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้
	2.3.2.1.1 มาตรฐานที่ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์และพัฒนาระบบการจัดการตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA)
	ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีระบบการบริหารจัดการที่ดี
	ตัวบ่งชี้ที่ 2 การพัฒนาเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ
	2.3.2.1.2 มาตรฐานที่ 2 กระบวนการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติ
	ตัวบ่งชี้ที่ 1 กระบวนการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติ
	ตัวบ่งชี้ที่ 2 ผลงานที่แสดงถึงความสำเร็จตามนโยบาย และส่งผลดีต่อการพัฒนาสถานศึกษา
	2.3.2.1.3 มาตรฐานที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการกำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุนช่วยเหลือและพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดความเข้มแข็ง
	ตัวบ่งชี้ที่ 1 การกำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือและพัฒนาสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 2 สถานศึกษาจัดบริการการศึกษาแก่กลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามมาตรฐาน

2.3.2.1.4 มาตรฐานที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบริหารอัตรากำลังให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการศึกษาพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่การเป็นมืออาชีพ

ตัวบ่งชี้ที่ 1 การบริหารอัตรากำลังครูและบุคลากรทางการศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 2 กระบวนการที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาและส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 3 ผลที่ได้รับจากการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

2.3.2.1.5 มาตรฐานที่ 5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสร้างและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 1 การสร้างและพัฒนาเครือข่าย

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ผลที่ได้รับจากการสร้างและพัฒนาเครือข่าย

2.3.2.2 ทิศทางการพัฒนาการศึกษา

จากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายนอก/ภายใน (SWOT) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 นั้น เพื่อส่งเสริมพัฒนาจุดแข็งและโอกาส แก้ไขปรับปรุงจุดอ่อนและอุปสรรคซึ่งจะส่งผลให้การบริหารจัดการตามภารกิจของเขตพื้นที่การศึกษาให้มีคุณภาพสูงขึ้น มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จึงได้ร่วมกันกำหนดทิศทางการพัฒนา ดังนี้

วิสัยทัศน์ (Vision)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 เป็นองค์กรขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ภายในปี 2558

พันธกิจ (Mission)

พัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพและทั่วถึง เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและการพัฒนาสู่คุณภาพระดับสากล

เป้าประสงค์

1. นักเรียนทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. นักเรียนทุกคนมีคุณธรรม จริยธรรม และยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต

3. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานตามสิทธิที่กำหนดไว้

4. ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานได้อย่างเต็มตามศักยภาพสู่มืออาชีพ

5. ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรได้รับการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

6. นักเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาทักษะพื้นฐานอาชีพให้มีความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

7. สถานศึกษามีความเข้มแข็งและมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

8. เขตพื้นที่การศึกษามีความเข้มแข็งและมีคุณภาพตามมาตรฐานเขตพื้นที่การศึกษา

กลยุทธ์ (Strategic)

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคูณภาพและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตร และส่งเสริมเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 2 ปลุกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์ที่ 3 ขยายโอกาสทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบสู่ประชาคมอาเซียน

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาตามแนวทางการกระจายอำนาจเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.4.1 งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยในประเทศเกี่ยวกับการจัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีดังต่อไปนี้

อุดม ธารณะ (2553) ได้ศึกษา บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบทบาทในการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รองลงมาคือ ด้านบทบาทในการกำกับ ติดตาม และประเมินผล และด้านบทบาทในการสนับสนุนการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษาทางการบริหาร ขนาดของสถานศึกษา และการผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษาทางการบริหาร พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นด้านบทบาทในการสนับสนุนการนิเทศการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย จำแนกตามการผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นด้านบทบาทในการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม

การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาที่ผ่านการประเมิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านบทบาทในการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ พบบทบาทที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ ส่งเสริมการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและห้องเรียน ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อการศึกษาค้นคว้าให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านบทบาทในการสนับสนุนการนิเทศการจัดการเรียนการสอน พบบทบาทที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ มีการประชุมครูเพื่อวางแผนดำเนินงานด้านการนิเทศการจัดการเรียนการสอน เช่น การแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ การเรียนการสอน โดยมีผู้บริหารฝ่ายวิชาการและครูผู้สอนอย่างน้อย 3 – 5 คน ตามความเหมาะสม การจัดทำคู่มือการนิเทศ และเครื่องมือการนิเทศ การจัดทำปฏิทิน แผนงานการนิเทศ ฯลฯ โดยเลือกใช้รูปแบบการนิเทศที่เหมาะสมตามสภาพและบริบทของโรงเรียน ด้านบทบาทในการกำกับ ติดตาม และประเมินผล พบบทบาทที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับ ติดตาม และประเมินผลด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อนำผลมาวิเคราะห์วางแผนการนิเทศต่อไป และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลในการเรียนของตนเอง

เขวง เพชรภา (2553) ได้ศึกษา บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผลการวิจัย พบว่าความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถเรียงลำดับตามด้านที่เฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย คือ ด้านการส่งเสริมประเมินผล การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผล และด้านการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามลำดับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาตามตำแหน่งหน้าที่ ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา และครูพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ถ้าจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการจำแนกตามระดับการจัดการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เช่นกัน

กชนันท์ ศรีสุข (2553) ได้ศึกษา การศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความคิดเห็นของครูอนุบาลในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูอนุบาลในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี โดยภาพรวมและรายด้านตอนมีปัญหามีอยู่ในระดับปานกลาง ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่แตกต่างกัน ครูที่มีประสบการณ์การสอนชั้นอนุบาลต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ครูที่จบการศึกษาสาขาปฐมวัยและไม่ใช่มัธยมศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อุไรวรรณ ฉัตรสุภางค์ (2551) ได้ศึกษา บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชนมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาครู บุคลากรและด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จำนวน 5 ด้าน ส่วนด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนไม่แตกต่างกัน ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 3 ด้าน และที่ระดับ 0.01 จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ส่วนด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ และด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนไม่แตกต่างกัน

ปิยวรรณ เพชรภา (2551) ได้ศึกษา การบริหารการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับการบริหารการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรกคือ ด้านการวางแผน รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดการและด้านการนำ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการควบคุม ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับการบริหารการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 4 จำแนกตามวิทยฐานะ โดยภาพรวมพบว่า ข้าราชการครูที่มีวิทยฐานะและไม่มีวิทยฐานะ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับการบริหารการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมพบว่า ข้าราชการครู ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 20 ปี และ 20 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 20 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยของความ คิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสูงกว่า ข้าราชการครูที่มี ประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 20 ปี ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับการบริหารการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ขอนแก่น เขต 4 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมพบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงาน ในโรงเรียน ขนาดเล็กและขนาดใหญ่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ปราโมทย์ คัมรักษา (2550) ได้ศึกษา บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามหลักสูตรสถานศึกษา 2544 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็น อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยให้ความสำคัญเรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมาคือ ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 อันดับสาม คือ ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมเป็นรายด้านพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูโดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับครูทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

สุวัฒน์ บัวจันทร์ (2549) ได้ศึกษา บทบาทผู้บริหารต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี พบว่า ผู้บริหารที่มีอายุแตกต่างกันมีบทบาทต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีบทบาทต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่แตกต่างกัน และเมื่อขนาดของสถานศึกษาแตกต่างกัน ผู้บริหารมีบทบาทต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงนำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ่ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กมีบทบาทต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกันกับผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง และผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลางมีบทบาทต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่แตกต่างกันกับผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่

2.4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

รูสมิน (Rumine, 1974) ได้ศึกษา ความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศการเรียนการสอนระดับมหาวิทยาลัย พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ดีขึ้น ผู้สอนจะต้องสร้างสภาพการเรียนการสอน ดังนี้

1. ด้านบุคลิกภาพของผู้สอน ต้องเป็นคนกระฉับกระเฉง มีอารมณ์ขัน สนใจในวิชาที่ตนเองสอน ให้ความจริงใจและเป็นกันเองกับผู้เรียน

2. ด้านการเตรียมการสอน มีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดี ชี้แจงให้ผู้เรียนรู้ถึงวัตถุประสงค์และเรื่องอำนวยความสะดวก รวมทั้งแนะนำหนังสืออ้างอิงต่างๆ

3. ด้านผลการสอนที่ผู้เรียนได้รับ ผู้เรียนต้องได้รับประโยชน์สมควรตามความตั้งใจ จากวิชาที่เลือกเรียน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนและลงมือปฏิบัติได้ด้วยตนเอง

4. ด้านการเสนอเนื้อหา เช่น พูดหรืออธิบายชัดเจนใช้คำถามและกระตุ้นให้ผู้เรียน คิดสามารถใช้วิธีการสอนแบบต่างๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหา

5. ด้านการประเมินผล การนำข้อมูลย้อนกลับและเสริมแรงทางการเรียน เช่น มีการทำรายงานผลการเรียนภาคปฏิบัติหรือผลการทดสอบ เมื่อตรวจสอบแล้วจะต้องรีบแจ้งให้ผู้เรียน ทราบทันที

เอเกอร์ (Agthe, 1980) ได้วิจัยเกี่ยวกับ การรับรู้บทบาทหน้าที่ครูใหญ่ในงานวิชาการ พบว่า ครูใหญ่บริหารงานอื่นๆ มากเกินไป ครูใหญ่และครูยอมรับว่าการปรับปรุงการเรียนการสอน ต้องทำร่วมกันและครูใหญ่จะต้องเปลี่ยนจากเป็นผู้สั่งการมาเป็นผู้ประสานงาน

โอดเดน และคูสัน (Odden & Ciune, 1983) ได้รวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับ การจัดการ การศึกษา สรุปว่า การปรับปรุงประสิทธิภาพของโรงเรียนในประเทศสหรัฐอเมริกาจะเป็นหนทาง ที่จะปรับปรุงทางการศึกษาที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่จะสอนนักเรียนทุกคนให้มีมาตรฐานที่ดี โดย เป้าหมายที่สำคัญที่โรงเรียนจะต้องกำหนด คือ

- 1) การยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน
- 2) เพิ่มปริมาณหลักสูตรให้นักเรียนได้เลือกหลายๆ อย่าง

มีการจัดการที่ดีเกี่ยวกับการเงิน ธุรการ บุคลากร และเวลา ทั้งในระดับโรงเรียนและ ห้องเรียน จุดเน้นที่สำคัญ คือ การจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ

มาร์ตินเนซ แอนโตเนติ (Martinez Antonetty, 1985) ศึกษา บทบาทหน้าที่ของ ผู้บริหารเพื่อพัฒนาโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพในโรงเรียนมัธยมตอนปลายในรัฐเพนซิลวาเนีย พบว่า โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับบทบาทของนักเรียน และเครื่องมือการวัด การประเมินผลของ โรงเรียน การมอบอำนาจให้ครูผู้สอนจัดสภาพการเรียนการสอนภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ และมีผล ต่อการพัฒนาครูผู้สอนให้มีศักยภาพในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่มีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น

มัทเชลล์ (Mutschles, 1985) ได้วิเคราะห์องค์กรเกี่ยวกับประสิทธิภาพการพัฒนา โรงเรียนคาทอลิก เพื่อให้เห็นข้อแตกต่างเกี่ยวกับการเรียนรู้ และการจัดบรรยากาศทางวิชาการในรัฐ แคลิฟอร์เนีย พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารจัดการที่ดีที่สุด คือการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมในองค์กร และการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงและยืดหยุ่นได้โดยให้ความสำคัญ กับจุดมุ่งหมาย และได้รับการสนับสนุนของครู ตลอดจนการให้ความร่วมมือของชุมชนนอกจากนี้ การ วิจัยยังพบว่า ระบบการบริหารงานขององค์กรที่ดีที่สุดคือ องค์กรต้องมีการประสานงานมีการประชุม ปรีกษาหารือ และบุคคลในองค์กรต้องให้ความร่วมมือร่วมใจสู่เป้าหมายความสำเร็จ ดังนั้น การบริหารงานภายในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งระหว่างผู้บริหารและ องค์กรครู ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักเรียน

รูล (Ruhl, 1985) ศึกษาการพัฒนาและการสำรวจโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพที่ เกี่ยวกับบรรยากาศการบริหารจัดการและภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียนในระดับเกรด 5 จำนวน 54 โรงเรียน ในรัฐมิสซูรี โคลัมเบีย พบว่า โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ คือ ความคาดหวังที่สูงสุด ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษา บรรยากาศทางการวิชาการ และความเป็นระเบียบเรียบร้อยมีการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนของครูที่เป็นระบบและมีการวัดการประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีประสบการณ์ในด้านการบริหารและการจัดการและครูผู้สอนมีความ ตั้งใจในการปฏิบัติงานสู่ความสำเร็จ

บูค (Book, 1986) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพและการรับรู้ของครู ในบทบาทผู้นำของโรงเรียน และบรรยากาศของโรงเรียนประถมศึกษาในรัฐแคลิฟอร์เนีย พบว่า คุณภาพของครูไม่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของนักเรียนเกรด 6 ที่เกี่ยวกับองค์ประกอบด้านการ เรียนรู้ การอ่าน ด้านภาษา และคณิตศาสตร์ ส่วนผลกระทบระหว่างคุณภาพของครูกับบรรยากาศ ภายในโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญในการสนับสนุนให้นักเรียนเกรด 6 มีการเรียนรู้ในอนาคตในทุกด้าน

มินูดีน (Minudin, 1986) ได้ทำการวิจัย บทบาททางด้านวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ในรัฐซาลัวมาเลเซีย พบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารมีหน้าที่หลักในด้านการประเมินผล โครงการของโรงเรียน สนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีการศึกษา และประสบการณ์เพิ่มขึ้น กำหนด วัตถุประสงค์ของโรงเรียนอย่างชัดเจน ควบคุมโครงการและกิจกรรมอื่นๆ ทั้งหมดของโรงเรียน สอนในระดับชั้นรู้และเข้าใจกฎข้อบังคับในการเรียนรายวิชาต่างๆ

ทิฟ (Tift, 1986) ศึกษา กระบวนการดำเนินการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ภายในโรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้การศึกษาเชิงคุณภาพที่ใช้ทั้งการสัมภาษณ์ การสังเกต ใช้แบบสอบถามและการรวบรวมข้อมูลอื่นๆ ประกอบ เพื่ออธิบายในด้านการจัดกิจกรรม ในการดำเนินการ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พฤติกรรมการบริหารจัดการเพื่อนำไปสู่การ พัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยในเชิงคุณภาพ พบว่า ทีมงานของคณะครูอาจารย์ สามารถที่ พัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานและมีเป้าหมายสู่ความสำเร็จร่วมกัน มีการวางแผนโดยอาศัยข้อมูล พื้นฐาน และมีระบบสารสนเทศ นอกจากนี้ทีมของคณะครู ตระหนักว่ามีปัญหาด้าน การดำเนินการยัง ขาด การจัดลำดับความสำคัญของการปฏิบัติงาน และขาดเป้าหมายที่ชัดเจนส่วนวิธีการแก้ไขปัญหา เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของโรงเรียน คือการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกภายใน โรงเรียนให้เพียงพอ การพัฒนาบุคลิกภาพของผู้นำโรงเรียนโดยการพัฒนาการบริหารและการจัดการ ให้มีการประชุมปรึกษาหารือโดยใช้ข้อมูลเป็นพื้นฐาน และใช้ระบบสารสนเทศตลอดจนทั้งจัดการวัสดุ อุปกรณ์ให้สนองความต้องการอย่างเพียงพอ

เฟลเชอร์ (Feltcher, 1991) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา ในรัฐเวอจิเนีย พบว่า ส่วนมากได้ใช้เวลาในการบริหารจัดการ การวางแผนและควบคุม การประชุม เตรียมการ และ ติดตามเกี่ยวกับงบประมาณ ตระเตรียมเกี่ยวกับการซ่อมแซมเครื่องมือ สื่อ อุปกรณ์ การเรียนการสอน ให้การช่วยเหลือและสนับสนุนในด้านเทคโนโลยี และจัดระบบสารสนเทศเพื่อ การบริหารงานให้มีประสิทธิภาพนอกจากนี้ยังพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษาต้องกระตุ้นครู ให้มีความกระตือรือร้น และมีความสนใจใฝ่ศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ

ดิคเคอร์สัน (Dickerson, 1997) ได้วิจัยเรื่อง คุณภาพเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษา ที่นำรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานพบว่า

- 1) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน นำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของหัวหน้าสถานศึกษาในการรับผิดชอบในทางที่ดีขึ้น
- 2) การเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาก่อให้เกิดความกดดันต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่หลายระดับ
- 3) ความกดดันในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ระดับรุนแรงเกิดจากภาวะผู้นำที่รวมอำนาจ ทำให้พฤติกรรมของหัวหน้าสถานศึกษาเปลี่ยนแปลงไปด้วยและอาจเกิดการต่อต้านตามมา
- 4) การต่อต้านบทบาทของหัวหน้าสถานศึกษาก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการควบคุมใหม่ ซึ่งจะนำไปสู่ระบบการควบคุมแบบรวมอำนาจไว้ศูนย์กลาง

2.5 สรุปแนวคิดเพื่อนำไปสู่กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัย แนวคิด และทฤษฎีที่นำมาทำการวิจัยเรื่องการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี จึงได้กรอบแนวคิด ดังนี้

ตัวแปรต้น คือ เขตพื้นที่การศึกษา ขนาดโรงเรียน ประสบการณ์ในการสอน

1) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ จำแนก คือ

- 1.1) ปทุมธานี เขต 1
- 1.2) ปทุมธานี เขต 2

2) ขนาดโรงเรียน จำแนก คือ

- 2.1) ขนาดเล็ก
- 2.2) ขนาดใหญ่

3) ประสบการณ์ในการสอน จำแนก คือ

- 3.1) ตั้งแต่ 20 ปีลงมา
- 3.2) มากกว่า 20 ปีขึ้นไป

ตัวแปรตามคือ การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

1. การวางแผนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การกำหนดนโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ มาตรการและจัดทำแผนงานโครงการและกำหนดวิธีการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน บรรยากาศและสภาพแวดล้อม ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น การปรับปรุงบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอนการปรับปรุง ผลิตภัณฑ์ที่ดีและแหล่งเรียนรู้ให้เพียงพอ การปรับปรุงทัศนคติสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น อบรม ประชุม ชี้แจง สัมมนาศึกษาดูงาน เป็นต้น เพื่อให้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีประสิทธิภาพ

3. การประชาสัมพันธ์การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การสร้างความรู้ความเข้าใจ เผยแพร่ความรู้ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน สื่อวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้บรรยากาศและสภาพแวดล้อม ตลอดจนบทบาทของครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ให้ผู้ปกครองและชุมชนได้ทราบและเข้าใจ พร้อมทั้งจะให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. การนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผล การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาอำนวยความสะดวก คอยเอาใจใส่สอดส่องดูแล ให้กำลังใจแก่ครูเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนสื่อวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ บรรยากาศและสภาพแวดล้อม ให้สามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. การประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้วยวิธีการที่หลากหลาย แล้วสรุปผลการตัดสินใจด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน บรรยากาศและสภาพแวดล้อม สื่อวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้มีประสิทธิภาพ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยใช้ระเบียบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยได้นำเสนอวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2555 สถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 103 แห่ง จำนวนครู 1,502 คน และ สถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 67 แห่ง จำนวนครู 1,009 คน รวมทั้งสิ้น 2 เขต เป็นจำนวน 170 แห่ง ครูรวมทั้งสิ้น 2,511 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยใช้การเปิดตารางการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 335 คน จากนั้นผู้วิจัยนำมาสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งตามขนาดโรงเรียน แล้วสุ่มเข้ากลุ่มโดยวิธีการสุ่มแบบสัดส่วน (Simple Random Sampling) กลุ่มตัวอย่างปรากฏในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

สังกัดเขตพื้นที่	จำนวนโรงเรียน	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่างประชากร
ปทุมธานี เขต 1			
โรงเรียนขนาดเล็ก	87	773	103
โรงเรียนขนาดใหญ่	16	729	98
รวม	103	1,502	201
ปทุมธานี เขต 2			
โรงเรียนขนาดเล็ก	52	466	62
โรงเรียนขนาดใหญ่	15	543	72
รวม	67	1,009	134
รวมทั้งสิ้น	170	2,511	335

ที่มา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 1 และ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 2

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งมีทั้งหมด 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ข้อคำถาม 3 ด้าน คือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์ในการสอน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ท แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่

- 1) การวางแผนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 2) การพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 3) การประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 4) การนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผล การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 5) การประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

โดยมีความหมายของแต่ละระดับคะแนน ดังต่อไปนี้

- 5 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการมากที่สุด
- 4 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการมาก
- 3 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการปานกลาง

- 2 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการน้อย
- 1 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการน้อยที่สุด

3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert) ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อกำหนดขอบเขตและกรอบแนวคิดแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิด และวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) หรือความสอดคล้องระหว่างข้อความที่เขียนขึ้นในแบบสอบถามกับนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้ โดยใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตร

โดยผู้เชี่ยวชาญลงความคิดเห็นและให้คะแนน ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่า คำถามได้ตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ระบุไว้

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่า คำถามได้ตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ระบุไว้

-1 หมายถึง แน่ใจว่า คำถามนั้นไม่ได้ตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ระบุไว้

โดยคัดเลือกข้อความที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ค่า 0.50 ขึ้นไปซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ แบบสอบถามมีค่า IOC ระหว่าง 0.6 – 1.0 ทุกข้อ

5. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา จำนวน 30 คน เพื่อหาความเที่ยงของข้อความแล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ตามวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) เพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นแบบสอบถามเท่ากับ 0.91

7. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงสมบูรณ์แล้วนำเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและขอความเห็นชอบก่อนนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

- 3.4.1 ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ครูผู้สอนตอบแบบสอบถาม

- 3.4.2 ส่งแบบสอบถามไปยังครูผู้สอนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร เขต 1 และ เขต 2 ทุกโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

- 3.4.3 การส่งและการติดตามแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยปฏิบัติ ดังนี้
- 3.4.3.1 ลงรหัสของแบบสอบถามเพื่อง่ายต่อการตรวจสอบและติดตามคืน
- 3.4.3.2 โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยนำส่งให้กับครูที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ ส่วนโรงเรียนที่อยู่ใกล้ผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งด้วยตนเอง
- 3.4.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลกลับด้วยวิธีการส่งกลับทางไปรษณีย์ ส่วนโรงเรียนที่อยู่ใกล้ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง
- 3.4.3.4 ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนทั้งหมด จำนวน 335 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการทำวิจัยในครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งผู้วิจัยได้แยกการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลักษณะของแบบสอบถาม ดังนี้

3.5.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย สังกัดเขตพื้นที่ ขนาดโรงเรียนและประสบการณ์ในการสอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่และร้อยละ แล้วรายงานเป็นความเรียง

3.5.2 การดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์โดยนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อ รายด้านแล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาเทียบเกณฑ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ช่วง (บุญชม ศรีสะอาด, 2535) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินงานในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินงานในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินงานในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินงานในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินงานในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในระดับน้อยที่สุด

3.5.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตามสำนักงานเขตพื้นที่วิเคราะห์โดยใช้สถิติที (t-test) แบบ Independent

3.5.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตามขนาดของโรงเรียนวิเคราะห์โดยใช้สถิติที (t-test) แบบ Independent

3.5.5 วิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนวิเคราะห์โดยใช้สถิติที (t-test) แบบ Independent

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ดังต่อไปนี้

3.6.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

3.6.1.1 ความถี่ (Frequency)

3.6.1.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

3.6.1.3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$: Mean)

3.6.1.4 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.: Standard Deviation)

3.6.2 สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ

3.6.2.1 หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)

3.6.2.2 หาดัชนีความสอดคล้อง IOC

3.6.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มใช้ t-test แบบ Independent

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษา การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยกลุ่มตัวอย่างคือ ครูผู้สอน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี จำนวน 335 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามซึ่งจัดส่งไปทั้งสิ้น จำนวน 335 ฉบับ ได้รับกลับคืน 335 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยค่าที (t - test Independent) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามหัวข้อ ดังต่อไปนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังต่อไปนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	การทดสอบค่าที
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ครั้งนี้ได้ดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ทำการวิเคราะห์และใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์คือ

4.2.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ในการสอน โดยใช้ค่าความถี่ และ ค่าร้อยละ

4.2.2 วิเคราะห์การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ใช้ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ใช้ค่า t - test (Independent)

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบตารางประกอบความเรียง โดยแบ่งเป็น 3 ตอนตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ในการสอน ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.1

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี จำแนกเป็นทุกด้านและรายชื่อ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.2 – 4.7

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี จำแนกเป็นทุกด้านและรายชื่อ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.8 – 4.10

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ในการสอน ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสังกัดเขตพื้นที่ ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ในการสอน

สถานภาพ	จำนวน/คน	ร้อยละ
สังกัดเขตพื้นที่		
ปทุมธานี เขต 1	201	60.00
ปทุมธานี เขต 2	134	40.00
รวม	335	100.00
ขนาดสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1 – 500 คน)	157	46.86
ขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 501 คนขึ้นไป)	178	53.13
รวม	335	100.00
ประสบการณ์ในการสอน		
ตั้งแต่ 20 ปี ลงมา	213	63.58
มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป	122	36.41
รวม	335	100.00

จากตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 335 คน จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า

ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 335 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 201 คิดเป็นร้อยละ 60 และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 134 คิดเป็นร้อยละ 40 ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1 – 500 คน) จำนวน 157 คิดเป็นร้อยละ 46.86 และปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 501 คนขึ้นไป) จำนวน 178 คิดเป็นร้อยละ 53.13 มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 20 ปี ลงมา จำนวน 213 คิดเป็นร้อยละ 63.58 และมีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 20 ปี ขึ้นไป จำนวน 122 คิดเป็นร้อยละ 36.41

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี จำนวน 5 ด้าน โดยจำแนกเป็นรายด้าน และรายชื่อ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.2 – 4.7

ตารางที่ 4.2 การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ภาพรวมทุกด้าน

การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	n = 335		ระดับการดำเนินงาน
	$\bar{X}$	S.D.	
1. การวางแผนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.59	0.70	มาก
2. การพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.57	0.82	มาก
3. การประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.39	0.72	ปานกลาง
4. การนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผลการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.61	0.80	มาก
5. การประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.54	0.73	มาก
รวม	3.54	0.66	มาก

จากตารางที่ 4.2 การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 0.66)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผลการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.80) รองลงมา ได้แก่ การวางแผนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.70) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 0.72)

ตารางที่ 4.3 การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านการวางแผน การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การวางแผนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. กำหนดนโยบายวางแผนให้ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรสถานศึกษา	3.95	0.97	มาก
2. กำหนดเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	3.34	0.94	ปานกลาง
3. กำหนดมาตรการการผลักดันให้แผนงานโครงการที่ส่งเสริมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ	3.74	0.90	มาก
4. กำหนดวิธีการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.59	0.94	มาก
5. จัดทำแผนงานโครงการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.53	1.01	มาก
6. จัดทำแผนงานโครงการปรับปรุงบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อ การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.39	0.90	ปานกลาง
รวม	3.59	0.70	มาก

จากตารางที่ 4.3 โดยภาพรวม พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ด้านการวางแผนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.70)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการวางแผนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ กำหนดนโยบายวางแผนให้ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.97) รองลงมา ได้แก่ กำหนดมาตรการการผลักดันให้แผนงานโครงการที่ส่งเสริมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.90) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ กำหนดเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 0.94)

ตารางที่ 4.4 การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. ส่งเสริมให้ครูแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองให้มีคุณสมบัติตอบสนองต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น การอบรมสัมมนาศึกษา ดูงาน ประชุม	3.61	1.03	มาก
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการปรับปรุงบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.52	0.99	มาก
3. ส่งเสริมให้ครูผลิตและจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ให้ที่มีความสอดคล้องกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.42	0.98	ปานกลาง
4. ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายในการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต	3.74	0.87	มาก
รวม	3.57	0.82	มาก

จากตารางที่ 4.4 โดยภาพรวม พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ด้านการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.82)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายในการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.87) รองลงมา ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองให้มีคุณสมบัติตอบสนองต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น การอบรม สัมมนาศึกษา ดูงาน ประชุมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 1.03) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูผลิตและจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ให้ที่มีความสอดคล้องกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = 0.98)

ตารางที่ 4.5 การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านการประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. ประชุมชี้แจงให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.55	0.98	มาก
2. ประชาสัมพันธ์กับชุมชนและผู้นำท้องถิ่น เพื่อขอความร่วมมือให้ส่งเสริมสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ หรือเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาใช้สถานที่	3.37	0.90	ปานกลาง
3. เผยแพร่ ข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น จัดให้มีสิ่งพิมพ์เผยแพร่ จัดเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์	3.48	0.91	ปานกลาง
4. เปิดสถานศึกษาให้เป็นแหล่งศึกษาดูงาน หรือทำกิจกรรมตามความเหมาะสม	3.18	0.82	ปานกลาง
5. ส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน	3.37	1.03	ปานกลาง
รวม	3.39	0.72	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.5 โดยภาพรวม พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ด้านการประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 0.72)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ประชุมชี้แจงให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.98) รองลงมา ได้แก่ เผยแพร่ ข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น จัดให้มีสิ่งพิมพ์เผยแพร่ จัดเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 0.91) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ เปิดสถานศึกษาให้เป็นแหล่งศึกษาดูงาน หรือทำกิจกรรมตามความเหมาะสม อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.18$, S.D. = 0.82)

ตารางที่ 4.6 การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านการนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผล การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผล การเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน
1. ผู้บริหารให้คำแนะนำและช่วยเหลือ เกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้กับครู	3.67	1.03	มาก
2. ผู้บริหารคอยให้คำปรึกษาและอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้กับครู	3.57	1.01	มาก
3. ผู้บริหารเอาใจใส่ดูแลให้ขวัญกำลังใจแก่ครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.64	0.92	มาก
4. ผู้บริหารคอยให้ความช่วยเหลือด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.55	0.84	มาก
รวม	3.61	0.80	มาก

จากตารางที่ 4.6 โดยภาพรวม พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ด้านการนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผล การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญพบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.80)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ด้านการนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผล การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารให้คำแนะนำและช่วยเหลือ เกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้กับครูอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 1.03) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารเอาใจใส่ดูแลให้ขวัญกำลังใจแก่ครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.92) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารคอยให้ความช่วยเหลือด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.84)

ตารางที่ 4.7 การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านการประเมินผล การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผล การเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน
1. มีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้วยวิธีที่หลากหลาย	3.71	0.91	มาก
2. มีการสรุปผลด้านหลักสูตร เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.50	0.90	ปานกลาง
3. มีการสรุปผลด้านการจัดการเรียนการสอนบรรยากาศและ สภาพแวดล้อม สื่อ อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.40	0.87	ปานกลาง
รวม	3.54	0.73	มาก

จากตารางที่ 4.7 โดยภาพรวม พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของ
ผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ด้านการประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า อยู่
ในระดับมาก ($\bar{X}=3.54$, S.D. = 0.73)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ มีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้วยวิธีที่หลากหลายอยู่ในระดับ
มาก ($\bar{X}=3.71$, S.D.= 0.91) รองลงมา ได้แก่ มีการสรุปผลด้านหลักสูตร เพื่อพัฒนาการเรียนการ
สอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.50$, S.D. = 0.90) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่
มีการสรุปผลด้านการจัดการเรียนการสอนบรรยากาศและสภาพแวดล้อม สื่อ อุปกรณ์และแหล่ง
เรียนรู้ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 3.40$,
S.D. = 0.87)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ผลการวิเคราะห์มี ดังนี้

3.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามสังกัดเขตพื้นที่ ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ในการสอน โดยใช้ค่าที (t-test Independent) ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.8 – 4.10

ตารางที่ 4.8 การเปรียบเทียบการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามสังกัดเขตพื้นที่

การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่				t	Sig.
	ปทุมธานี เขต 1		ปทุมธานี เขต 2			
	n = 201	n = 134	n = 201	n = 134		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การวางแผนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.21	0.45	3.18	0.51	-18.90	0.00
2. การพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.78	0.57	3.17	0.70	-13.75	0.00
3. การประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.10	0.50	2.92	0.38	-24.19	0.00
4. การนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผลการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.20	0.50	3.21	0.71	-13.96	0.00
5. การประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.15	0.51	3.12	0.54	-17.39	0.00
การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมทุกด้าน	4.17	0.38	3.12	0.44	-22.30	0.00

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ ภาวรวม พบว่า ผู้บริหารที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และผู้บริหารที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 มีการดำเนินงานในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.9 การเปรียบเทียบการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ขนาดสถานศึกษา				t	Sig.
	ขนาดเล็ก n = 157		ขนาดใหญ่ n = 178			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การวางแผนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.48	0.78	3.69	0.61	-2.64	0.00
2. การพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.44	0.88	3.69	0.75	-2.84	0.00
3. การประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.39	0.73	3.40	0.72	-0.05	0.95
4. การนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผลการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.59	0.80	3.62	0.80	-0.43	0.66
5. การประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.36	0.75	3.68	0.68	-4.03	0.00
การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมทุกด้าน	3.45	0.70	3.61	0.61	-2.25	0.02

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามขนาดสถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ ภาพรวมพบว่า การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้น ด้านการประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและ

การนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผล การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.10 การเปรียบเทียบการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ประสบการณ์ในการสอน				t	Sig.
	ตั้งแต่ 20 ลงมา		มากกว่า 20 ขึ้นไป			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การวางแผนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	3.61	0.66	3.56	0.77	0.65	0.51
2. การพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.59	0.78	3.54	0.89	0.45	0.65
3. การประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.40	0.70	3.39	0.76	-0.03	0.97
4. การนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผลการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.66	0.79	3.51	0.81	1.74	0.08
5. การประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.54	0.71	3.53	0.77	0.05	0.95
การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมทุกด้าน	3.56	0.62	3.51	0.73	0.67	0.50

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนของครูตั้งแต่ 20 ปีลงมา และประสบการณ์ในการสอนของครูมากกว่า 20 ปีขึ้นไป โดยรวม พบว่า การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย เรื่องการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ใน 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการนิเทศภายใน กำกับติดตามผลการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตามสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ในการสอน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 2,511 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2555

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 335 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2555 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจรายการ (Check List) ลักษณะแบบมาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert Scales, 1970, P. 107-110) ได้ค่าความตรง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.6 – 1.0 จำนวน 22 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.91 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติการทดสอบใช้ค่าที่ $t - test Independent$

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามส่งไปจำนวน 335 ฉบับ ได้รับคืนรวม 335 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าความถี่ และค่าร้อยละจากข้อมูลทั่วไปของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

1) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามใช้การแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

2) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

3) วิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

5.1 สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 335 คน จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า

ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 60 และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1 – 500 คน) จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 46.86 และปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 501 คนขึ้นไป) จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 53.13 มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 20 ปีลงมา จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 63.58 และมีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 20 ปีขึ้นไป จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 36.41

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ตามความคิดเห็นของครูให้ความสำคัญเรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผลการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมา ได้แก่ การวางแผนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อันดับ 3 ได้แก่ การพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อันดับ 4 ได้แก่ การประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

การเปรียบเทียบการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามด้านต่างๆ ได้ดังนี้

1. การเปรียบเทียบการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ พบว่า ครูมีความคิดเห็นว่าคุณบริหารที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และผู้บริหารที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 มีการดำเนินงานในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. การเปรียบเทียบการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามขนาดสถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ โดยรวม พบว่า ครูมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดใหญ่ มีการดำเนินงานในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3 การเปรียบเทียบการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนของครู ตั้งแต่ 20 ปีลงมา และประสบการณ์ในการสอนของครู มากกว่า 20 ปีขึ้นไป โดยรวม พบว่า ครูมีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่แตกต่างกัน

5.2 อภิปรายผล

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผล การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารคอยให้คำปรึกษา ชี้แนะ ให้ความช่วยเหลือในการจัดการเรียนการสอน คอยเอาใจใส่สร้างขวัญกำลังใจแก่ครูและบุคลากรทำให้ครูมั่นใจและมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการปฏิบัติงานในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังที่ กรมวิชาการ (2543) ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ความช่วยเหลือ แนะนำ เสนอแนะ คอยเอาใจใส่ ให้กำลังใจ เพื่อให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งให้นักเรียนได้เรียนรู้และค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเอง ได้ปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและ สิ่งแวดล้อม ได้เคลื่อนไหวประกอบกิจกรรม ได้เรียนรู้กระบวนการต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และรู้จักการประยุกต์ความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุดม ธารณะ (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีประเด็นที่น่าสนใจจะนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผล การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากการวิจัย พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านการนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผล การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูให้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารให้คำแนะนำและช่วยเหลือ เกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้กับครู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารคอยให้คำแนะนำ และให้ความช่วยเหลือดูแลสร้างขวัญกำลังใจแก่ครู คอยอำนวยความสะดวกแก่ครูและบุคลากรในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังที่ วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2542) ซึ่งกล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรตั้งคณะกรรมการเพื่อคอยให้คำปรึกษา อำนวยความสะดวก ให้การช่วยเหลือให้กำลังใจแก่ครูเพื่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประสบความสำเร็จ และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารคอยให้ความช่วยเหลือด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาขาดงบประมาณในการจัดหา สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อื่นๆที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับสมบัติ คชสิทธิ์ (2551) กล่าวว่า การดำเนินการจัดการเรียนการสอน เมื่อเตรียมการด้านต่างๆ พร้อมแล้วครูผู้สอนก็จะดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามที่ได้วางแผนไว้ เพื่อให้แนวคิดเกิดประสิทธิผลในทางปฏิบัติสถานศึกษาดำเนินการ ดังนี้

1. จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาการเรียนการสอนของสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปในเป้าหมาย ทิศทางเดียวกัน มีผู้รับผิดชอบ ดูแลอำนวยความสะดวกให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างราบรื่น มีประสิทธิผล โรงเรียนควรจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาดูแลรับผิดชอบ โดยกำหนดให้มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

- 1.1 ดูแลให้คำปรึกษาแก่ครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการพูดคุย รับฟังปัญหาอุปสรรค ให้คำแนะนำ และร่วมแก้ไข

- 1.2 อำนวยความสะดวกด้านต่างๆ แก่ครูผู้สอนไม่ว่าจะเป็นการจัดสิ่งสนับสนุนด้านต่างๆ การอำนวยความสะดวก เรื่องห้องเรียน วัสดุ อุปกรณ์ ตารางเวลา ฯลฯ

- 1.3 นิเทศ กำกับ ติดตาม เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์

- 1.4 ให้แรงเสริม ขวัญและกำลังใจแก่ครูผู้สอน ยกย่องเชิดชูผู้ที่ประสบความสำเร็จและให้กำลังใจคนอื่นๆ ให้เกิดความมานะ อดทนในการสอนซึ่งจะต้องใช้เวลา และความพยายามอย่างมาก

- 1.5 ประเมินผลการดำเนินงาน

2. การวางแผนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากการวิจัย พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้อื่นๆที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านการวางแผนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูให้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ กำหนดนโยบายวางแผนให้ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารมีการกำหนดนโยบายและวางแผนร่วมกับครูในการส่งเสริมโครงการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้อื่นๆที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างชัดเจนและปฏิบัติงานได้จริง ดังที่ วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2541) ที่กล่าวไว้สรุปได้ว่า ต้องมีการจัดทำแผนงานโครงการเพื่อการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากร การเตรียมสิ่งสนับสนุน เช่น แหล่งค้นคว้า สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ กำหนดเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้สอดคล้องกับ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และยังซึ่งสอดคล้องกับ สมบัติ คชสิทธิ์ (2551) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ดังนี้

2.1 การจัดทำแผนงานโครงการเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน

2.1.1 ผู้บริหารจะต้องกำหนดนโยบายของสถานศึกษา โดยกำหนดให้จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นนโยบายและเป้าหมายสำคัญที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการให้ประสบความสำเร็จ บุคลากรทุกคนจะต้องรับทราบยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ และสนับสนุนการปฏิบัติให้เกิดผลอย่างจริงจัง

2.1.2 การกำหนดความต้องการจำเป็นต่างๆ การเตรียมการให้เกิดความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน ควรได้มีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของสถานศึกษาทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นสภาพการจัดการเรียนการสอน ความรู้ความสามารถของครูรวมถึงสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนทุกด้าน เพื่อกำหนดความต้องการจำเป็น (Need) ในการพัฒนาว่าสถานศึกษาจะต้องดำเนินการเตรียมในด้านใดบ้าง เพื่อที่จะจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน แล้วพบว่าครูขาดเทคนิค ทักษะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนขาดสื่อการเรียนการสอน ก็จะนำไปสู่การกำหนดแนวทางการดำเนินการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาที่เหมาะสมและไปได้มากที่สุด

2.1.3 การจัดทำแผนงานโครงการ เมื่อระบุความต้องการจำเป็นในการพัฒนาและทางเลือกในการดำเนินการที่เหมาะสมแล้ว จะเป็นการจัดทำแผนงานโครงการที่จะกระทำเพื่อสนับสนุนการดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้ประสบความสำเร็จ โครงการอาจประกอบไปด้วยกิจกรรมต่างๆ เพื่อเตรียมความพร้อม เช่น การพัฒนาบุคลากร การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การผลิตสื่อนวัตกรรมหรือเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน เช่น การนิเทศติดตามผล เป็นต้น

ซึ่งสอดคล้องกับ สุวัฒน์ บัวจันทร์ (2549) ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย พบว่า ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทในการปฏิบัติระดับมาก

3. การพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากการวิจัย พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูให้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายในการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารให้การสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาตนเองให้มีความรู้มากขึ้นเพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังที่ ทิศนา แหมมณี (2542) ที่กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารต้องสนับสนุนด้าน สื่อ อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพียงพอ จัดบรรยากาศในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่

ส่งเสริมให้ครูผลิตและจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ให้ที่มีความสอดคล้องกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับ สมบัติ คชสิทธิ์ (2551) กล่าวถึง การพัฒนาบุคลากร คน คือ หัวใจของการพัฒนา การพัฒนาบุคลากรจึงเป็นยุทธศาสตร์สำคัญเบื้องต้นของการพัฒนาทุกด้าน เพื่อให้แผนงานโครงการบรรลุจุดมุ่งหมายขั้นตอนของการพัฒนาบุคลากรอาจประกอบด้วย

3.1 การปรับกระบวนการทัศนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เนื่องจากแนวคิดนี้เป็นสิ่งที่หลายคนเห็นว่ายากที่จะนำไปสู่การปฏิบัติจริง บางคนมองว่าเป็นสิ่งยุ่งยาก ต้องใช้สื่อและเวลามากในการจัดกิจกรรม ก่อให้เกิดการปฏิเสธ ไม่ยอมรับไม่ยอมเรียนรู้และไม่นำไปใช้ การสร้างความตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนจากแนวทางแบบเดิมที่มุ่งการบอกเล่าเนื้อหา เน้นบทบาทครู มาสู่วิธีใหม่ซึ่งยอมรับกันว่าสามารถสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียนได้ จึงเป็นความจำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการให้สำเร็จ เพื่อให้ครูเห็นความสำคัญของแนวคิดนี้ เกิดการยอมรับและเต็มใจที่จะปฏิบัติให้เกิดผลอย่างจริงจัง

บุคลากรที่ต้องได้รับการปรับกระบวนการทัศนตามขั้นตอนนี้ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและบุคลากรทุกฝ่ายเพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญจำเป็นดังกล่าวเพื่อให้มีการปฏิบัติและการสนับสนุนอย่างจริงจัง เทคนิควิธีในการปรับกระบวนการทัศนอาจใช้การระดมพลังสมอง การประชุมชี้แจง การศึกษาดูงาน การประชุมปฏิบัติการ ฯลฯ

3.2 การพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับเทคนิควิธีการ เมื่อครูผู้สอนเกิดความตระหนักและยอมรับแนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแล้ว ควรจัดให้มีการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจแก่ครูสอนในเรื่องที่ได้กำหนดเป็นความต้องการจำเป็นไว้ไม่ว่าจะเป็น เทคนิคทักษะ และวิธีการจัดการเรียนการสอน การออกแบบกิจกรรมและวิธีการสอนการผลิตสื่อนวัตกรรม การเรียนการสอน การวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับแนวคิดนักเรียนเป็นศูนย์กลางการจัดให้ความรู้ ความเข้าใจในหัวข้อต่างๆ ควรกระทำอย่างจริงจัง ใช้การฝึกปฏิบัติด้วยวิธีการหลากหลาย ให้ครูได้ปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดความชำนาญ ความมั่นใจ ฝึกให้ครูได้ทำงานเป็นคณะ ร่วมกันออกแบบวิธีการสอน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ฝึกการวิพากษ์วิจารณ์ผลงานของตนและเพื่อน เพื่อเป็นการเปิดโลกทัศน์ให้กว้าง รู้จักการยอมรับฟังผู้อื่น และสามารถนำเทคนิควิธีการและความรู้ด้านต่างๆ ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลายได้

3.3 การเตรียมสิ่งสนับสนุน เป็นการเตรียมความพร้อมด้านการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนในลักษณะต่างๆและเพื่อให้ครูสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้วิธีการสอนหลากหลาย นำสนใจสิ่งสนับสนุน ในที่นี้ประกอบด้วย

3.3.1 การเตรียมแหล่งค้นคว้าสำหรับผู้เรียน เช่น ห้องสมุด ศูนย์หนังสือ ศูนย์วิทยุบริการ ห้องโสตทัศนศึกษา และเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลต่างๆ เป็นต้น ซึ่งควรเป็นสถานที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่งค้นคว้าที่เป็นระบบ สะดวก ง่ายต่อการค้นคว้าการเลือกใช้ทั้งในส่วนที่เป็นเอกสารและไม่ใช้เอกสาร เป็นสถานที่สะอาดสงบ มีสื่อหลากหลายนำเข้าไปใช้บริการ

3.3.2 การเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จะเน้นให้ผู้เรียนได้คิด ทำ และแสดงออก ครูจึงมีบทบาทเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดและปฏิบัติด้วย

ตนเอง ซึ่งต้องอาศัยสื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลาย น่าสนใจ โรงเรียนจึงควรสนับสนุนสิ่งเหล่านี้ให้พร้อมให้ครูสามารถเลือกใช้ เตรียมหรือจัดทำเพื่อเติมได้อย่างสะดวกและให้ผู้เรียนได้ใช้คิดค้นปฏิบัติด้วยตนเอง

ซึ่งสอดคล้องกับ เขวง เพชรภา (2553) ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย พบว่า ด้านพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารมีบทบาทอยู่ในระดับมาก

4. การประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากการวิจัย พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านการประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูให้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้วยวิธีที่หลากหลาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารมีการรวบรวม แสวงหา จัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน สื่อวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ บรรยากาศและสภาพแวดล้อม รวมทั้งครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้วยวิธีการต่าง ๆ แล้วสรุปนำมาตัดสินใจ ปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังที่ อรรถัย มูลคำ และคนอื่นๆ (2542) กล่าวว่า การประเมินตามสภาพจริง ไม่เน้นด้านทักษะอย่างเดียวแต่จะเน้นประเมินทักษะที่ซับซ้อนในการทำงานของนักเรียนความสามารถในการแก้ปัญหา ผู้เรียนได้ค้นพบ ผลิตความรู้ ได้ปฏิบัติจริง รวมทั้งเน้นการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ มีการสรุปผลด้านการจัดการเรียนการสอนบรรยากาศและ สภาพแวดล้อม สื่อ อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับ สมบัติ ศุขสิทธิ์ (2551) กล่าวว่า การประเมินผลการปฏิบัติงาน เป็นบทบาทของคณะกรรมการพัฒนาการเรียนการสอนที่จะประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ซึ่งสามารถพิจารณาจากผลการดำเนินการที่กำหนดเป้าหมายทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลที่เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียนในด้านต่างๆ และการนำผลการประเมินเป็นข้อมูลป้อนกลับเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงาน เป็นการนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ เพื่อหาข้อบกพร่องหรือจุดอ่อนในการดำเนินการทั้งในส่วนของการเตรียมการด้านต่างๆ และการดำเนินการจัดการเรียนการสอนเพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขให้ตรงประเด็น ให้การดำเนินการครั้งต่อไปประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น

5. การประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากการวิจัย พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี การประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูให้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ประชุมชี้แจงให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารต้องมีบทบาทในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อที่หลากหลาย

ในการเผยแพร่ข้อมูลให้ผู้ปกครอง ชุมชน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทราบ มีการชี้แจงให้ทราบถึงแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังที่ เชวง เพชรภา (2553) กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีบทบาทหน้าที่ในการสร้างความรู้ความเข้าใจ เผยแพร่ความรู้ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน สื่อวัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ บรรยากาศและสภาพแวดล้อม ตลอดจนบทบาทของครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ให้ผู้ปกครองและชุมชนได้ทราบและเข้าใจ พร้อมทั้งจะให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ เปิดสถานศึกษาให้เป็นแหล่งศึกษาดูงาน หรือทำกิจกรรมตามความเหมาะสม และสอดคล้องกับสมบัติ คชสิทธิ์ (2551) กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจ การประชาสัมพันธ์เป็นขั้นตอนสำคัญขั้นตอนหนึ่งที่จะช่วยให้บุคลากรทุกฝ่ายของโรงเรียนรวมทั้งผู้เรียนและผู้ปกครอง ได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ว่าเป็นแนวทางที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนให้ฝึกคิด ทำ แสดงออก และแก้ปัญหาการเรียนการสอนจะเน้นกระบวนการควบคู่ไปกับเนื้อหาข้อความรู้ ซึ่งจะเป็แนวทางที่ต่างจากการเรียนการสอนแบบเดิม โรงเรียนจะต้องชี้แจงประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายเข้าใจ สนับสนุนและช่วยเหลือรวมทั้งร่วมมือในการดำเนินการเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างจริงจัง นอกจากนี้ ควรมีประชาสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อให้ชุมชนช่วยเหลือด้านวัสดุอุปกรณ์ หรือเปิดโอกาสให้ใช้สถานที่ประกอบการเป็นแหล่งศึกษาดูงานทำกิจกรรมตามความเหมาะสมด้วย

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามสังกัดเขตพื้นที่ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

1. การเปรียบเทียบการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ โดยภาพรวมผู้บริหารที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และผู้บริหารที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 มีระดับการดำเนินงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังที่ ฮอย และมิสเกล (Hoy & Miskel, 1982) กล่าวว่า บรรยากาศในโรงเรียน หมายถึงคุณลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนที่เป็นผลมาจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียนมีผลทำให้โรงเรียนเกิดความแตกต่างกัน นั่นคือบรรยากาศภายในโรงเรียนย่อมมีผลต่อพฤติกรรมของบุคคลในโรงเรียน เช่นเดียวกับที่ คิลเลียน (Killian, 1968) กล่าวว่าบรรยากาศของโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการเกิดแรงจูงใจ ความพึงพอใจ ตลอดจนความสำเร็จของการปฏิบัติงาน

2. การเปรียบเทียบการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามขนาดสถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ โดยภาพรวม การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และ

สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวัฒน์ บัวจันทร์ (2549) ได้วิจัยเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหารต่อการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีระดับการปฏิบัติตามบทบาท แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. การเปรียบเทียบการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนของครู พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างหากมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เขวง เพชรภา (2553) ได้วิจัยเกี่ยวกับ บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างหากมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

5.3.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพิจารณานำผลวิจัยในครั้งนี้ไปเป็นแนวทางปรับปรุงการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

5.3.1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถใช้ผลการวิจัยในครั้งนี้เป็นข้อมูลในการส่งเสริม สนับสนุนการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในเชิงคุณภาพ

5.3.2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนทุกสังกัด

บรรณานุกรม

GRAD VRU

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ เพียงเกต. (2541). **บทบาทของผู้สูงอายุในการดูแลเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอสันป่าตองจังหวัดเชียงใหม่**. กรุงเทพฯ: คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กชนันท์ ศรีสุข. (2553). **การศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความคิดเห็นของครูอนุบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาปราจีนบุรี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- กรมวิชาการ. (2543). **การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **แนวทางการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวง ศึกษาธิการ**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). **แนวทางปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา: การจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2541). **ตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาการเรียนการสอน.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2543). **หลักสูตรและการพัฒนา นครปฐม**. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2543). **20 ปี สปช**. กรุงเทพฯ: คุรุสภา ลาดพร้าว.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). **รายงานสรุปการสัมมนาโยบายส่งเสริมการศึกษา ตลอดชีวิตของประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแห่งชาติ.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟิก.
- จรรยา ชูลาภ. (2545). ผู้บริหารกับกลยุทธ์ Child Centered. **วารสารข้าราชการครู**. 47(5), 31-33
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2555). **การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- เชวง เพชรภา. (2553). **บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ชนาธิป พรกุล. (2543). **แคล์รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชนาธิป พรกุล. (2544). **คลี่พระราชบัญญัติการจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. **วารสารวิชาการ**. 4(9), 2-7.
- ชาติรี เกิดธรรม. (2545). **เทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ชไมพร สมบัติยานุชิต. (2541). **บทบาทการดำเนินงานวัฒนธรรมของบุคลากรศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดภาคใต้**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ดิเรก พลเลิศ. (2533). **บทบาทของศึกษานิเทศก์จังหวัดตามโครงการสร้างใหม่ของสำนักงานศึกษานิเทศก์จังหวัด**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ทิตนา แคมมณี. (2542). **การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโมเดลซีปปา (CIPPA MODEL)**. **วารสารวิชาการ**. 2(5), 4-30.
- ทิตนา แคมมณี และคนอื่นๆ. (2545). **กระบวนการเรียนรู้ ความหมาย แนวทางการพัฒนาและปัญหาข้อใจ**. กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).
- ธนพร คล้ายกัน. (2541). **การศึกษารูปแบบการพัฒนาบุคลากรของกรมการพัฒนาชุมชนระหว่างปี พ.ศ. 2541 - 2544**. กรุงเทพฯ: กรมการพัฒนาชุมชน.
- ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล และคนอื่นๆ. (2545). **หลักสูตรสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- ธำรง บัวศรี. (2543). **กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. **วารสารวิชาการ**. 3(5), 17-22.
- ธีระ รุญเจริญ. (2546). **การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ข้าวฟ่างจำกัด.
- นวลจิตต์ เขาวีร์ติพงษ์ และคนอื่นๆ. (2545). **การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- นวลจิตต์ เขาวีร์ติพงษ์ และคนอื่นๆ. (2545). **ชุดฝึกอบรมผู้บริหาร: ประมวลสาระบทที่ 5 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- ปราโมทย์ คุ่มรักษา. (2551). **ศึกษาบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ** ตามหลักสูตรสถานศึกษา 2544 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ประวิทย์ บึงสว่าง. (2543). **ร่วมคิดร่วมเขียนปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พริกหวานกราฟฟิค.

- ประเสริฐ ครอบแก้ว. (2545). **บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2544). **การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: แนวคิดวิธีและเทคนิคการสอน 2**. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้นท์.
- พนัส หันนาคินทร์. (2549). **หลักการบริหารโรงเรียน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.
- ไพรัช สู่แสนสุข และบรรเจอดพร สู่แสนสุข. (2546). **หลักสูตรสถานศึกษาแท้เพื่อผู้เรียนเป็นสำคัญ**. วารสารวิชาการ. 6(2), 2-26.
- ภัทรา นิคมานนท์. (2543). **การประเมินผลการเรียน**. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- ภิญโญ สาร. (2523). **หลักการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ศ.ส. การพิมพ์.
- เมธี ปิรันธนานนท์. (2529). **การบริหารบุคลากรในวงการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ: โอ เอสพริ้นติ้ง เฮาส์.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2547). **การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม: ประชาชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ**. กรุงเทพฯ: บั๊กพอยท์.
- มัย สุขเยี่ยม. (2542). **การพัฒนาประสบการณ์ชีวิตและสังคม**. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- เริงชัย จงพิพัฒน์สุข. (2542). **คู่มือผู้ปกครองและครู: การเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- รุ่ง แก้วแดง. (2541). **ปฏิวัติการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2546**. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2541). **การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บริษัท ตันอ้อ 1999 จำกัด.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). **แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพฯ: แอลทีเพลส.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2525). **การพัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่**. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองธรรม.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2546). **การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน. (พิมพ์ครั้งที่ 3)**. กรุงเทพฯ: บริษัท ธนัชชการพิมพ์ จำกัด.
- วันทนา เมืองจันทร์. (2544). **บทบาทและการวิเคราะห์บทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา.
- สรพรเพชร อีสริยวัชรกร. (2546). **ทฤษฎีการสอนสู่การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มเวลา**. ราชบุรี: คณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- สงบ ลักษณะ. (2542). **หลักสูตรท้องถิ่น. วารสารปฏิรูปการศึกษา**. 8(1), 6.
- สนอง อินละคร. (2544). **เทคนิควิธีการและนวัตกรรมที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. อุบลราชธานี: หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 10.
- สมบัติ คชสิทธิ์. (2551). **ผู้นำทางวิชาการและการพัฒนาหลักสูตร**. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

- สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ. (2545). **การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง**.
เชียงใหม่: เชียงใหม่โรงพิมพ์แสงศิลป์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. (2555). **แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2555 – 2558**. ปทุมธานี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. (2554). **แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2555 – 2558**. ปทุมธานี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). **มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: บางกอกบล็อด.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2549). **มาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2549-2553)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. (2543). **ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา. (2541). **การประกันคุณภาพการศึกษาเทคนิคการพัฒนางานเพื่อเข้าสู่มาตรฐาน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2543). **หัวใจของการปฏิรูปการศึกษาตามแนวทาง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผนการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม.
- สุวัฒน์ บัวจันทร์. (2549). **บทบาทผู้บริหารต่อการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สุวิมล ว่องวานิช และคนอื่นๆ. (2543). **รายงานการประเมินผลการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- สุวิทย์ แบ่งทิศ. (2545). **การศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามทฤษฎีของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร.
- อรทัย มุลคำ และคนอื่นๆ. (2542). **การบูรณาการหลักสูตรการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ที. พี. พริน.
- อัปสร ยิ่งเจริญ. (2543). **ทัศนะของนักเรียนต่อบทบาทของครูในการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- อุไรวรรณ ฉัตรสุภาวงศ์. (2551). **บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อุดม ชำระณะ. (2553). **บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- อุทัย หิรัญโต. (2526). **สารานุกรมศัพท์สังคมวิทยา มานุษยวิทยา.** กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- Agthe, Robert R. (1980). **The Elementary Principals Perception of Their Own and Teachers Role in Curriculum Decision Making, Dissertation Abstracts International.** 24(September), 3077-A.
- Brooks, Fredrick. (1986). **Relationships School Effectiveness and the Perceptions Of Teachers on Leadership Effectiveness and School Climate.** New York: Harper and Row.
- Dickerson, Burtun Edward. (1996). **Leadership Style, Control and Role Strain: Qualitative Study of Principals Involved in School-Based Management.** Washington: Washington State University.
- Feltcher, Courtney Lee. (1991). **The Role of High School Department Chairpersons in a Large Urban School System.** Chicago: Ronald Mc Nelley.
- Hallinger, Phillip, & Joseph Murdhy. (1985). **Assessing the Instructional Management Behavior of Principle. The Elementary School Journal.** 86(2), 223.
- Hilgard, Ernest R, & Bower, Gordon H. (1975). **Theories of learning.** 4th ed. Englewood cliffs: Prentice–Hall.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (1982). **Educational Administration.** (2nd ed). New York: Random House.
- Killian, R. A. (1968). **Managing by Decision for Maximum Executive Effectiveness.** North Carolina: Valle–BalouPresws.
- Lum, Jean L. T. (1976). **Role Theory Child Bearing: A Nursing Perspective.** Philadelphia: F. A. Davis Company.
- Martinez-Antonetty, Elisamuel. (1985). **Principalz Leadership and School Effectiveness: a Descriptive Study of the Principalsz Authority, Teacher Autonomy, Instructional Leadership and Leadership Style Dimensions.** Pennsylvania: The Pennsylvania State University.

- Minudin, O. Bin. (1986) .**The Role of the Secondary School Principal as Perceivedby Secondary School Principal in Sabah Malaysia**, H Dissertation Abstracts International. 2403-A.
- Mutschles, Mary Jo. (1985). **Effective Catholic Schooling: an Organizational Analysis**. New Jersey: Prentice Hall.
- Odden, H. & Ciune, W. (1983). Improving Educational Productivity and School Finance; **Educational Researcher**.
- Pine, G. J. & Angelo,V.B. (1977). **Learner Centered Teaching: A Humanistic View**. Colorado: Love Publishing.
- Romine, Stephen. (1974). Student and Faculty Perception of an Effective University Instructional Climates, H. **The Journal of Educational Research**.
- Ruhl, Max L. (1985). **The Development of Survey of School Effectiveness (Climate, Principal, Leadership)**. New York: The Ronald Press.
- Tift, Carolyn Sue. (1986). **The Implementation Processing Effective School**. Boston: Grolier.

ภาคผนวก

GRAD VRU

ภาคผนวก ก
หนังสือราชการ

GRAD VRU

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

GRAD VRU

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

- 1) อาจารย์ ดร.สุจิตรา โอสถอภิรักษ์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
- 2) ดร.มยุรีย์ แพร์หลาย ผู้อำนวยการโรงเรียนโยธินบูรณะ อ่างทอง
- 3) อาจารย์ ดร.อัจฉรา นียมมาภา อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- 4) ดร.วีรภัทร ภัทรกุล รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
- 5) ดร.สมชาย สังข์สี ผู้อำนวยการโรงเรียนรวมราษฎร์สามัคคี

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามสำหรับการวิจัย

GRAD VRU

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

2. แบบสอบถามฉบับนี้มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามฉบับนี้ให้ครบทุกข้อ และตอบให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความคิดเห็นในการดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียนและข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยจะเก็บรักษาไว้เป็นความลับ และจะนำผลมาใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น การวิเคราะห์ข้อมูลจะวิเคราะห์ในภาพรวม จึงไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามรายบุคคล

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์และให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้ในครั้งนี้

นางวรรณภา วิวัฒน์วานิชกุล

นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

แบบสอบถาม

การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

คำชี้แจง : แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานของ
ผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

*****

ตอนที่ 1. สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ใน ○ หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของ
ท่านมากที่สุด

1. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

- ปทุมธานี เขต 1
- ปทุมธานี เขต 2

2. ขนาดโรงเรียน

- ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1 – 500 คน)
- ขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 501 คนขึ้นไป)

3. ประสบการณ์ในการสอน

- ตั้งแต่ 20 ปีลงมา
- มากกว่า 20 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานของ
ผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ใน □ หน้าข้อความที่ตรงกับการดำเนินงานของผู้บริหาร
สถานศึกษามากที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง มีการดำเนินงานมากที่สุด
4 หมายถึง มีการดำเนินงานมาก
3 หมายถึง มีการดำเนินงานปานกลาง
2 หมายถึง มีการดำเนินงานน้อย
1 หมายถึง มีการดำเนินงานน้อยที่สุด

การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการ จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	การดำเนินงานของผู้บริหาร					สำหรับ ผู้วิจัย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	5	4	3	2	1	
การวางแผนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						
1. กำหนดนโยบายวางแผนให้ครูจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรสถานศึกษา						
2. กำหนดเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่ คาดหวัง						
3. กำหนดมาตรการการผลักดันให้แผนงานโครงการที่ ส่งเสริมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญดำเนิน ไปอย่างมีประสิทธิภาพ						
4. กำหนดวิธีการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตร ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ						
5. จัดทำแผนงานโครงการหลักสูตรและการจัดการ เรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						
6. จัดทำแผนงานโครงการปรับปรุงบรรยากาศและ สภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียน เป็นสำคัญ						
การพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						
1. มีการส่งเสริมให้ครูแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเอง ให้มีคุณสมบัติตอบสนองต่อการเรียนการสอนที่เน้น						

การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	การดำเนินงานของผู้บริหาร					สำหรับ ผู้วิจัย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	5	4	3	2	1	
ผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น การอบรม สัมมนาศึกษาดูงาน ประชุม						
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการปรับปรุงบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						
3. ส่งเสริมให้ครูผลิตและจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ให้ที่มีความสอดคล้องกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						
4. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายในการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต						
การประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						
1. ประชุมชี้แจงให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						
2. ประชาสัมพันธ์กับชุมชนและผู้นำท้องถิ่น เพื่อขอความร่วมมือให้ส่งเสริมสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ หรือเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาใช้สถานที่						
3. เผยแพร่ ข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น จัดให้มีสิ่งพิมพ์เผยแพร่ จัดเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์						
4. เปิดสถานศึกษาให้เป็นแหล่งศึกษาดูงาน หรือทำกิจกรรมตามความเหมาะสม						
5. ส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน						
การนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผล การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						
1. ผู้บริหารให้คำแนะนำและช่วยเหลือ เกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ กับครู						
2. ผู้บริหารคอยให้คำปรึกษาและอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						

การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	การดำเนินงานของผู้บริหาร					สำหรับ ผู้วิจัย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
	5	4	3	2	1	
ให้กับครู						
3. ผู้บริหารเอาใจใส่ดูแลให้ขวัญกำลังใจแก่ครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						
4. ผู้บริหารคอยให้ความช่วยเหลือด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้บรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						
การประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						
1. มีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้วยวิธีที่หลากหลาย						
2. มีการสรุปผลด้านหลักสูตรเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ						
3. มีการสรุปผลด้านการจัดการเรียนการสอน บรรยากาศและสภาพแวดล้อม สื่อ อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ -นามสกุล	วรรณภา วิวัฒน์วานิชกุล
วัน เดือน ปี ที่เกิด	21 เมษายน 2521
สถานที่เกิด	จังหวัดปทุมธานี
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 32/4 หมู่ 7 ตำบลคลองห้า อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์
ประวัติการทำงาน	ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู คศ.1
ที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๖๙ (คลองหลวง) ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

GRAD VRU